Nr 211 Czerwiec 2026 ISSN 1734-6657 Cena 4,00 zł

Zachodniopomorski magazyn ROLNICZY

Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach

Ochrona roślin w gospodarstwie ekologicznym

Kwiatostan – cykl ogrodowych wydarzeń w Ogrodach Hortulus Spectabilis

W Ogrodach Hortulus Spectabilis w Dobrzycy rusza nowy cykl wydarzeń pod nazwą „Kwiatostan", będący kontynuacją wieloletnich doświadczeń związanych z Kulinarnym Festiwalem Kwiatów Jadalnych. Inicjatywa łączy tematykę ogrodnictwa, natury, zdrowego stylu życia oraz kulinarnego wykorzystania roślin, tworząc przestrzeń spotkań, edukacji i inspiracji dla wszystkich miłośników ogrodów.

Każde spotkanie w ramach cyklu poświęcone będzie innej tematyce związanej z życiem blisko natury. Organizatorzy zapowiadają bogaty program, obejmujący warsztaty, pokazy kulinarne, spotkania z ogrodnikami, zajęcia edukacyjne oraz animacje dla dzieci i dorosłych. Uczestnicy będą mogli zdobywać praktyczną wiedzę, a jednocześnie doświadczać ogrodu wszystkimi zmysłami – od zapachów i smaków, po bezpośredni kontakt z roślinami.

Pierwsze wydarzenie, „Kwiatostan zielony – wiosenne przebudzenie", odbyło się 24 maja 2026 roku w Ogrodach Hortulus Spectabilis. W programie znalazły się m.in. sadzenie roślin rabatowych oraz zakładanie nasadzeń w balkonowych skrzynkach i pojemnikach. Podczas wydarzenia specjaliści ogrodnictwa podzielili się wiedzą na temat ekologicznych metod pielęgnacji ogrodu, ograniczania chwastów bez chemii oraz sposobów oszczędzania wody. Odbyły się także warsztaty kulinarne poświęcone wiosennym naparom ziołowym, lemoniadom i domowym sokom z dodatkiem świeżych roślin. Organizatorzy przygotowali również atrakcje dla najmłodszych, w tym warsztaty ogrodnicze i zabawy plenerowe. Dodatkowo uczestnicy mogli wziąć udział w wycieczkach z ogrodnikiem.

„Kwiatostan" ma być zaproszeniem do odkrywania ogrodu jako miejsca odpoczynku, nauki i twórczej inspiracji. Cykl skierowany jest do wszystkich grup wiekowych, łącząc edukację z doświadczeniem natury w jej najbardziej bezpośredniej formie.

Kwiatostan czerwony – kulinarny: 11 lipca 2026
Kwiatostan fioletowy – relaks: 25 lipca 2026
Kwiatostan różowy – zdrowia: 08 sierpnia 2026
Kwiatostan żółty – dary jesieni: 26 września 2026

Ogrody Hortulus Spectabilis
KWIATOSTAN
Dobrzyca 2026

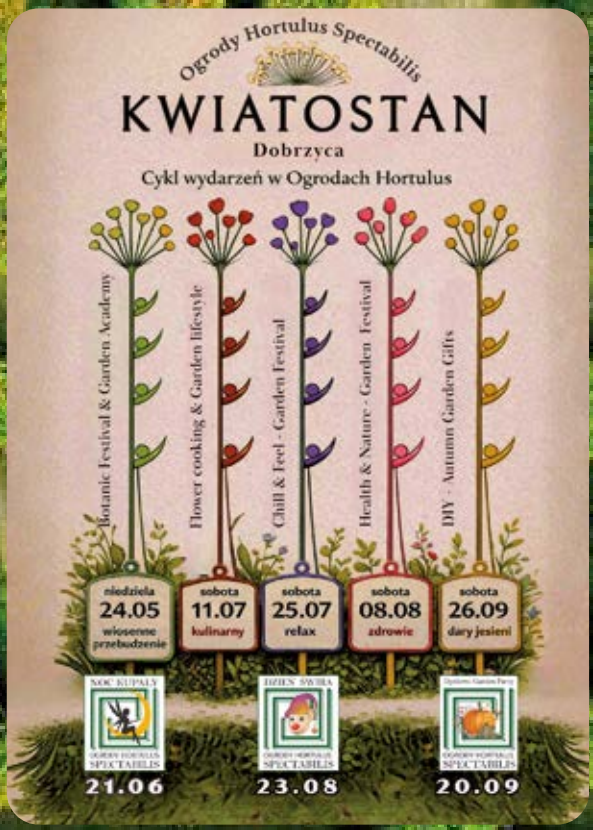

W NUMERZE

SYGNAŁY - INFORMACJE

4/ Wystawa Ogrodnicza BARZKOWICKA WIOSNA
10/ Zachodniopomorskie smaki w Kielcach
12/ Hobby horses w odsłonie rękodzielniczej
14/ Solidna oferta
16/ Od marzeń po galop - historia Stajni Robinkowo
18/ Koła Gospodyń Wiejskich - nowoczesna twarz polskiej wsi
20/ Lokalne produkty z tradycją
22/ Ocalić od zapomnienia
25/ Skrzydlate szkodniki
26/ Mleko A2A2 - co o nim wiemy i jakie daje korzyści?
27/ Ekoschematy w praktyce - wymagania dla rolników ubiegających się o płatności

TECHNOLOGIA PRODUKCJI ROLNEJ

29/ Zwalczanie zachwaszczenia w uprawach ekologicznych - metody, wyzwania i dobre praktyki
33/ Ochrona roślin w gospodarstwie ekologicznym
35/ Zalecenia
37/ Ciche sygnały, wielkie straty: jak rozpoznać i ograniczyć stres u bydła?

PORADNIK GOSPODYNI

39/ Letnie Przepisy: dania, desery i koktaile
40/ Rękodzieło w rytmie natury
41/ Dlaczego alpaki?
42/ Kalendarz biodynamiczny
43/ Zielony azyl
44/ Krwawnik - botaniczna apteka

EKONOMIKA DLA ROLNIKA

45/ Ekonomia w naszych gospodarstwach
46/ Nabór na inwestycje leśne lub zadrzewieniowe
46/ FER: wsparcie na działania prośrodowiskowe w obszarze rybactwa i rybołówstwa
46/KGW – nabór o pomoc na prowadzenie działalności statutowej tylko elektronicznie
47/ Premie dla młodych
47/ Nowe terminy składania wniosków o rekompensaty z Funduszu Ochrony Rolnictwa
48/ Działalnośc nierejestrowana - co powinien wiedzieć rolnik?
50/ Informacja handlowo – rynkowa
53/ Rynki rolne

TECHNOLOGIA PRODUKCJI ROLNEJ
29 Zwalczanie zachwaszczenia w uprawach ekologicznych - metody, wyzwania i dobre praktyki

39 PORADNIK GOSPODYNI
Letnie Przepisy: dania, desery i koktaile

SYGNAŁY - INFORMACJE **4**
Wystawa Ogrodnicza BARZKOWICKA WIOSNA

DAWID ADAMSKI
Dyrektor ZODR

Szanowni Państwo,

oddajemy w Państwa ręce czerwcowy numer „Zachodniopomorskiego Magazynu Rolniczego" – wydanie pełne inspirujących historii, praktycznej wiedzy oraz informacji ważnych dla mieszkańców obszarów wiejskich naszego regionu. Czerwiec to czas intensywnych prac w gospodarstwach, ale również okazja do podsumowań, spotkań i wymiany doświadczeń, dlatego przygotowaliśmy tematy odpowiadające zarówno codziennym wyzwaniom rolników, jak i zainteresowaniom całych rodzin.

W numerze znajdą Państwo relacje z wydarzeń promujących zachodniopomorską wieś i lokalne produkty, artykuły poświęcone działalności Kół Gospodyń Wiejskich, ekologii oraz nowoczesnym rozwiązaniom w produkcji rolnej. Poruszamy także zagadnienia związane z dobrostanem zwierząt, ekoschematami oraz ekonomią gospodarstw. Nie zabrakło również porad kulinarnych, rękodzielniczych inspiracji i tematów związanych z naturą oraz tradycją regionu.

Szczególnie zachęcam do lektury materiałów dotyczących rolnictwa ekologicznego i dobrych praktyk w ochronie roślin, które coraz częściej wyznaczają kierunek rozwoju współczesnego rolnictwa.

Serdecznie zapraszam także na jesienne Targi Rolne AGRO POMERANIA w Barzkowicach – wyjątkowe miejsce spotkań rolników, wystawców, doradców i wszystkich osób związanych z rolnictwem oraz obszarami wiejskimi.
Do zobaczenia w Barzkowicach już 11 września!

EKONOMIKA DLA ROLNIKA
Ekonomia w naszych gospodarstwach **45**

eprasa.pl 94a12e04f5

Tysiące odwiedzających, setki wystawców, koncerty, konkursy, pokazy i wyjątkowa atmosfera rodzinnego święta wsi i ogrodnictwa – tegoroczna Barzkowicka Wiosna po raz kolejny udowodniła, że należy do ważnych wydarzeń plenerowych Pomorza Zachodniego. Przez dwa dni Barzkowice tętniły życiem, integrując mieszkańców regionu, rolników, ogrodników, pszczelarzy, wystawców oraz miłośników tradycji i ekologii.

EWELINA PAWŁOWICZ, DOMINIKA SZCZĘSNA
MILENA WORACH, ZODR w Barzkowicach

W dniach 9-10 maja teren Zachodniopomorskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego ponownie stał się miejscem spotkań pasjonatów rolnictwa, ogrodnictwa i kultury obszarów wiejskich. Tegoroczna edycja Wystawy Ogrodniczej „Barzkowicka Wiosna" przyciągnęła licznych odwiedzających, którzy mogli skorzystać z bogatej oferty wystawienniczej, edukacyjnej i artystycznej. Na gości czekały stoiska ogrodnicze, prezentacje zwierząt hodowlanych, EKOstrefa, pokazy florystyczne i rękodzielnicze, strefa pszczelarska, atrakcje dla dzieci oraz regionalne smaki, przygotowane przez Koła Gospodyń Wiejskich.

Konkursy organizowane podczas Barzkowickiej Wiosny tradycyjnie wzbudziły wiele emocji i zaangażowania uczestników. Były one okazją do prezentacji lokalnych tradycji, kulinarnych talentów, kreatywności oraz integracji środowisk wiejskich z całego regionu.

WIOSNA NA TALERZU

Konkurs zgromadził aż 17 Kół Gospodyń Wiejskich z różnych miejscowości województwa zachodniopomorskiego. Uczestnicy przygotowali potrawy inspirowane tematyką wiosennego śniadania, wykorzystując sezonowe produkty, lokalne receptury oraz własną kreatywność kulinarną. Na stołach dominowały świeże nowalijki, jajka, twarożki, zioła, szparagi oraz domowe wypieki i przekąski, które zachwycały nie tylko smakiem, ale także wyjątkową estetyką podania.

eprasa.pl 94a12e04f5

Po burzliwych obradach jury wyłoniło laureatów tegorocznej edycji konkursu:
I miejsce – Koło Gospodyń Wiejskich w Białym Zdroju „Białozdrojanki" za potrawę *Zielona frittata z nowalijkami, ricottą i ziołowym olejem* oraz *sałatkę z młodych warzyw*
II miejsce – Koło Gospodyń Wiejskich w Suliszewie „Suliszewianki" za *Szakszukę na bazie młodej botwiny, młodego szpinaku i kolorowych papryk oraz pomidorów*
III miejsce – Koło Gospodyń Wiejskich Smoleń za *Nieszablonową kanapkę majową*

III SOŁECKIE POTYCZKI
Do konkursu zgłosiło się 10 czteroosobowych drużyn sołeckich. Zmagania obejmowały zabawne, ale wymagające konkurencje, nawiązujące do tradycji wiejskich i codziennego życia na wsi. Siła, spryt, wiedza i poczucie humoru – to był klucz do zwycięstwa! Nie brakowało emocji i dobrego humoru wśród zawodników, jak i publiczności, która głośno kibicowała zespołom.
I miejsce – Sołectwo Linówko
II miejsce – Sołectwo Stuchowo
III miejsce – Sołectwo Darż.
Wyróżnienia – za barwne stroje, aktywne wspieranie i reprezentowanie swojej drużyny otrzymały sołectwa: Łukowice i Bogusław.

PSZCZOŁA - ZŁOTE SERCE EKOSYSTEMU
Celem konkursu była popularyzacja wiedzy na temat roli pszczół w środowisku naturalnym oraz budowanie świadomości ekologicznej. Konkurs połączył edukację z dobrą zabawą, promując jednocześnie znaczenie pszczelarstwa i ochrony owadów zapylających dla rolnictwa oraz zachowania bioróżnorodności.
Kategoria I- dzieci w wieku przedszkolnym:
I miejsce – Wiktoria Giszel, Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Małkocinie
II miejsce – Ignacy Mikołajewski, Centrum Kultury w Połczynie Zdroju
III miejsce – Róża Kolus, Przedszkole Publiczne nr 38 „Tęczowe Przedszkole" w Szczecinie
Wyróżnienia:
- Amelia Dybaś, Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Korytowie
- Emilia Niżnik-Kniga, Zespół Placówek Oświatowych w Chociwlu
- Wiktor Miłaszewicz, Przedszkole Miejskie nr 5 z Oddziałami Integracyjnymi „Bajkowy Zakątek" w Stargardzie
- Filip Kuligowski, Przedszkole nr 2 im. Misia Uszatka w Gryfinie
- Aleks Talanov, Zespół Placówek Oświatowych w Chociwlu
- Sara Trojan, Punkt Przedszkolny przy Publicznej Szkole Podstawowej w Kołczewie
Kategoria II – uczniowie klas I-III:
I miejsce – Liliana Kolus, Szkoła Podstawowa nr 20 im. ks. Jana Twardowskiego w Szczecinie
II miejsce – Aleksandra Kril – Goncalues, Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Marianowie
III miejsce – Maja Włóka, Ogólnokształcąca Szkoła Muzyczna I stopnia im. prof. Marka Jasińskiego w Szczecinie
Wyróżnienia:
- Maria Gradys, Szkoła Podstawowa nr 1 w Choszcznie
- Antoni Gulczyński, Zespół Placówek Oświatowych w Chociwlu
- Nikodem Makowski, Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Goleniowie
- Antonina Klevin, Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Przelewicach
- Alicja Wołoch, Centrum Kultury w Połczynie-Zdroju
- Bartosz Woźnik, Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego w Kaliszu Pomorskim
Kategoria III – uczniowie klas IV-VI:
I miejsce –Lena Wiśniewska, Szkoła Podstawowa im. Marii Skłodowskiej-Curie w Baniach
II miejsce – Hanna Popielewska, Centrum Kultury w Połczynie- Zdroju
III miejsce – Oliwia Pietrowska, Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika w Pęzinie
Wyróżnienia:
- Maciej Lewicki Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Marianowie
- Julia Majewska, SP nr 1 im. Juliusza Słowackiego w Stargardzie,
- Emilia Żochowska, SP w Kobylance,
- Liwia Kupis, Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Korytowie
- Szymon Wiśniewski, Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Marianowie
- Antoni Żywicki, SP nr 1 w Choszcznie
Kategoria IV- uczniowie klas VII-VIII:
I miejsce – Paweł Osiadacz, SP w Krzywinie
II miejsce – Maria Salawa, SP Marianowo
III miejsce – Wojciech Kowalski, SP nr 3 im. Kornela Makuszyńskiego w Stargardzie
Wyróznienia:
- Ksawery Wiśniewski, Niepubliczna Szkoła Podstawowa nr 1 w Radowie Wielkim,
- Vanessa Sawicka, Zespół Szkolno-Przedszkolny w Nowym Warpnie,
- Wanessa Kril, Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Goleniowie,
- Wiktoria Szczupak, Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego w Kaliszu Pomorskim,
- Maja Twardowska, Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy w Radowie Wielkim
- Mikołaj Olejnik, OśrodekRehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy w Radowie Wielkim.

NAJŁADNIEJSZE STOISKO WYSTAWIENNICZE KGW
Do konkursu przystąpiło 7 Kół Gospodyń Wiejskich. Komisja konkursowa dokonała oceny stoisk wystawienniczych według kryteriów:
✓ Estetyka i ogólne wrażenie wizualne
✓ Nawiązanie do tradycji i regionu
✓ Kreatywność i oryginalność
✓ Sposób prezentacji i stroje
✓ Asortyment i produkty.

I miejsce – Koło Gospodyń Wiejskich w Wiechowie
II miejsce – Koło Gospodyń Wiejskich w Raduniu
III miejsce – Koło Gospodyń Wiejskich w Przemoczu

PSZCZOŁY BEZ TAJEMNIC
Uczestnicy – zarówno dzieci, jak i dorośli – mogli sprawdzić swoją wiedzę na temat życia pszczół, pracy pszczelarza oraz roli zapylaczy w środowisku naturalnym. Konkurs miał nie tylko formę zabawy, ale przede wszystkim walor edukacyjny, zwracając uwagę na ogromne znaczenie pszczół dla rolnictwa i ekosystemu.

POKAZ FLORYSTYCZNY I CIĘCIA DRZEWEK
Dużym zainteresowaniem odwiedzających cieszyły się pokazy florystyczne oraz pokaz cięcia drzew i krzewów, prowadzone przez Iwonę Galacką i Joannę Woźniak z Zespołu Szkół Centrum

eprasa.pl 94a12e04f5

Kształcenia Rolniczego w Szczecinie. Uczestnicy mieli okazję zapoznać się z praktycznymi zasadami pielęgnacji roślin oraz nowoczesnymi technikami formowania drzew i krzewów ozdobnych. Pokazy florystyczne dostarczyły natomiast wielu inspiracji do tworzenia efektownych kompozycji kwiatowych, zgodnie z aktualnymi trendami w dekoracji roślinnej.

SZKOLENIE KSOW+

W ramach Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich Plus odbyło się szkolenie „Nowoczesne rozwiązania w prowadzeniu pasieki – choroby pszczół i ich leczenie". Skierowane było do pszczelarzy oraz osób zainteresowanych tematyką pszczelarską i stanowiło okazję do poszerzenia wiedzy na temat nowoczesnych metod prowadzenia pasiek oraz profilaktyki chorób pszczół.

POKAZ PTACTWA

Ważnym elementem tegorocznej wystawy była prezentacja ptactwa ozdobnego oraz drobnego inwentarza, która przyciągała licznych odwiedzających, szczególnie rodziny z dziećmi. Można tu było podziwiać różnorodne rasy gołębi i ptaków ozdobnych, prezentowanych przez hodowców zrzeszonych w organizacjach hodowlanych z regionu. Ekspozycja stanowiła doskonałą okazję do promocji hodowli drobnego inwentarza oraz wymiany doświadczeń między pasjonatami.

BARZKOWICKI PRZYSTANEK KGW

Ogromnym zainteresowaniem odwiedzających cieszył się „Barzkowicki Przystanek KGW", który stał się miejscem promocji regionalnych smaków, lokalnych tradycji oraz działalności Kół Gospodyń Wiejskich z całego województwa. W tegorocznej edycji udział wzięło aż 30 KGW reprezentujących powiaty: stargardzki, łobeski, choszczeński, drawski, gryfiński, pyrzycki, goleniowski oraz myśliborski. Na stoiskach można było spróbować tradycyjnych potraw, domowych wypieków i regionalnych specjałów, a także podziwiać rękodzieło oraz dekoracje przygotowane przez uczestniczki.

EKOSTREFA

To przestrzeń, w której nauka o ekologii łączyła się z zabawą i aktywnym udziałem najmłodszych uczestników wydarzenia. Na dzieci czekały warsztaty, animacje oraz malowanie twarzy, a motywem przewodnim była troska o środowisko i rola zapylaczy w przyrodzie. Za poprawne odpowiedzi na pytania i wykazaną wiedzę można było otrzymać symbolicznego „zapylacza", co cieszyło się ogromnym zainteresowaniem i zaangażowaniem najmłodszych.

Swoje stoiska edukacyjne prezentowali: Barzkowicki Ośrodek Edukacji Ekologicznej, Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Szczecinie, Centrum Edukacji Ekologicznej i Rewitalizacji Jezior w Szczecinku, Komenda Wojewódzka Policji w Szczecinie, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Stargardzie, Inspekcja Weterynaryjna, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz Ogrody Przelewice – Zachodniopomorskie Centrum Kultury Obszarów Wiejskich i Edukacji Ekologicznej.

Ekostrefa pokazała, że edukacja ekologiczna może być ciekawa, przystępna i angażująca dla całych rodzin.

POKAZY RĘKODZIELNICZE

Dużym zainteresowaniem cieszyły się również pokazy rękodzielnicze przygotowane przez Koła Gospodyń Wiejskich. Odwiedzający mieli okazję podziwiać tradycyjne techniki rękodzielnicze, m.in. frywolitkę oraz makramę, a także poznać proces tworzenia wyjątkowych ozdób i dekoracji wykonywanych ręcznie. Pokazy były nie tylko prezentacją talentu i pasji uczestniczek, ale także formą pielęgnowania i popularyzacji lokalnych tradycji oraz twórczości ludowej.

POKAZ PSÓW MYŚLIWSKICH I PIERWSZA POMOC

Publiczność mogła zobaczyć w praktyce, jak wygląda współpraca psa z przewodnikiem, posłuszeństwo oraz umiejętności, które są efektem systematycznego szkolenia. Pokaz wzbudzał duże emocje i przyciągał zarówno miłośników kynologii, jak i całe rodziny.

Drugą, niezwykle wartościową częścią prezentacji był pokaz pierwszej pomocy dla psów. Uczestnicy mogli dowiedzieć się, jak reagować w sytuacjach zagrożenia zdrowia i życia zwierzęcia, co spotkało się z dużym zainteresowaniem i licznymi pytaniami ze strony widzów.

ZAGRODA ALPAK

Dużym zainteresowaniem cieszył się pokaz alpak, które skradły serca odwiedzających swoją łagodnością i spokojnym usposobieniem.

Uczestnicy mogli z bliska przyjrzeć się tym wyjątkowym zwierzętom, dowiedzieć się więcej o ich hodowli, pielęgnacji oraz charakterze. Alpaki, znane ze swojego przyjaznego nastawienia do ludzi, wzbudzały szczególny entuzjazm wśród dzieci, które chętnie pod-

prasa.pl/4a12e04f5

KGW Morzyczyn-Zi

BARZKOWICKA
WIOSNA
WYSTAWA OGRODNICZA
BARZKOWICE

eprasa.pl

chodziły, aby je pogłaskać i zrobić pamiątkowe zdjęcia.

Pokaz był nie tylko atrakcyjną formą prezentacji zwierząt, ale również okazją do poszerzenia wiedzy na temat ich roli w hodowli oraz wykorzystania ich wełny, cenionej za wyjątkową miękkość i właściwości.

ANIMALOTERAPIA

Odwiedzający mieli okazję bliżej poznać temat animaloterapii z udziałem królików. Zajęcia wzbudzały duże zainteresowanie zarówno wśród dzieci, jak i dorosłych. Uczestnicy mogli dowiedzieć się, na czym polega terapia z udziałem zwierząt, jak króliki wpływają na wyciszenie, redukcję stresu oraz budowanie pozytywnych emocji. Była to nie tylko możliwość bezpośredniego kontaktu ze zwierzętami, ale także cenna lekcja empatii i wrażliwości.

Artystyczne oblicze Barzkowickiej Wiosny

Nie zabrakło również bogatego programu artystycznego, który przez dwa dni tworzył wyjątkową, radosną atmosferę wydarzenia. Na scenie zaprezentowali się lokalni artyści oraz zespoły muzyczne i taneczne, dostarczając publiczności wielu pozytywnych emocji. Wystąpili m.in. Babeczki z Rodzynkami, Duo Voice, B-QLL, LONG&JUNIOR oraz DJ Aplauz. Publiczność mogła podziwiać także występy zespołów folklorystycznych i tanecznych: Prząśniczka, Pyrzyczanka, Płomienne Serca oraz Chabry.

Różnorodność repertuaru sprawiła, że każdy z odwiedzających mógł znaleźć coś dla siebie, a występy artystyczne stały się ważnym elementem integrującym uczestników wystawy.

Serdecznie dziękujemy wszystkim, którzy współtworzyli tegoroczną Wystawę Wiosenną „Barzkowicka Wiosna" w Barzkowicach. Dziękujemy wystawcom za profesjonalizm i bogatą ofertę, artystom za wspaniałe występy, partnerom i organizatorom za zaangażowanie, a przede wszystkim odwiedzającym – za tak liczną obecność i wyjątkową atmosferę, którą wspólnie stworzyliśmy.
To dzięki Państwa energii, życzliwości i aktywnemu udziałowi wydarzenie po raz kolejny stało się prawdziwym świętem wiosny, rolnictwa i lokalnej społeczności. Do zobaczenia podczas kolejnej edycji!

Wystawa Ogrodnicza „Barzkowicka Wiosna" odbyła się pod honorowym patronatem: Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi – Stefana Krajewskiego, Wojewody Zachodniopomorskiego – Adama Rudawskiego, Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego – Olgierda Geblewicza, Starosty Stargardzkiego – Iwony Wiśniewskiej, Wójta Gminy Stargard – Patrycji Gross, Prezydenta Miasta Stargard – Rafała Zająca, Prezesa Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa – Wojciecha Legawca, Dyrektora Generalnego Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa – Henryka Smolarza, Narodowego Instytutu Kultury i Dziedzictwa Wsi, Zachodniopomorskiej Izby Rolniczej w Szczecinie, Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie, Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w Warszawie, Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie, Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Szczecinie, Fundacji „Europejski Fundusz Rozwoju Wsi Polskiej – Counterpart Fund" w Warszawie, Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Szczecinie, Zachodniopomorskiego Kuratora Oświaty, Gospodarstwa Pasiecznego „Maja"- R.K. Bondaruk, Gospodarstwa Pasiecznego „Kószka I' K. Fujarski, Wojewódzkiego Związku Pszczelarzy w Szczecinie – Marcina Makowieckiego,

Partner ekologiczny: Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie

Partner wydarzenia: Zachodniopomorski Urząd Wojewódzki, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa OT w Szczecinie, Oddział Regionalny Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Szczecinie, Zachodniopomorska Izba Rolnicza w Szczecinie, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego OR w Koszalinie, Starostwo Powiatowe w Stargardzie, Starostwo Powiatowe w Łobzie, Starostwo Powiatowe w Drawsku Pomorskim, Urząd Gminy Stargard, Urząd Gminy Marianowo, Urząd Miejski w Suchaniu, Ogrody Przelewice - Zachodniopomorskie Centrum Kultury Obszarów Wiejskich i Edukacji Ekologicznej, Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Szczecinie

Patronat medialny: Twoje Radio Tylko Przeboje, TVP3 Szczecin, Radio Szczecin, Głos Dziennik Pomorza, PortalPszczelarski.pl, Portal wSzczecinie.pl, Kurier Szczeciński, Kurier Pszczelarski.pl,

Sponsorzy: Fundacja „Europejski Fundusz Rozwoju Wsi Polskiej – Counterpart Fund z siedzibą w Warszawie, Sandezia Sp. z o.o. z siedzibą w Szczurowej, Universal Sp. z o.o. z siedzibą w Gryfinie, Matspol Bydgoszcz, POL-BUS Suchań, AGRODOLINKA, BOTT Sp. z o.o. z Leszna,

eprasa.pl 94a12e04f5

Zachodniopomorskie smaki w Kielcach

Zachodniopomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach promował lokalne smaki podczas Targów Turystyki Wiejskiej i Aktywnego Wypoczynku AGRO&Active TRAVEL w Kielcach.

EWELINA PAWŁOWICZ, ZODR w Barzkowicach

AGRO&Active TRAVEL to inicjatywa skierowana do osób, które szukają alternatywnych form wypoczynku. Wydarzenie było okazją do wymiany doświadczeń z ludźmi tworzącymi wyjątkowe miejsca oraz promującymi lokalne smaki, rzemiosło i gościnność. Targi stanowiły równocześnie doskonałą okazję do zaprezentowania spójnej, ogólnopolskiej oferty turystyki wiejskiej, opartej na autentyczności, lokalnej żywności oraz kontakcie z naturą i dziedzictwem kulturowym regionów.
Stoisko ZODR przez dwa dni (11-12 kwietnia) przyciągało odwiedzających zachodniopomorskimi smakami. Prezentowaliśmy nasze lokalne wędliny, sery, ciasta, pierogi z linem, miody, różnego rodzaju chleb, smalec, ogórki kiszone, soki i przetwory owocowe oraz świeże owoce, dargobądzki paprykarz jak dawniej, różnego rodzaju kapustę kiszoną, kapustę buraczaną, tatarczany z kaszą gryczaną i grzybami leśnymi i, oczywiście, karpioki – chipsy rybne.

eprasa.pl 94a12e04f5

Stoisko ZODR w Barzkowicach swoimi produktami wsparli:

- Beata Jurczyk- KGW Strzebielewo,
- Jolanta Stańczyk - KGW Linówianki w Linówku,
- Andrzej Chorągiewicz - „Pasieka na Wzgórzu" Linówko,
- Masar Wędliny z Akademii Marcin Ogar,
- Koło Łowieckie „Dolina Płoni",
- Wydział Nauk o Żywności i Rybactwa, Katedra Technologii Rybnej, Roślinnej i Gastronomicznej Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie,
- Marzena Szulińska- KGW Dargobądz,
- Stanisława Chrastina – Strzeżewko,
- Ciastkarnia-Piekarnia „Żelek" Wiesław Żelek- Kamień Pomorski,
- Iwona Zbożnik, „Malinowy Słoiczek" – Wolin,
- Beata Łukaszewska-Nowicka – Rozwarowo,
- Halina Wesołowska-Dusin,
- Gospodarstwo Agroturystyczne Agro-Relax Iwona Kiryczyńska - Mielno Pyrzyckie,
- Gospodarstwo Ekologiczne Dobrodziej Małgorzata i Sławomir Dobrodziej - Żeliszewo,
- Katarzyna Kobyłt – KGW Dalewianki,
- Sady Rajewscy Karolina Rajewska.

Fot. Ewelina Pawłowicz, Małgorzata Jędrzejek

eprasa.pl 94a12e04f5

Cecylia Wojnik

Hobby horses w odsłonie rękodzielniczej

Rozmowa z **AGNIESZKĄ MACKIEWICZ**, właścicielką firmy hhAGI z Braniewa

Do niedawna jako ukochane zabawki dla najmniejszych dzieci królowały koniki na biegunach. Ale od pewnego czasu przebojem na scenę zabawek wdarł się hobby horse. Początkowo dorośli bacznie przyglądali się końskiej głowie nabitej na patyk, z którym dzieci coraz częściej zaczęły biegać po podwórkach. Na chwilę obecną hobby horsing to już nie tylko zabawka dla najmłodszych, ale styl życia. Na rynku dostępne są hobby horse w różnych rozmiarach, kolorach i fasonach. Mały posiadacz tej ciekawej zabawki może nabyć całe wyposażenie, poczynając od ogłowia, nauszników, po smaczki, na paszportach kończąc. Hobby horsing jako nowa dziedzina sportu budzi kontrowersyjne odczucia, jednak, jak podkreśla pani Agnieszka Mackiewicz, właścicielka firmy tworzącej hobby horses hhAGI, każda forma oderwania dziecka sprzed ekranu smartfona powinna zostać przynajmniej rozważona przez rodzica.

Jaka jest historia firmy?
Od zawsze zajmowałam się tworzeniem dla dzieci nietuzinkowych zabawek, ręcznie wykonywanych. Hobby horse jest to zupełny przypadek. 5 lat temu przyszła do mojej stacjonarnej pracowni dziewczynka, która poprosiła mnie o stworzenie konia na patyku. To był mój pierwszy hobby horse. I tak się zaczęło. Moje hobby horse zaczęłam wystawiać w Internecie, zainteresowanie było nimi bardzo duże i tak się rozrosła moja firma.

Czy hobby horse to obecnie jedyne zabawki, jakie wykonuje Pani w swojej pracowni?
Tak, tworzę tylko hobby horse. Wcześniej wykonywałam wyprawki dla dzieci, zabawki, lalki i biżuterię, ale od 5 lat mam tak dużo pracy przy hobby horse, że zajmuję się już tylko nimi.

Każdy koń jest ręcznie wykonany, co pewnie sprawia, że nie ma dwóch takich samych zabawek?
Nie ma. Te zabawki mogą być podobne, ale każdy ma jakieś detale wyróżniające go.

Oglądając Pani bogaty asortyment nasuwa się pytanie, skąd bierze pani pomysły na tak wiele modeli hobby horse?
To są moje pomysły autorskie, wzoruję się także na żywych zwierzętach i akcesoriach dla nich. Szyję nauszniki, kantary, wodze, całe ogłowia, to wszystko, co można nałożyć na hobby horse. Można u mnie kupić również szczotki do czyszczenia, baciki, smaczki dla konia, a nawet paszporty, w które można wpisać dane swoich koni.

Czy zdarzają się zamówienia na konkretnego konia na kiju?
Tak, tworzę także na indywidualne zamówienia. Dostaję zdjęcie ukochanego konia dziecka i wykonuję dokładnie

eprasa.pl 94a12e04f5

takiego samego w wersji hobby horse. To jest praca bardzo dokładna, całkowicie odwzorowująca zwierzę, gdzie musi być identyczny kolor sierści, grzywy, faktura tej grzywy i dosłownie każda plamka na sierści. Taka praca cieszy mnie najbardziej, bo jest to wykonywanie konkretnego modelu dla konkretnej osoby.

Czy cena takiego indywidualnego projektu jest sporo wyższa?
Tak, są to droższe hobby horse ze względu na to, iż więcej pracy i czasu muszę na nią poświęcić. Szacunkowo taki koń zamawiany na specjalny projekt to koszt większy o 25%. Tutaj wykonuję specjalny szablon oddający zdjęcie konia, nic nie może być powielone.

Gdzie można kupić Pani hobby horse?
Nie posiadam sklepu stacjonarnego, jedynie internetowy pod adresem www.hhagi.pl. W moim sklepie można kupić cztery rozmiary hobby horse. Można tu także znaleźć wszystkie akcesoria dla hobby horse.

A jak dobrać właściwy rozmiar hobby horse?
Na rozmiary możemy patrzeć w dwojaki sposób. Dzieci, które trenują już hobby horsing, jeżdżą na zawody i skaczą przez przeszkody szukają mniejszego konia, bo im mniejszy koń, tym lepszy, bo łatwiej się z nim skacze. Duży koń jest cięższy i trudniej się z nim skacze przez przeszkody. Czyli do skakania jest potrzebny koń mały i z krótkim kijem. Do ogólnej zabawy, na przykład do brykania w ogródku, zabawy w domu, zaplatania warkoczyków może być największy koń. Najmniejszy koń jest w rozmiarze A5 i nazywa się skokowym, i jak sama nazwa wskazuje służy do skoków. A4 jest rozmiarem pośrednim i także może służyć do skoków. A3, czyli duży koń, służy raczej do zabawy.

W ostatnich latach hobby horsing stał się bardzo popularnym sportem wśród dzieci. Czy według Pani obserwacji chętniej sięgają po niego dziewczynki niż chłopcy?
Tak, w tym sporcie królują dziewczynki, ale jest też sporo chłopców, którzy biorą udział w zawodach.

Niestety ta dyscyplina sportu bardzo często spotyka się z dużą falą krytyki. Czy Pani także ta fala dotyczy?

Niestety tak. Na mojej stronie facebookowej dostaję sporo negatywnych komentarzy, spotykam się z falą hejtu. Nie przejmuję się takimi sytuacjami, bo uważam, że to tylko świadczy o osobach wypowiadających się w taki sposób. Hejtowanie zabawek i dzieci jest dla mnie czymś strasznym i nie dyskutuję z takimi osobami. Uważam, że w naszych czasach zabawka, która pobudza do aktywności fizycznej, gdzie dzieci się spotykają i trenują razem, uczą się współpracy w grupie, rywalizują o miano najlepszego, ale jest to zdrowa rywalizacja, jest zabawką, która nie powinna się spotykać z tak wielką krytyką.

Od jakiego wieku dziecko może bawić się hobby horse?
Moimi klientami są dzieci już od 3. roku życia. Te hobby horse są bardziej kolorowe, na przykład z tęczowymi grzywami, konie bywają różowe i przede wszystkim mają krótszy kij.

Czy zdarzyło się wykonywanie hobby horses dla osób dorosłych? Czy to sport zarezerwowany wyłącznie dla dzieci?
W Polsce to sport głównie dla dzieci. Ale w Skandynawii są organizowane zawody dla osób dorosłych obojga płci, które są fanami hobby horsingu. Nie są to małe, lokalne imprezy, ale faktyczne zawody w dużej skali. Chodzą pogłoski, że hobby horsing za jakiś czas stanie się dyscypliną olimpijską.

Czy może Pani doradzić swoim klientom – dzieciom gdzie i w jaki sposób mogą się zapisać na zawody hobby horses?
Należy szukać na mediach społecznościowych ogłoszeń o zawodach, które są organizowane przede wszystkim przez stajnie. Zazwyczaj przy okazji zawodów na dużych koniach organizowane są także zawody hobby horsing.

A czy Pani prywatnie ma swojego hobby horse?
Ja nie mam swojego hobby horse i sama także nie jeżdżę na prawdziwych koniach, ale moja wnuczka, która odziedziczyła po mnie pasję do szycia, ma całą kolekcję hobby horse stworzonych przez siebie. Dzięki temu, że wnuczka uczy się jazdy konnej na prawdziwym koniu, mam te konie na co dzień, co też daje mi inspirację do tworzenia moich zabawek.

A jakie ma Pani plany na najbliższą przyszłość? Czy zamierza Pani rozszerzyć swoją działalności i wyjść poza hobby horsing?
Skupię się wyłącznie na tworzeniu hobby horse i akcesoriach do nich. Chcę nadal działać dla dzieci, tworzyć jeszcze więcej hobby horse w różnych jego postaciach. Moi klienci doceniają jakość moich wyrobów i wracają po kolejne hobby horse, więc jestem dobrej myśli.

Dziękuję za rozmowę.

eprasa.pl 94a12e04f5

Cecylia Wojnik

Solidna oferta

Rozmowa z **TOMASZEM WEIDEMANNEM**, właścicielem firmy MTW Agro Drabiny Paszowe Zatrzaskowe dla Bydła z Drezdenka

Czym zajmuje się Pana firma i jaka jest jej historia?
W branży rolniczej jestem już od 2007 roku, ale piąty rok prowadzę swoją firmę. Nabyte doświadczenie pozwoliło mi na otworzenie własnej działalności, w której sprzedaję drabiny paszowe, wyposażenie obór, przegrody legowiskowe typu agrafki, bramy przepędowe. Jednocześnie jestem też dilerem firmy Lokenberg, która sprzedaje ruszty betonowe dla bydła, płyty legowiskowe, silosy przejazdowe i inne. Bardzo zależało mi na połączeniu kilku produktów, ponieważ mogę mojemu klientowi przedstawić szerszą ofertę.

Czy w związku z tak szeroką ofertą, Pańska firma może zaopatrzyć klienta od A do Z i doradzić co najlepiej wybrać?
Dokładnie tak. Do tego mogę także zaoferować poidła kwasoodporne montowane do ściany lub do posadzki renomowanej firmy. Oferuję produkty od podłogi rusztowej, agrafki, drabiny paszowe, które tworzą całość wyposażenia obory.

W jaki sposób odbywa się doradztwo? Czy przyjeżdża Pan do klienta i po dokonaniu obmiarów obory i wysłuchaniu potrzeb klienta oferuje gotowe rozwiązanie?
Najczęściej jest tak, że klienci wysyłają do mnie projekty zawierające rzut przyziemia i rzut kanałów. Na bazie ustaleń telefonicznych, a jeśli jest potrzeba i na podstawie spotkania w oborze, omawiamy zakres dostawy i wymagania klienta. Przedstawienie oferty wraz z dojazdem do klienta jest bezpłatne. Dla mnie najważniejsze jest ustalenie potrzeb klienta. Zdarza się i tak, że klienci do mnie wracają i wówczas sprawa jest o wiele łatwiejsza, bo na podstawie samego rysunku możemy ustalić, co klientowi potrzeba. Następnie przechodzimy do realizacji projektu.

Czy pańscy klienci to zazwyczaj właściciele nowo powstałych obiektów czy zdarzają się też budynki sprzed wielu lat, które potrzebują modernizacji do nowoczesnych warunków utrzymania zwierząt?
To są budynki zarówno nowe, jak i stare, do modernizacji.

Z pewnością modernizacja starego budynku jest o wiele trudniejsza niż doposażenie nowego obiektu?
Dokładnie tak, ale jestem na tyle elastyczny, że mogę dopasować się do każdego wymiaru pomieszczenia. Każdy element wyposażenia wykonuję typowo pod klienta. Nie posiadam trzech typów drabin paszowych, które modyfikuję. Każdy klient jest przeze mnie traktowany indywidualnie, czy to będzie obora na 25 czy na 500 krów, każdy klient jest dla mnie równie ważny. Moje zaangażowanie w pracę nie jest zależne od wielkości stada. Każdego staram się obsłużyć i zadowolić.

eprasa.pl 94a12e04f5

A co z montażem? Czy firma dowozi i montuje elementy wyposażenia obory czy to leży po stronie klienta?
Są to elementy modułowe, których montaż polega na samym skręcaniu ich. Jeśli klient posiada gospodarstwo niedaleko siedziby mojej firmy, czyli niedaleko Drezdenka, to jak najbardziej jestem w stanie dojechać i taki montaż wykonać. W dalszych odległościach zazwyczaj klienci decydują się na samodzielny montaż. Zawsze doradzam jak najlepiej elementy zmontować, co obniża koszty, bo dojazd i montaż jednak sprawiają, że cena idzie mocno w górę.

Jaki teren obsługuje firma?
Towar sprzedaję na terenie całego kraju. I tyczy się to całego mojego asortymentu. Nie ma dla mnie znaczenia odległość od klienta. Kwestią jest tylko uczciwa wycena i przedstawienie dobrej oferty. Okres realizacji zamówienia może trwać do kilku tygodni, a cena umówiona na początku zlecenia nigdy nie idzie już do góry, zawsze pozostaje na niezmienionym, pierwotnym poziomie. Niedopuszczalne jest dla mnie dorzucanie ukrytych kosztów, na przykład z racji tego, że coś podrożało.

A przy cenach będąc – czy Pańska oferta różni się znacząco od podobnych ofert firm konkurencyjnych?
Wychodzę z założenia, że za dobry towar warto zapłacić trochę więcej. Nie zawsze klienci się ze mną zgadzają i nie zawsze umowa dochodzi do realizacji, ale nie chcę kosztem obniżania jakości moich produktów obniżać swoich cen. Jeśli dwa podobne elementy z dwóch różnych firm znacząco różnią się między sobą cenami, to można mieć istotne podejrzenie, że w tej dużo tańszej ofercie czegoś brakuje. Jeśli coś jest lżejsze, to może oznaczać, że jest z gorszego bądź słabszego materiału. Ja daję gwarancję na dostarczony przeze mnie towar, ponieważ nie stać mnie na robienie poprawek, bo to się wiąże z dodatkowymi kosztami. Moje zlecenia wykonuję raz a dobrze.

Czy zdarzają się takie sytuacje, że klient zrezygnował z realizacji zamówienia w Pańskiej firmie ze względu na wysoki koszt realizacji zamówienia, ale ostatecznie powraca, ponieważ tańsze zamienniki okazały się jednak niewystarczające?
Czasami zdarzają się takie sytuacje. Klient dokonuje zakupu tańszych elementów wyposażenia swojej obory, które po krótkim czasie eksploatacji rozpadają się i finalnie powraca do mnie i mojej solidnej oferty. Moja wieloletnia praktyka i wyspecjalizowany zespół ludzi, których zatrudniam, a który również ma wiele lat pracy za sobą właśnie w tej branży sprawia, że oferujemy porządne wyroby, które satysfakcjonują klientów.

Z biegiem czasu zmienia się znacząco technologia i potrzeby samych producentów rolnych. Jak bardzo zmieniły się wymagania klientów od początku Pana obecności na rynku?
Swojego czasu królowały obory uwięziowe, zwierzęta były cały czas przywiązane i leżały przy żłobie. Same budynki były niewysokie, a praca w nich była bardzo męcząca. Na chwilę obecną zauważyć można taką tendencję, że coraz mniej jest ludzi chętnych do pracy ze zwierzętami, producenci rolni muszą polegać sami na sobie, więc ta praca musi być coraz bardziej zmechanizowana, tak aby jedna osoba mogła być samowystarczalna. W obecnym czasie gospodarstwa muszą inwestować w swój rozwój. Muszą powstawać albo nowe budynki, albo w stare budynki trzeba inwestować. Muszą być montowane ruszty betonowe, które nie potrzebują ściółki, a co za tym idzie odpada praca związana z wygarnianiem obornika. To powoduje także lepszą wentylację i warunki dobrostanowe dla zwierząt. Ekonomia powoduje zwiększanie stad, nie opłaca się utrzymywać mniejszych stad. Widać też stopniową redukcję kosztów ludzkich.

Podczas Targów Rolnych AGRO POMERANIA 2025 w Barzkowicach Pańska firma otrzymała nagrodę „Najlepszy na Targach", co pokazuje, że rzeczywiście staje na wysokości zadania. Jak odebrał Pan tę nagrodę, bo przecież na tle tak wielu wystawców jest to duże wyróżnienie?
Jest to bardzo duże wyróżnienie, które mocno mnie zaskoczyło i zmotywowało do jeszcze lepszej pracy. Jest to spory kopniak, aby iść dalej nie przejmując się występującymi po drodze trudnościami.

A w którą stronę idzie rozwój Pańskiej firmy? Jakie ma Pan plany na przyszłość?
Staram się zachować tych klientów, których mam i pozyskać nowych. Z biegiem lat zauważam, że klientów przybywa. Staram się ciągle polepszać swoje wyroby, szukać rozwiązań na bieżąco, na nietypowe sytuacje odpowiadać sprawnie i fachowo. Śmiało patrzę w przyszłość i staram się być na bieżąco.

Dziękuję za rozmowę.

eprasa.pl 94a12e04f5

Od marzeń po galop – historia Stajni Robinkowo

W gminie Borne Sulinowo, na terenach pełnych lasów, jezior i pól, znajduje się miejsce, które przyciąga miłośników koni oraz osoby szukające ciszy i kontaktu z naturą. Choć dla wielu mieszkańców wieś kojarzy się przede wszystkim z pracą w gospodarstwie, Stajnia Robinkowo pokazuje, że nowoczesna wieś może mieć wiele twarzy.

ANNA KIRKIEWICZ, PZDR w Szczecinku

Miejsce stworzone z sercem

Są takie miejsca, które od pierwszej chwili sprawiają wrażenie wyjątkowych. Nie dlatego, że są głośne czy modne, ale dlatego, że czuć w nich spokój i prawdziwe emocje. Stajnia Robinkowo powstała z miłości do zwierząt i potrzeby stworzenia przestrzeni, w której są one traktowane z najwyższym szacunkiem. Za tym wszystkim stoi **Monika Kasprzyk** – mgr inż. zootechnik, pedagog i licencjonowana instruktorka PZJ oraz trener koni. Pani Monika połączyła profesjonalne wykształcenie z dziecięcą pasją, tworząc w Okolu ośrodek, w którym najważniejszy rytm wyznaczają końskie kopyta, poranne karmienie i szelest siana. To miejsce, gdzie tradycja, życie wśród natury, spotykają się z energią jeździectwa i marzeniami, które udało się zamienić w rzeczywistość.

Miejsce z charakterem

Pani Monika wyznacza nowe standardy w agroturystyce, łącząc sport z dobrostanem psychicznym. Organizowane tu obozy jeździeckie to nie tylko godziny spędzone w siodle. Program wzbogacany jest o jogę i warsztaty, które pozwalają złapać balans i lepiej zrozumieć własne ciało – co w jeździectwie jest kluczowe. To właśnie tutaj pasjonaci mogą nie tylko spędzić czas w siodle, ale też rozwijać swoje umiejętności, przystępując do egzaminów na odznaki jeździeckie od podstawowej „Jeżdżę Konno" aż po Brąz, Srebro i Złoto.

Edukacja przez relację

W Robinkowie nie chodzi tylko o naukę dosiadu. Dzięki pedagogicznemu podejściu pani Moniki, stajnia stała się miejscem edukacji przez relację. Tu konie nie są jedynie atrakcją – są częścią codzienności. Dzieci i młodzież uczą się tu nie tylko techniki jazdy, ale przede wszystkim odpowiedzialności, cierpliwości i empatii. Pielęgnacja, czyszczenie i poznawanie potrzeb zwierzęcia są tu tak samo ważne jak sam trening.

Pasja, która przyciąga ludzi

Przykład Stajni Robinkowo pokazuje, że nawet w małych miejscowościach mogą powstawać wyjątkowe inicjatywy. Dzięki pasji i pracy właścicieli powstała przestrzeń, która żyje i rozwija się, dając radość zarówno mieszkańcom, jak i odwiedzającym.

Choć każda stajnia to przede wszystkim codzienna praca, Robinkowo jest również historią o spełnianiu marzeń, o miejscu, które powstało dzięki determinacji i miłości do zwierząt, o przestrzeni, która z roku na rok przyciąga kolejnych ludzi. Stajnia Rubinkowo w gminie Borne Sulinowo to nie tylko konie, to emocje, wspomnienia, przygoda i powrót do natury. A czasem – początek nowej pasji, która zostaje na całe życie.

eprasa.pl 94a12e04f5

Koła Gospodyń Wiejskich – nowoczesna twarz polskiej wsi

Jeszcze kilkanaście lat temu kojarzone głównie z tradycyjną kuchnią i spotkaniami przy wspólnym stole, dziś Koła Gospodyń Wiejskich stają się jednymi z najważniejszych animatorów życia społecznego na wsi. W gminie Będzino ich rola wykracza daleko poza podtrzymywanie obyczajów – to aktywne organizacje, które integrują mieszkańców, promują region i skutecznie sięgają po środki na rozwój lokalnych inicjatyw.

AGNIESZKA ZDANOWICZ, PZDR w Koszalinie

Społeczna energia zakorzeniona w tradycji

Historia Kół Gospodyń Wiejskich w Polsce sięga XIX wieku. Współcześnie organizacje te pełnią funkcję nie tylko kulturalną, ale również społeczną i edukacyjną. W gminie Będzino funkcjonuje obecnie około trzynastu kół, działających m.in. w Będzinie („INO Będzino"), Dobrzycy („Wesołe Babki"), Komorach („Komorzanki"), Dobrem, Strachominie, Strzepowie („Strzepowianki"), Mścicach, Tymieniu, Łeknie, Popowie („Poradne Gospodynie"), Wierzchominie, Barninie-Dobiesławcu oraz Podamirowie („Baba z chłopem"). To właśnie ta liczba najlepiej obrazuje skalę zaangażowania społecznego mieszkanek. Każde z kół funkcjonuje w oparciu o lokalny potencjał, ale wszystkie łączy wspólny cel – aktywizacja środowiska wiejskiego i budowanie silnej wspólnoty.

Więcej niż spotkania – realny wpływ na życie mieszkańców

Działalność KGW w gminie Będzino to dziesiątki wydarzeń organizowanych w ciągu roku: od festynów i dożynek, przez warsztaty kulinarne i rękodzielnicze, po inicjatywy charytatywne. To właśnie one tworzą przestrzeń do spotkań międzypokoleniowych, które w małych miejscowościach mają szczególne znaczenie. Nie bez znaczenia jest także rola edukacyjna. Członkinie kół prowadzą zajęcia dla dzieci i młodzieży, ucząc tradycyjnych umiejętności, ale też promując zdrowy styl życia czy działania proekologiczne. W efekcie KGW stają się lokalnymi centrami aktywności społecznej.

Ambasadorki Pomorza Zachodniego

Koła Gospodyń Wiejskich pełnią również istotną funkcję promocyjną. Podczas wydarzeń regionalnych i konkursów prezentują dorobek kulinarny oraz kulturowy Pomorza Zachodniego. Tradycyjne potrawy, rękodzieło czy stroje ludowe przyciągają uwagę i budują pozytywny wizerunek regionu.

Coraz częściej działalność ta wykracza poza lokalny zasięg. Dzięki mediom społecznościowym KGW docierają do szerokiego grona odbiorców, w tym turystów, poszukujących autentycznych doświadczeń i regionalnych smaków. W ten sposób stają się nieformalnymi ambasadorami swoich miejscowości.

Wsparcie, które przekłada się na rozwój

Istotnym elementem funkcjonowania kół jest możliwość korzystania z dofinansowań, m.in. ze środków z Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Dzięki nim KGW mogą inwestować w wyposażenie, organizację wydarzeń czy rozwój kompetencji swoich członkiń. To wsparcie sprawia, że działalność kół nabiera coraz bardziej profesjonalnego charakteru, a ich inicjatywy zyskują na jakości i zasięgu.

Przyszłość oparta na zaangażowaniu

Choć Koła Gospodyń Wiejskich stoją przed wyzwaniami – takimi jak konieczność angażowania młodszego pokolenia – ich przyszłość rysuje się obiecująco. Rosnące zainteresowanie lokalnością, tradycją i życiem społecznym na wsi sprzyja dalszemu rozwojowi tych organizacji. Przykład gminy Będzino pokazuje, że KGW to dziś nie tylko strażniczki tradycji, ale przede wszystkim aktywne liderki zmian. To dzięki nim wieś nie tylko zachowuje swoją tożsamość, ale także dynamicznie się rozwija.

eprasa.pl 94a12e04f5

KGW Wesołe Babki w Dobrzycy

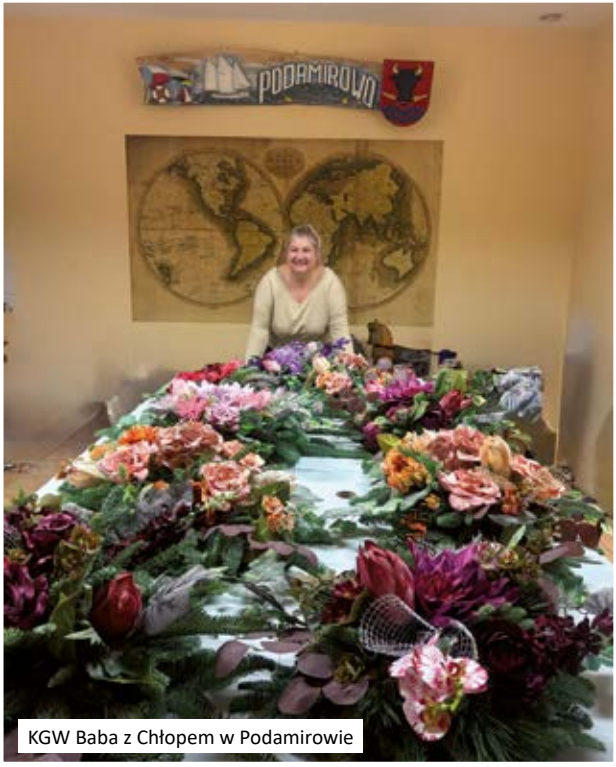

KGW Baba z Chłopem w Podamirowie

KGW Ino Będzino

KGW w Dobre

KGW Strzepowianki Strzepowo

KGW Strachomino

epraca.pl 94a12e04f5

Lokalne produkty z tradycją

Współczesny konsument coraz częściej szuka produktów „z historią" . Chce wiedzieć, kto je wyprodukował, skąd pochodzą i w jaki sposób zostały wykonane. Moda na zdrową żywność, ekologiczne rozwiązania oraz powrót do tradycyjnych smaków sprawiają, że lokalne produkty zyskują ogromne znaczenie. Wieś ma dziś szansę nie tylko produkować żywność, ale również budować markę, przyciągać turystów i rozwijać przedsiębiorczość opartą na regionalnym dziedzictwie.

DOMINIKA SZCZĘSNA, ZODR w Barzkowicach

Polska wieś zmienia się na naszych oczach. Jeszcze kilkanaście lat temu przedsiębiorczość na obszarach wiejskich kojarzyła się głównie z działalnością rolniczą, niewielkimi gospodarstwami i sprzedażą płodów rolnych do skupów. Dziś coraz częściej wieś staje się miejscem nowoczesnych inicjatyw gospodarczych, opartych na lokalnych zasobach, tradycji i autentyczności. To właśnie lokalne produkty – sery, miody, pieczywo, przetwory, zioła, wyroby rękodzielnicze czy regionalne potrawy – stają się wizytówką wielu miejscowości i źródłem dochodu dla mieszkańców.

Tradycja jako kapitał

Jeszcze niedawno wiele dawnych receptur, zwyczajów czy metod produkcji było postrzeganych jako relikt przeszłości. Dziś okazuje się, że właśnie one mogą być największym atutem w budowaniu lokalnego biznesu. Regionalne sery, wytwarzane według rodzinnych receptur, pieczywo wypiekane na zakwasie, naturalne soki tłoczone na zimno, miody z lokalnych pasiek czy tradycyjne wędliny – to produkty, które wyróżniają się na tle przemysłowej żywności. Konsumenci są gotowi zapłacić więcej za autentyczność, jakość i lokalne pochodzenie.

Na Pomorzu Zachodnim szczególny potencjał mają produkty związane z rybactwem, przetwórstwem owoców, ziołolecznictwem oraz kuchnią regionalną. Coraz większą popularnością cieszą się także gospodarstwa ekologiczne, manufaktury oraz małe rodzinne przetwórnie.

W wielu miejscowościach to właśnie Koła Gospodyń Wiejskich stają się ambasadorami lokalnych tradycji kulinarnych. Organizują kiermasze, festyny, warsztaty i degustacje, promując regionalne smaki oraz lokalne rękodzieło. Dzięki temu tradycja nie trafia do muzeum, ale staje się częścią współczesnej gospodarki.

Wieś przedsiębiorcza i nowoczesna

Nowoczesna przedsiębiorczość wiejska nie polega wyłącznie na produkcji. Coraz większe znaczenie ma marketing, sprzedaż internetowa oraz budowanie rozpoznawalnej marki. Wielu mieszkańców z powodzeniem prowadzi sklepy internetowe, sprzedaje produkty przez media społecznościowe, uczest-

eprasa.pl 94a12e04f5

niczy w targach regionalnych i promuje swoje wyroby podczas wydarzeń kulinarnych. Internet sprawił, że nawet niewielkie gospodarstwo może dotrzeć do klientów w całej Polsce.

Eksperci podkreślają, że największym kapitałem wsi są lokalne zasoby – ziemia, tradycja, naturalne surowce i autentyczność. Właśnie te elementy pozwalają tworzyć produkty premium, których nie da się łatwo skopiować w przemysłowej produkcji.

Co ważne, przedsiębiorczość na wsi coraz częściej rozwijają kobiety. Powstają rodzinne manufaktury, gospodarstwa edukacyjne, pracownie rękodzieła i małe firmy spożywcze prowadzone przez mieszkanki obszarów wiejskich. W wielu regionach kobiety stają się liderkami lokalnych inicjatyw, łącząc tradycję z nowoczesnym podejściem do biznesu.

Krótkie łańcuchy dostaw – korzyść dla wszystkich

Coraz większe znaczenie w rozwoju lokalnej przedsiębiorczości mają krótkie łańcuchy dostaw. Oznacza to sprzedaż produktów bezpośrednio od producenta do konsumenta lub z minimalną liczbą pośredników. Dzięki temu rolnik lub producent otrzymuje większy zysk za swoją pracę, a klient ma dostęp do świeżych i sprawdzonych produktów. Taki model sprzedaży buduje również zaufanie i relacje między producentem a konsumentem.

Rolniczy Handel Detaliczny umożliwia dziś legalną sprzedaż przetworów, pieczywa, nabiału, soków czy wyrobów mięsnych, bez konieczności prowadzenia dużego zakładu przemysłowego. Dla wielu rodzin jest to szansa na dodatkowy dochód oraz rozwój własnej działalności gospodarczej. Wzrasta również znaczenie targów lokalnych, jarmarków i festynów promujących regionalnych producentów. Takie wydarzenia nie tylko wspierają sprzedaż, ale także integrują mieszkańców i budują lokalną tożsamość.

Produkt lokalny jako marka regionu

Dobrze wypromowany produkt regionalny może stać się symbolem całego regionu. Przykłady z różnych części Polski pokazują, że lokalne wyroby potrafią przyciągać turystów i budować rozpoznawalność miejscowości. Coraz częściej konsumenci wybierają produkty lokalne nie tylko ze względu na smak, ale również z powodów społecznych. Kupując bezpośrednio od producenta, wspierają lokalną gospodarkę, małe rodzinne firmy i rozwój obszarów wiejskich.

W dyskusjach społecznych widać rosnące zainteresowanie patriotyzmem zakupowym i wspieraniem polskich producentów. Wielu konsumentów deklaruje, że chętniej wybiera produkty regionalne i lokalne, jeśli mają gwarancję jakości oraz autentycznego pochodzenia. To ogromna szansa dla mieszkańców wsi, którzy potrafią połączyć tradycję z nowoczesnym podejściem do sprzedaży i promocji.

Wyzwania

Mimo wielu możliwości przedsiębiorczość wiejska nadal napotyka liczne bariery. Najczęściej wymienia się trudności formalne, wysokie koszty inwestycji, brak dostępu do specjalistycznego doradztwa czy ograniczoną infrastrukturę. Problemem bywa również brak współpracy między producentami. Tymczasem eksperci coraz częściej podkreślają, że przyszłość należy do lokalnych sieci współpracy, spółdzielni i wspólnych marek regionalnych. Istotnym wyzwaniem pozostaje także depopulacja wsi i odpływ młodych ludzi do większych miast. Jednak rozwój lokalnych biznesów może ten trend częściowo zatrzymać. Młode pokolenie coraz częściej dostrzega, że życie na wsi może oznaczać nie tylko ciężką pracę fizyczną, ale również możliwość prowadzenia nowoczesnego biznesu, opartego na jakości i regionalnej tożsamości.

Przyszłość należy do lokalności

Eksperci rynku żywności i rozwoju regionalnego są zgodni – lokalność będzie jednym z najważniejszych trendów najbliższych lat. Konsumenci coraz bardziej cenią naturalność, jakość i przejrzystość pochodzenia produktów. Wieś ma dziś ogromny potencjał gospodarczy. To miejsce, gdzie tradycja spotyka się z nowoczesnością, a lokalne zasoby mogą stać się podstawą silnej i stabilnej przedsiębiorczości.

Lokalne produkty z tradycją to nie tylko żywność. To także historia regionu, kultura, rodzinne receptury i dziedzictwo przekazywane z pokolenia na pokolenie. Właśnie dlatego przedsiębiorczość oparta na lokalności może stać się jednym z najważniejszych filarów rozwoju polskiej wsi w najbliższych latach.

Pomorze Zachodnie ma wszelkie atuty, by stać się regionem silnych lokalnych marek i nowoczesnej przedsiębiorczości wiejskiej. Potrzeba jedynie odwagi, współpracy i wiary w to, że tradycja może być nie tylko powodem do dumy, ale również źródłem sukcesu gospodarczego.

eprasa.pl 94a12e04f5

Ocalić od zapomnienia

Wywiad

Justyna Popardowska

Czy historia miejsca to tylko daty i wydarzenia czy przede wszystkim ludzie, ich wspomnienia i codzienność? O życiu nauczycielskim, pasji do pisania, dokumentowaniu lokalnej historii i niezwykłym Miasteczku Dziecięcym w Podgrodziu z mieszkanką gminy Nowe Warpno – panią Barbarą Sowińską-Adamczyk, autorką książek, społeczniczką i uważną obserwatorką przemijającego świata rozmawiała Justyna Popardowska.

Dzień dobry. Zacznijmy od początku – jak wyglądała Pani droga zawodowa i jak trafiła Pani w te okolice?

Ukończyłam studia w Szczecinie – najpierw trzyletnie z pedagogiki specjalnej, a później studia magisterskie. Mój mąż był matematykiem, skończył studia wcześniej i pracował jako nauczyciel w okolicach Gryfina, a później w Chojnie. Kiedy wzięliśmy ślub, stanęliśmy przed życiowym problemem – gdzie zamieszkać. W tamtych latach, czyli w połowie lat 70., sytuacja mieszkaniowa była bardzo trudna. W miastach brakowało mieszkań, a nauczyciele kierowani na wieś często mieszkali u gospodarzy – gmina opłacała pokój, ale warunki bywały bardzo skromne, bez kanalizacji i bieżącej wody. W Podgrodziu było inaczej. Dostaliśmy mieszkanie służbowe, były wodociągi i kanalizacja. Dla młodego małżeństwa to był naprawdę duży komfort. I tak trafiliśmy do pięknej okolicy nad Zalewem Szczecińskim.

Czy od razu wiedzieli Państwo, że zostaniecie tu na stałe?

Nie, absolutnie. Plan był bardzo „tymczasowy" – mówiliśmy, że zostaniemy na dwa lata. Chciałam jeszcze dokończyć studia magisterskie, „zahaczyć się" gdzieś zawodowo i potem zobaczymy. Ale życie napisało swój scenariusz. W 1977 roku urodził się nasz syn, a miesiąc później obroniłam pracę magisterską. I tak z tych dwóch lat zrobiło się całe życie.

Czy od początku czuła się Pani związana z tym miejscem?

Z czasem coraz bardziej. To była mała społeczność – ludzie się znali nie tylko z pracy, ale też z sąsiedztwa. Życie toczyło się trochę inaczej niż dziś – było więcej bezpośrednich relacji, wspólnoty. To właśnie te codzienne sytuacje, czasem zabawne, czasem wzruszające, zaczęłam po latach spisywać.

No właśnie – skąd wzięła się potrzeba pisania?

Zawsze lubiłam literaturę. Czytałam dużo, pisałam też „do szuflady", ale nigdy nie myślałam, że coś z tego powstanie. Dopiero później pojawił się pomysł, żeby utrwalić wspomnienia – głównie dla dzieci. Zaczęłam spisywać historie z naszego życia – od lat 70. aż po czasy współczesne. To były anegdoty, codzienne sytuacje, takie trochę „życie w pigułce". Na przykład różne zabawne zdarzenia z pracy czy z życia mieszkańców. W tamtych czasach naprawdę dużo się działo – i to w bardzo naturalny sposób.

Pamięta Pani jakąś anegdotę, która szczególnie zapadła w pamięć?

Takich historii było sporo. Jedna z bardziej charakterystycznych dotyczy wy-

eprasa.pl 94a12e04f5

chowawcy, który wybrał się ze swoim synkiem na grzyby. Zabłądzili tak niefortunnie, że doszli aż do granicy państwowej. Dziś wystarczyłby telefon, lokalizacja, szybki kontakt, ale wtedy telefonów komórkowych przecież nie było. Więc ten człowiek świadomie przekroczył granicę, po czym usiadł już po polskiej stronie z dzieckiem i czekał, aż ktoś ich znajdzie. Dzisiaj brzmi to niemal nieprawdopodobnie, ale takie były realia.

Czyli pierwsze książki miały bardzo osobisty charakter?

Tak, zdecydowanie. Były pisane z potrzeby serca. Później jednak zaczęłam rozszerzać tematykę – stworzyłam legendy, w których sięgnęłam po wierzenia Słowian, historię i przyrodę Nowego Warpna i okolic. Przygotowałam też wersję dla uczniów klas początkowych, z większym drukiem, żeby młodsze dzieci mogły same czytać. Miałam też wiele spotkań autorskich w szkołach. Dzieci bardzo dobrze reagowały – zawsze czytałam im jedną z legend, rozmawialiśmy, to było bardzo żywe i wartościowe doświadczenie.

W pewnym momencie zaczęła się Pani zajmować historią Podgrodzia. Skąd ten kierunek?

To przyszło naturalnie. Mieszkając tutaj tyle lat, zaczęłam interesować się historią tego miejsca. Szczególnie zaintrygowało mnie Miasteczko Dziecięce w Podgrodziu – ośrodek kolonijny, który funkcjonował w latach 1952-1973. Im więcej się dowiadywałam, tym bardziej widziałam, że to było coś wyjątkowego – wręcz ewenement na skalę całej Polski.

Co było w nim tak niezwykłego?

Przede wszystkim skala i organizacja. Na jednym turnusie przebywało nawet 1200 dzieci. Miasteczko było podzielone na cztery dzielnice – każda dla około 300 dzieci, z własną stołówką, kuchnią i kadrą wychowawczą. Była kolejka wąskotorowa, którą dzieci mogły jeździć, był kinoteatr na kilkaset osób, amfiteatr, różne atrakcje rekreacyjne. Nawet coś w rodzaju lunaparku z huśtawkami i karuzelami. To było zamknięte miasteczko – przy wjeździe była kontrola, trzeba było zgłosić, kto przyjeżdża. Dziś brzmi to dość nietypowo, ale wtedy było to normalne.

Jak wyglądało życie dzieci w takim miejscu?

Było bardzo zorganizowane. Dzieci miały specjalne legitymacje i uczestniczyły w różnych „służbach" – na przykład kolejowej, zdrowotnej czy porządkowej. Były zajęcia artystyczne, sportowe, występy na scenie. Organizowano też biwaki, działały kółka zainteresowań – taneczne, recytatorskie. Przyjeżdżały zespoły artystyczne, nawet z zagranicy. To było naprawdę bardzo bogate życie kulturalne.

Kto mógł tam przyjechać?

Na początku były to dzieci pracowników spółdzielni – taki był system w latach 50. Później ośrodek przejęły zakłady przemysłowe i przyjeżdżały dzieci hutników i górników z całej Polski. Były też dzieci z innych krajów – głównie z Czechosłowacji, ale też z Węgier czy Bułgarii.

Jak wyglądała praca nad książką o tym miejscu?

To były trzy lata intensywnej pracy. Korzystałam z archiwów – między innymi z Książnicy Pomorskiej, z dawnych gazet jak „Kurier Szczeciński" czy „Głos Szczeciński". Ale najcenniejsze były dla mnie relacje ludzi. Udało mi się zebrać ponad 50 wspomnień – od osób, które były tam jako dzieci albo pracowały jako wychowawcy, kucharki czy obsługa. Po wydaniu książki zgłaszały się kolejne osoby, dlatego powstał też suplement.

eprasa.pl 94a12e04f5

Czyli można powiedzieć, że stworzyła Pani coś więcej niż książkę – archiwum pamięci?
Tak, można tak to ująć. Ja się czasem śmieję, że jestem takim Koszałkiem Opałkiem tych okolic. Staram się utrwalać to, co przemija – w tekstach, ale też w zdjęciach.

Wspomniała Pani o fotografii. To również ważna część Pani działalności?
Tak. Dokumentowałam zmiany w gminie – remonty, inwestycje, przebudowy. Na przykład renowację rynku czy różnych budynków. Każde zdjęcie to zapis chwili, która już nie wróci. Na prośbę władz gminy przygotowałam też dokumentację fotograficzną zmian do 2018 roku. To było ponad sto zdjęć – pokazujących, jak gmina się zmieniała.

Angażowała się Pani również w działania społeczne.
Tak, między innymi w klubie seniora organizowaliśmy spotkania międzypokoleniowe. Zapraszaliśmy młodzież i starszych mieszkańców, którzy opowiadali o dawnych czasach. Ludzie przynosili stare zdjęcia, dokumenty, wspomnienia. To było bardzo poruszające – zwłaszcza historie osób, które przyjechały tu zaraz po wojnie albo przeżyły trudne losy, na przykład zesłania.

Czy młode pokolenie interesuje się taką historią?
Myślę, że tak – tylko trzeba im ją odpowiednio pokazać. Bezpośrednie spotkanie z człowiekiem, który coś przeżył, działa dużo mocniej niż podręcznik.

Pisze Pani także wiersze. Czym jest dla Pani poezja?
To bardzo osobista forma wypowiedzi. Piszę raczej dla siebie, dla bliskich. Czasem wykorzystuję wiersze jako uzupełnienie książek – jako pewnego rodzaju refleksję.

Co daje Pani największą satysfakcję z tej działalności?
To, że coś po mnie zostanie. Że te historie nie zginą. Że ktoś kiedyś sięgnie po książkę i zobaczy, jak wyglądało kiedyś życie na Półwyspach Nowowarpieńskim i Grodzkim. Często odzywają się do mnie osoby, które były w Podgrodziu jako dzieci – przyjeżdżają, wspominają. To pokazuje, że ta praca ma sens.

Czy uważa Pani, że takie miejsca jak Podgrodzie mają jeszcze szansę wrócić do życia?
Potencjał na pewno jest. To piękne miejsce, z wyjątkową historią. Ale potrzebne są inwestycje i pomysł na to, jak je wykorzystać. Dziś standardy wypoczynku są inne niż kiedyś – trzeba się do nich dostosować.

Na koniec – kim dziś czuje się Pani najbardziej: nauczycielką, pisarką?
Chyba po trochu wszystkim. Ale jeśli miałabym wybrać jedno słowo – powiedziałabym: kronikarka.

Dziękuję za rozmowę i życzę dalszych sukcesów.

PS. Pani Barbara ostatnio wydała w serii Akcent tomik „Wierszem przebij śniegi" oraz w wydawnictwie łódzkim - „Podgrodzie miasteczko dziecięce". Od niedawna mieszka wraz z mężem w Szczecinie.

eprasa.pl 94a12e04f5

Skrzydlate szkodniki

Dzikie ptactwo, mimo że piękne i zwykle nie kojarzone ze stratami w rolnictwie, może przyczyniać się do ich powstawania.

MARLENA CASPARI, PZDR w Sławnie

Kiedy można liczyć na odszkodowanie?

Większość ptaków powodujących szkody objęta jest ochroną gatunkową, co uniemożliwia ich płoszenie lub odstrzał, bez specjalnych zezwoleń. Odpowiedzialność za szkody wyrządzone przez dzikie ptactwo zależy od kilku czynników, m.in. od miejsca powstania szkody oraz obowiązujących przepisów prawnych. Gdy szkody zostały wyrządzone przez ptactwo objęte ochroną, może zostać przyznane i wypłacone odszkodowanie przez Skarb Państwa. Na terenie Polski sprawy takie reguluje ustawa o ochronie przyrody, a wypłatą potencjalnych odszkodowań zajmują się Regionalne Dyrekcje Ochrony Środowiska (RDOŚ).

Z kolei, gdy szkody zostały spowodowane przez ptactwo nieobjęte ochroną gatunkową, uznaje się, że są to zdarzenia naturalne i rolnicy nie mogą, niestety, liczyć na jakąkolwiek pomoc. Nie ma również możliwości ubezpieczenia upraw od szkód spowodowanych przez ptactwo, gdyż firmy ubezpieczeniowe nie ubezpieczają w tym zakresie.

Sejmowa komisja rolnictwa analizowała projekty nowelizacji ustawy o ochronie przyrody. Zmiany zakładały poszerzenie listy gatunków, za które Skarb Państwa brałby odpowiedzialność. W przypadku dzikiego ptactwa zmiana ma dotyczyć dzikich gęsi, żurawi, łabędzi i krukowatych oraz kormoranów i czapli siwej w zakresie szkód na stawach hodowlanych. Rolnicy czekają na te zmiany już od kilku lat.

Skrzydlate szkodniki

W Polsce najwięcej szkód wyrządzają dzikie gęsi, żurawie, łąbędzie, szpaki, gawrony, kruki i gołębie. Do głównych szkód, jakie powoduje dzikie ptactwo, możemy zaliczyć przede wszystkim wydziobywanie nasion (słonecznika, zbóż, roślin strączkowych i kukurydzy), zgryzanie młodych roślin, szczególnie w okresie wschodów oraz tratowanie i zanieczyszczanie ich odchodami, szczególnie przez gęsi i żurawie poruszające się w dużych stadach.

Stado gęsi liczące 200-300 sztuk potrafi spustoszyć całe pole z zasiewami, zwłaszcza w czasie wiosennych powrotów. Przelatujące łąbędzie najczęściej zajadają się młodym rzepakiem, natomiast żurawie, które są dość dużymi ptakami, oprócz zjadania zasiewów wygniatają wszystko, po czym chodzą. Żerowanie na owocach powoduje niszczenie upraw winogron, plantacji borówek, malin i porzeczek oraz duże straty w sadach z jabłoniami i czereśniami. Kormorany żerujące na stawach wyjadają znaczne ilości narybku oraz ryb hodowlanych, powodując, na skutek stresu, mniejsze przyrosty wagowe u ryb, a w skrajnych wypadkach nawet konieczność ponownego zarybiania stawów. Natomiast odchody kormoranów zawierają duże ilości kwasu moczowego, co powoduje zamieranie drzew i zmianę ekosystemów leśnych w okolicach stawów.

Zagrożenie nie tylko dla upraw

Cierpią nie tylko uprawy. Na terenie powiatu sławieńskiego potwierdzone są ataki kruków na młode jagnięta, które wypasane są wraz z całym stadem na łąkach. Sytuacja taka może się zdarzyć, gdy z jakiegoś powodu kruki zostały odcięte od swojego wcześniejszego żerowiska. Trzeba pamiętać, iż kruki to duże ptaki i w określonych warunkach mogą spowodować straty także w hodowli zwierząt.

Rzeczywistość

Szkody spowodowane żerowaniem ptaków zgłaszane są przez rolników coraz częściej i, niestety, nie ma żadnej reakcji ze strony państwa czy instytucji zajmujących się ochroną przyrody. Jedyną ochroną przed dzikim ptactwem jest stosowanie siatek ochronnych, lecz jest to metoda, którą można zastosować w stosunkowo niewielkich plantacjach owoców miękkich lub pojedynczych drzewach. Nie ma możliwości ochrony upraw i plantacji na dużych areałach, stawach lub pastwiskach, a rolnik ponoszący straty jest pozbawiony możliwości uzyskania jakiejkolwiek rekompensaty. Reasumując, gdy widzimy piękne, duże stado ptaków siedzących na polu uprawnym lub krążące nad pasącymi się owieczkami oprócz zachwytu zastanówmy się, jakie szkody i jak duże straty wyrządzają one jakiemuś rolnikowi....

eprasa.pl 94a12e04f5

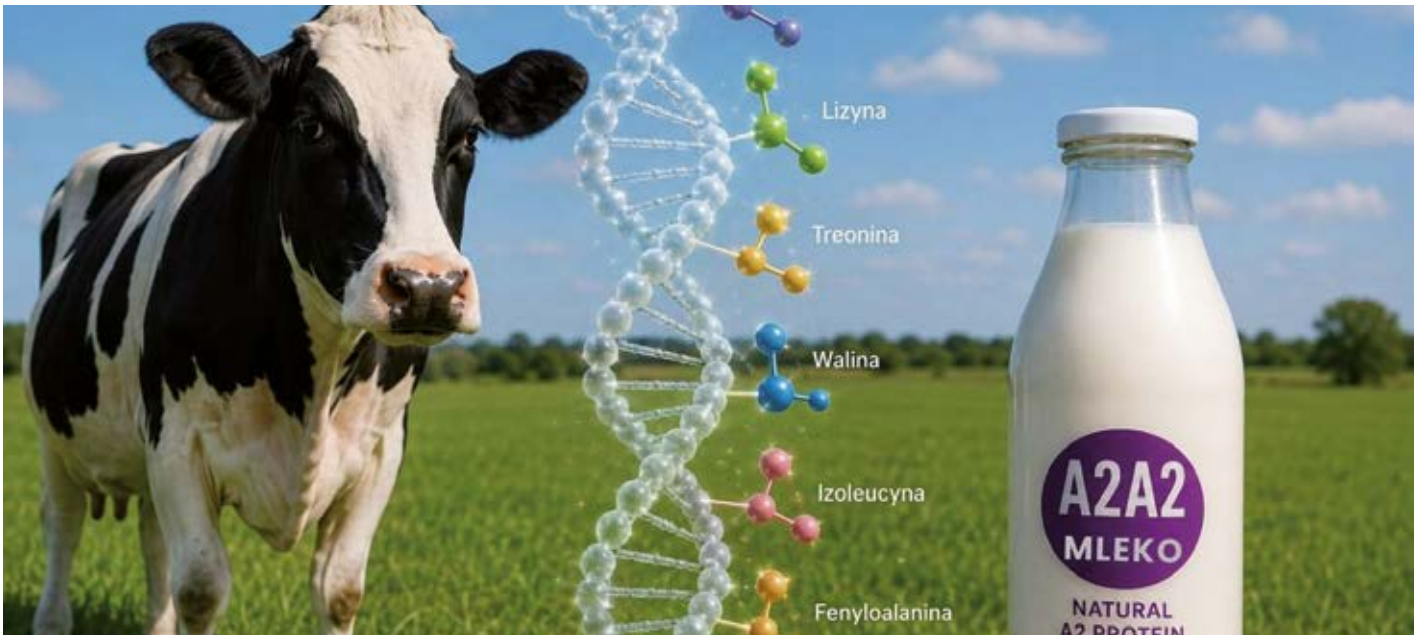

Mleko A2A2 – co o nim wiemy i jakie daje korzyści?

Nowoczesna produkcja zwierzęca to symbioza zaawansowanej genetyki i rzetelnej informacji. Mleko A2A2 to powrót do korzeni, przy wsparciu najnowocześniejszej nauki, dający rolnikowi szansę na stabilny rozwój i budowę silnej marki.

KLAUDIA JĄCZKOWSKA, PZDR w Koszalinie

Współczesne rolnictwo stoi przed wyzwaniem, które wykracza poza zwykłą optymalizację wydajności z litra. Dziś sukces w produkcji zwierzęcej buduje się na fundamencie precyzyjnej genetyki oraz odpowiedzi na specyficzne, często bardzo wymagające potrzeby zdrowotne konsumentów. Wszystko sprowadza się do białka, a konkretnie do beta-kazeiny, która stanowi około 1/3 wszystkich białek zawartych w krowim mleku.

Historycznie rzecz biorąc, wszystkie krowy produkowały wyłącznie wariant A2 tego białka. Jednak tysiące lat temu, w wyniku naturalnej mutacji punktowej, w europejskich stadach bydła pojawił się wariant A1. Różnica między nimi jest, z chemicznego punktu widzenia, niemal niezauważalna – to zamiana zaledwie jednego aminokwasu w długim łańcuchu. W pozycji 67 zamiast proliny (wariant A2) pojawia się izoleucyna (wariant A1). Ta mikroskopijna roszada ma jednak kolosalne znaczenie dla ludzkiego układu pokarmowego, ponieważ podczas trawienia beta-kazeiny typu A1 w jelitach uwalnia się peptyd o nazwie beta-kazomorfina-7 (BCM-7).

Liczne badania naukowe wskazują, że BCM-7 może spowalniać pasaż jelitowy i wywoływać stany zapalne. To właśnie tutaj kryje się klucz do sukcesu rynkowego mleka A2A2. Wiele osób, które przez lata diagnozowały u siebie nietolerancję laktozy, w rzeczywistości może cierpieć na nadwrażliwość na białko A1. Mleko pochodzące od krów o genotypie A2A2 eliminuje ten problem, oferując produkt lekkostrawny i bezpieczny dla osób wrażliwych na wspomniany peptyd, a wszystko to bez ingerencji w naturalny skład cukrów mlecznych.

Zdrowa strategia

Dla polskiego producenta przejście na produkcję mleka A2A2 to nie tylko ukłon w stronę zdrowia publicznego, ale przede wszystkim przemyślana strategia biznesowa. Żyjemy w czasach, w których konsument szuka żywności funkcjonalnej i jest skłonny zapłacić wyższą marżę za produkt o potwierdzonych właściwościach prozdrowotnych. Co istotne, uzyskanie takiego stada odbywa się drogą naturalnej selekcji genetycznej, a nie modyfikacji GMO, co stanowi potężny argument w komunikacji marketingowej. Jest to nowoczesne rozwiązanie, które pozwala zatrzymać trend rezygnacji z nabiału na rzecz napojów roślinnych, przywracając mleku krowiemu należne mu miejsce w diecie współczesnego człowieka.

Proces przekształcania stada wymaga jednak żelaznej dyscypliny i precyzyjnego zarządzania. Pierwszym krokiem jest zawsze genotypowanie zwierząt, co pozwala zidentyfikować osobniki o pożądanym układzie genów. Następnie kluczowe staje się wykorzystanie nasienia buhajów o potwierdzonym genotypie A2A2. Całość musi być wsparta rygorystyczną bioasekuracją i dbałością o higienę produkcji, aby uniknąć przypadkowego mieszania surowca. Nowoczesna produkcja zwierzęca to symbioza zaawansowanej genetyki i rzetelnej informacji. Mleko A2A2 to powrót do korzeni, przy wsparciu najnowocześniejszej nauki, dający rolnikowi szansę na stabilny rozwój i budowę silnej marki w dynamicznie zmieniającym się świecie rolnictwa.

eprasa.pl 94a12e04f5

Ekoschematy w praktyce – wymagania dla rolników ubiegających się o płatności

Rolnicy, którzy zadeklarowali Ekoschemat w ramach dopłat bezpośrednich 2026 muszą pamiętać o spełnieniu istotnych warunków.

EMILIA ROMAŃSKA, PZDR w Białogardzie

EKOSCHEMAT OBSZARY Z ROŚLINAMI MIODODAJNYMI

W terminie do 31 sierpnia:
- obowiązuje zakaz prowadzenia produkcji rolnej (w tym zakaz wypasu i koszenia);
- obowiązuje zakaz stosowania nawozów i środków ochrony roślin;
- dopuszczalne jest ustawianie uli z pszczołami na tym obszarze.

EKOSCHEMAT EKSTENSYWNE UŻYTKOWANIE TUZ Z OBSADĄ ZWIERZĄT

Obsada w gospodarstwie w terminie od 1 kwietnia do 30 września wynosi co najmniej 0,3 DJP/ha TUZ i maksymalnie 2 DJP/ha TUZ.

EKOSCHEMAT MIĘDZYPLONY OZIME LUB WSIEWKI ŚRÓDPLONOWE

✓ Nie stosuje się środków ochrony roślin przez okres utrzymania wsiewek lub międzyplonów ozimych (po plonie głównym lub po ugorowaniu) w formie mieszanek utworzonych z co najmniej 2 gatunków roślin ozimych lub jarych z następujących grup: zboża, oleiste, pastewne, bobowate drobnonasienne, bobowate grubonasienne, miododajne (z wyłączeniem mieszanki złożonej wyłącznie z gatunków zbóż), wysianych w terminie od 1 lipca do 1 października.
✓ Międzyplony ozime muszą być utrzymywane co najmniej do 15 lutego następnego roku. W okresie utrzymania międzyplonu ozimego dopuszcza się jego mulczowanie, jednak nie wcześniej niż po 15 listopada.
✓ Nie stosuje się środków ochrony roślin w okresie od wysiewu międzyplonów ozimych co najmniej do 15 lutego następnego roku.
✓ Międzyplony ozime nie mogą stanowić uprawy głównej w kolejnym roku.

EKOSCHEMAT WYMIESZANIE OBORNIKA NA GRUNTACH ORNYCH W TERMINIE 12 GODZIN OD JEGO APLIKACJI

Wymieszanie obornika z glebą maksymalnie w terminie 12 godzin od jego aplikacji na gruncie ornym – zasady potwierdzenia realizacji praktyki:
- przesłanie zdjęć geotagowanych z wykorzystaniem aplikacji udostępnionej przez ARiMR lub oświadczenia o wykonaniu praktyki;
- potwierdzenie realizacji powinno być złożone w terminie nie później

KLUCZOWE ZASADY

✓ Obowiązek realizacji: rolnik musi spełnić wymogi zadeklarowanego ekoschematu, aby otrzymać dodatkowe płatności.
✓ Możliwość zmiany: jeśli rolnik wie, że nie zrealizuje zadeklarowanej praktyki, może wycofać się z danego ekoschematu, składając korektę wniosku w aplikacji eWniosekPlus.
✓ Konsekwencje: brak realizacji zadeklarowanych praktyk i nieusunięcie ich z wniosku może skutkować zmniejszeniem lub brakiem wypłaty płatności za dany ekoschemat.

eprasa.pl 94a12e04f5

niż 14 dni od dnia aplikacji nawozów, z tym że w przypadku zrealizowania praktyki:

- po dniu złożenia wniosku o przyznanie płatności – nie później niż do 7 listopada w roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie płatności albo
- przed dniem złożenia wniosku o przyznanie płatności lub przed 15 marca;

- posiadanie imiennego dokumentu potwierdzającego zakup lub nabycie nawozu – jeżeli rolnik na potrzeby realizacji praktyki nabył obornik, pomiot ptasi lub produkt pofermentacyjny.

EKOSCHEMAT STOSOWANIE NAWOZÓW NATURALNYCH PŁYNNYCH INNYMI METODAMI NIŻ ROZBRYZGOWO

Zasady potwierdzenia realizacji praktyki:

- przesłanie zdjęć geotagowanych z wykorzystaniem aplikacji udostępnionej przez ARiMR lub oświadczenia o wykonaniu praktyki;
- potwierdzenie realizacji powinno być złożone w terminie nie później niż 14 dni od dnia aplikacji nawozów, z tym że w przypadku zrealizowania praktyki:

- po dniu złożenia wniosku o przyznanie płatności – nie później niż do 7 listopada w roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie płatności albo
- przed dniem złożenia wniosku o przyznanie płatności lub przed 15 marca,

- posiadanie imiennego dokumentu potwierdzającego zakup lub nabycie nawozu – jeżeli rolnik na potrzeby realizacji praktyki nabył nawóz naturalny płynny lub produkt pofermentacyjny.

EKOSCHEMAT WYMIESZANIE SŁOMY Z GLEBĄ

Wymagania w ramach praktyki:

- rozdrobnienie całej słomy po zbiorze plonu głównego i wymieszanie jej z glebą lub jej przyoranie na gruntach ornych;
- prowadzenie rejestru zabiegów agrotechnicznych na formularzu opracowanym przez Agencję i udostępnionym na stronie internetowej ARiMR lub inne dokumenty zawierające informacje z rejestru, potwierdzające realizację praktyki.

EKOSCHEMAT UPROSZCZONE SYSTEMY UPRAWY

Wymagania w ramach praktyki:

- prowadzenie uprawy roślin na gruntach ornych w formie uprawy konserwującej bezorkowej – bezpłużnej lub uprawy pasowej (strip – till), przy czym:

- zabiegi uprawowe wykonywane są z odstąpieniem od uprawy płużnej w zespole uprawek pożniwnych i przedsiewnych w roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie płatności,
- po zbiorze uprawy w plonie głównym pozostawia się na polu całość resztek pożniwnych w formie mulczu; dopuszcza się zbieranie słomy z gruntu zadeklarowanego do tej praktyki jako plonu ubocznego.

EKOSCHEMAT RETENCJONOWANIE WODY NA TRWAŁYCH UŻYTKACH ZIELONYCH

Warunkiem uzyskania płatności jest wystąpienie na TUZ zalania lub podtopienia, wysycenia profilu glebowego wodą na poziomie przynajmniej 80% przez okres co najmniej 12 następujących po sobie dni, w okresie od 1 maja do 30 września, w roku, w którym został złożony wniosek.

Dotyczy trzech rodzajów TUZ:

1. TUZ w RŚK – wybranych wariantów pakietów przyrodniczych w ramach Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego PROW 2014-2020/ Interwencji rolno-środowiskowo-klimatycznej PS: Pakietu 4. lub Pakietu 5. lub
2. TUZ z ekstensywną obsadą zwierząt – ekoschematu Rolnictwo węglowe w zakresie praktyki „Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt" lub interwencji Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000 lub
3. TUZ w gospodarstw ekologicznych.
4. TUZ na obszarach objętych normą GAEC 2.

EKOSCHEMAT INTEGROWANA PRODUKCJA ROŚLIN

Warunkiem przyznania płatności jest potwierdzenie przez podmiot certyfikujący prowadzenia przez rolnika upraw zgodnie z metodykami IP w odniesieniu do każdej działki. Zgodnie z zapisami art. 60 ust. 2a ustawy o środkach ochrony roślin (Dz.U. z 2023 r., poz. 412) – płatność może być wypłacona jedynie rolnikom z wykazu producentów, którzy spełniają wymagania IP.

Płatności są przyznawane również, jeżeli małżonek rolnika prowadzi uprawy roślin zgodnie z metodykami integrowanej produkcji roślin.

Podmioty certyfikujące przekazują wykaz do ARiMR w terminie do 30 września każdego roku. Rolnik sam nie przekazuje danych do ARIMR.

EKOSCHEMAT BIOLOGICZNA UPRAWA

- Prowadzenie rejestru zabiegów agrotechnicznych na formularzu opracowanym i udostępnionym na stronie internetowej ARiMR lub innej dokumentacji papierowej lub elektronicznej zawierającej informacje z rejestru.
- Złożenie za pomocą systemu teleinformatycznego ARiMR albo kierownika biura powiatowego ARIMR do 15 września:

- imiennego dokumentu potwierdzającego zakup preparatu albo innego imiennego dokumentu potwierdzającego jego nabycie, w których wskazano, jaki preparat został nabyty oraz jego ilość,
- rejestru zabiegów agrotechnicznych lub innej dokumentacji zawierającej informacje potwierdzające realizację ekoschematu.

EKOSCHEMAT MATERIAŁ SIEWNY KATEGORII ELITARNY LUB MATERIAŁ SIEWNY KATEGORII KWALIFIKOWANY

Wsparciem objęci są rolnicy, którzy w roku, w którym złożyli wniosek o przyznanie płatności, nie złożyli wniosku o przyznanie pomocy de minimis w rolnictwie z tytułu zużytego do siewu lub sadzenia materiału siewnego kategorii elitarny lub materiału siewnego kategorii kwalifikowany lub ekologicznego materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany.

EKOSCHEMAT GRUNTY WYŁĄCZONE Z PRODUKCJI

Płatność jest przyznawana na gruntach wyłączonych z produkcji, w tym na tych, na których utworzone zostały nowe elementy krajobrazu. Obowiązuje zakaz prowadzenia produkcji rolnej (w tym zakaz wypasu i koszenia) oraz zakaz stosowania środków ochrony roślin i nawożenia w terminie od 1 stycznia do 31 lipca.

eprasa.pl 94a12e04f5

Zwalczanie zachwaszczenia w uprawach ekologicznych – metody, wyzwania i dobre praktyki

Efektywne ograniczenie zachwaszczenia w gospodarstwie ekologicznym polega głównie na wyeliminowaniu przyczyn jego występowania, a nie na doraźnych metodach ich zwalczania. Dlatego też ważnym elementem walki z chwastami w gospodarstwie ekologicznym jest zapobieganie.

EMILIA KRUKOWSKA, ZODR w Barzkowicach

W rolnictwie ekologicznym obowiązuje całkowity zakaz stosowania herbicydów, co wymaga od rolnika dużych nakładów pracy fizycznej (wykonywania m.in. zabiegów mechanicznego odchwaszczania). Aby móc szybko zareagować na pojawienie się chwastów, konieczny jest stały i regularny monitoring pól i upraw. Dla wielu rolników stanowi to istotną barierę w podjęciu decyzji o przejściu na ekologiczny system gospodarowania, głównie ze względu na wysokie ryzyko zachwaszczenia upraw oraz ograniczone możliwości skutecznego zwalczania chwastów.

Uciążliwe chwasty

Z punktu widzenia rolniczego chwasty to z jednej strony rośliny pojawiające się wbrew woli rolnika w uprawach polowych oraz na trwałych użytkach zielonych. Chwasty konkurują z rośliną uprawną o miejsce, światło, wodę oraz składniki pokarmowe. Charakteryzują się szybkim początkowym wzrostem części nadziemnej i korzeni, co daje im przewagę nad rośliną uprawną w pobieraniu wody i składników pokarmowych. Charakteryzują się też dużym współczynnikiem rozmnażania i zdolnością kiełkowania w zróżnicowanych warunkach i terminach, szybkim przechodzeniem pełnego cyklu rozwojowego i samopylnością większości gatunków, a to sprzyja ich rozprzestrzenianiu i zachowaniu zdolności kiełkowania przez wiele lat. W efekcie ich obecność prowadzi do obniżenia plonów oraz pogorszenie jakości plonów. Chwastami mogą być rośliny dziko rosnące, np. ostrożeń polny, jak i rośliny uprawne, np. samosiewy zbóż w rzepaku.

Są i pozytywy

Oprócz negatywnych skutków występowania chwastów w uprawach roślin należy pamiętać o ich pozytywnym znaczeniu. Chwasty chronią wierzchnią warstwę gleby przed erozją, zaskorupieniem czy wysuszeniem, rozluźniają głębsze warstwy gleby, poprawiają warunki powietrzno-wodne w glebie. Przyczyniają się do wzrostu bioróżnorodności, ponieważ są siedliskiem i źródłem pożywienia dla pożytecznych owadów, niszczących agrofagi roślin uprawnych.

Nasiona chwastów są źródłem pożywieniem dla ptaków. Wiele chwastów posiada właściwości lecznicze i znajduje zastosowanie w ziołolecznictwie. Wykorzystuje się je do sporządzania preparatów – gnojówek, wywarów, które są wykorzystywane w ochronie przeciw szkodnikom roślin uprawnych.

Niektóre gatunki są sprzymierzeńcami rolnika w uprawie polowej, ponieważ wydzielają substancje działające dodatnio w stosunku do roślin uprawnych, stwarzają korzystne warunki dla rozwoju organizmów pożytecznych

(stanowią pułapki dla szkodników roślin uprawnych) lub ograniczają rozwój chorób grzybowych (np. kąkol polny). Takie gatunki wykorzystywane są do produkcji preparatów roślinnych przeciwko szkodnikom i chorobom roślin uprawnych.

Wiele gatunków chwastów pełni rolę gatunków wskaźnikowych. Niektóre wskazują fenologiczne pory roku (np. kwitnienie chabra bławatka wskazuje fenologiczną wiosnę). Inne mogą wskazywać typ i rodzaj gleb.

eprasa.pl 94a12e04f5

Chwasty jako wskaźniki jakości środowiska glebowego

Warunki środowiska	Rośliny wskaźnikowe
Odczyn kwaśny	czerwiec roczny, sporek polny, szczaw polny, koniczyna polna
Odczyn zasadowy	bniec dwudzielny, ostróżeczka polna, dzwonek jednostronny, nostrzyk żółty, mak polny
Duże uwilgotnienie	pięciornik gęsi, jaskier rozłogowy, skrzyp polny, czyściec błotny, szarota błotna
Duża zawartość azotu	gwiazdnica pospolita, komosa biała, tasznik pospolity, starzec zwyczajny, przytulia czepna, wilczomlecz obrotny, chwastnica jednostronna, żółtlica drobnokwiatowa, bniec biały

Walka z chwastami

W walce z chwastami musimy zadać sobie pytanie co może być źródłem i przyczyną:
- czy to będą wykonane niestarannie zabiegi agrotechniczne?
- czy to będzie nieprawidłowe zmianowanie (uprawa w monokulturze szczególnie w uprawie zbóż, uproszczony płodozmian)?
- czy to będzie obornik, kompost zawierający nasiona chwastów?
- czy to będzie zainfekowany materiał siewny, sadzeniakowy?
- czy może maszyny rolnicze, zbiór kombajnowy, który także może być źródłem infekcji?

Źródeł zakażenia może być wiele.

Efektywne ograniczenie zachwaszczenia w gospodarstwie ekologicznym polega głównie na wyeliminowaniu przyczyn jego występowania, a nie na doraźnych metodach ich zwalczania. Dlatego też ważnym elementem walki z chwastami w gospodarstwie ekologicznym jest zapobieganie.

W rolnictwie ekologicznym do regulacji zachwaszczenia wykorzystywane są zarówno metody bezpośrednie (orka, podorywka, bronowanie, pielenie, pielenie mechaniczne, okopywanie, regulacja termiczna, koszenie, spasanie, metody biologiczne, chemiczne), jak i pośrednie (płodozmian, dobór gatunków i odmian roślin uprawnych, materiał siewny dobrej jakości, stosowanie nawozów naturalnych, pielęgnacja powierzchni nieużytkowanej, podorywka, właściwe czyszczenie narzędzi, uprawa poplonów, właściwy sposób siania i zbioru plonów).

METODY POŚREDNIE

1. **Właściwy płodozmian** zawierający rośliny wiążące azot, rośliny szybko wschodzące, jare i ozime, jednoroczne i wieloletnie, głęboko i płytko korzeniące, uprawiane w zwartym łanie i szerokich rzędach. W płodozmianie powinno znaleźć się ponad 25% roślin bobowatych w plonie głównym, nie więcej niż 60% zbóż, a międzyplony powinny być uprawiane na ponad 20% gruntów ornych.

Przykładowy płodozmian:
I rok – ziemniak,
II rok – jęczmień jary +wsiewka koniczyny czerwonej z trawą,
III rok – koniczyna czerwona z trawą,
IV rok – koniczyna czerwona z trawą,
V rok – pszenica ozima + poplon.

Płodozmian według zasad rolnictwa ekologicznego powinien:
- zapewniać możliwie duże biologiczne wiązanie azotu, dzięki wysyceniu zmianowania roślinami bobowatymi – drobnonasiennymi i grubonasiennymi;
- umożliwiać wzrost żyzności i biologicznej aktywności gleby poprzez zapewnienie dopływu do gleby dużych ilości resztek pożniwnych bogatych w azot oraz możliwie ciągłe utrzymywanie powierzchni gleby pod okrywami roślinnymi, dzięki uprawie wieloletnich mieszanek roślin bobowatych drobnonasiennych z trawami oraz międzyplonów;
- ograniczać rozprzestrzenianie się chorób, szkodników i chwastów poprzez przemienną uprawę roślin należących do różnych grup biologicznych – minimum 4-letnia rotacja;
- umożliwiać pełne wykorzystanie składników pokarmowych z gleby poprzez następstwo roślin o różnym zapotrzebowaniu na te składniki i różnej zdolności ich pobierania;
- ograniczać wymywanie składników pokarmowych, a głównie azotanów do wód gruntowych oraz chronić glebę przed erozją poprzez możliwie ciągłe utrzymanie gleby pod okrywami roślinnymi;
- zapewniać pokrycie zapotrzebowania posiadanych zwierząt na pasze w okresie żywienia letniego oraz zimowego.

2. **Prawidłowe nawożenie i jakość nawozów organicznych i naturalnych** – odpowiednie dawki nawozów we właściwych terminach, staranne kompostowanie materiałów organicznych, które mogą zawierać nasiona chwastów.

3. **Odpowiedni dobór gatunków, odmian, mieszanek roślin uprawnych**, które wyróżniają się szybkim kiełkowaniem, dynamiką wzrostu początkowego, dużą powierzchnią liściową (im większe liście, tym mniej promieni słonecznych dochodzi do kiełkujących chwastów), szybkim tempem krzewienia i szybkim tempem pobierania składników pokarmowych.

4. **Uprawa międzyplonów** (ozimych, ścierniskowych) i **śródplonów** (wsiewek) lub **uprawa roślin współrzędnie w międzyrzędziach.**

5. **Czyszczenie materiału siewnego** – zapobiega wprowadzeniu do gospodarstwa razem z materiałem siewnym nasion chwastów.

6. **Odpowiednia uprawa roli** – zespół upraw przedsiewnych, pielęgnacyjnych i pożniwnych.

7. **Ściółkowanie i mulczowanie** stosowane głównie w warzywnictwie i sadownictwie – wykorzystywanie do okrycia powierzchni gleby biomasy organicznej, np. słomy, trocin rozkładanych w międzyrzędziach, albo ściółek syntetycznych, np. czarnej folii, włókniny.

8. **Dbałość o miedze i nieużytki** – w sąsiedztwie upraw nie powinny rozprzestrzeniać się wysiewające się chwasty.

9. **Dbałość o czystość maszyn i narzędzi**, która zapobiega przemieszczaniu się nasion lub części wegetatywnych chwastów (rozłogów, kłączy, bulw) przez użytkowane maszyny.

METODY BEZPOŚREDNIE

Należy zapamiętać, że chwasty są najbardziej konkurencyjne w pierwszym okresie rozwoju rośliny uprawnej. To dlatego należy starannie przygotować pole do siewu i szybko reagować, gdy pojawiają się pierwsze wschody chwastów. Gatunki roślin uprawnych należy dobrać do jakości gleby i stosunków wodnych. Najczęstszymi błędami są:

eprasa.pl 94a12e04f5

- uprawa roślin wymagających na słabych stanowiskach, np. pszenicy, bobiku na słabszych kompleksach żytnich;
- niedostosowania do potrzeb wodnych roślin, np. uprawa lucerny na gruntach podmokłych a koniczyny czerwonej na suchych górkach;
- uprawa motylkowatych, wymagających obojętnego odczynu na glebach zakwaszonych;
- uprawa ziemniaka na glebach zbyt ciężkich.

W każdym z powyższych przypadków rośliny uprawne będą się przerzedzały, wypadały. W to miejsce wejdą lepiej przystosowane do stanowiska chwasty, które nie mając konkurencji wykształcą nasiona i trwale zachwaszczą pole. Podstawowymi sposobami zwalczania chwastów w uprawie ekologicznej są **mechaniczne zabiegi prostymi urządzeniami rolniczymi.**

1. W uprawach ekologicznych ważną rolę odgrywa **orka**, gdzie ważne jest przestrzeganie zasady płytkie odwracanie, głębokie spulchnianie. Ogranicza zachwaszczenia, powoduje przewietrzenie gruntu i zwiększenie strefy wzrostu korzeni.

2. Chwasty najłatwiej zwalczać w zespole upraw pożniwnych i przedsiewnych. **Podorywka** i uprawa przedsiewna powoduje przede wszystkim niszczenie banku nasion chwastów w glebie. W zespole uprawek pożniwnych, wykonując podorywkę ścierni i kilkakrotne bronowanie po wschodach chwastów.

3. Jedną z metod walki z chwastami w rolnictwie ekologicznym jest **bronowanie** wykonane w odpowiednich terminach przy pomocy brony chwastownika, która skutecznie niszczy słabiej zakorzenione chwasty, spulchnia glebę, polepsza dostęp składników pokarmowych oraz intensyfikuje napowietrzanie gleby. Jest to narzędzie dwustronne, o dwóch rodzajach zębów – krótszych i dłuższych, tworzących siatkę dostosowującą się do nierówności pola. Może być stosowana na polach przed wschodami zbóż i roślin okopowych oraz na polach ze zbożami do fazy krzewienia (nie bronuje się zbóż w fazie ich szpilkowania).

Dla skutecznej pracy bron istotna jest wilgotność gleby – zbyt wilgotna gleba nie będzie się rozkruszać i efekt chwastobójczy będzie mizerny. Z kolei cięższe, suche, zaskorupione gleby bronowane zbyt lekkimi bronami będą tylko porysowane. W zbożach, zwłaszcza jarych, efektywnym sposobem niszczenia chwastów jest 2-3-krotne zastosowanie brony chwastownika, co pozwala ograniczyć występowanie chwastów nawet o 70%. W zbożach ozimych działanie tej brony jest zwykle mniej skuteczne, gdyż chwasty są silniej ukorzenione, a gleba zagęszczona po zimie.

Wadą bronowania jest uzależnienie możliwości jego wykonania od wilgotności gleby, niebezpieczeństwo uszkodzenia roślin i zwiększenie ich wrażliwości na przymrozki.

Efektywność zabiegów pielęgnacyjnych jest z reguły większa w lata suche niż wilgotne. Zaniechanie zabiegów bronowania lub ich opóźnienie nie jest właściwe, ponieważ sprzyja wzrostowi i lepszemu ukorzenieniu chwastów. W przypadku zbóż ozimych ciepła jesień również stwarza dogodne warunki do wzrostu chwastów, np. rumianowatych, ostrożenia polnego (*Cirsium arvense*) czy maku polnego (*Papaver rhoeas*), których rozety są trudne do zniszczenia wiosną, dlatego wskazane jest przeprowadzenie pierwszego bronowania jesienią. W przypadku zbóż jarych problemem mogą być wiosenne susze, które utrudniają wschody i uzyskanie wyrównanego łanu, co w takich warunkach sprzyja większej liczebności chwastów.

eprasa.pl 94a12e04f5

Najlepsze terminy bronowania powschodowego

Uprawa	Termin przeprowadzenia zabiegu
Zboża, bób*, groch*	od 2 liści właściwych
Kukurydza*	od 3 liści właściwych
Gryka*, buraki, soja*, słonecznik	od 4 liści właściwych
Rzepak	od 6 liści właściwych

** - bronowanie po południu, gdy rośliny będą bardziej wiotkie, co zmniejszy uszkodzenia*

4. Ziemniaki można **odchwaszczać** do momentu rozkrzewienia, a kukurydzę do wschodów i od 2-3 liścia. W roślinach uprawianych w szerokie rzędy najbardziej efektywne niszczenie chwastów osiąga się przez **płytką uprawę międzyrzędzi** do czasu zwarcia łanu roślin. Do uprawy takiej używa się różnego rodzaju opielaczy o zróżnicowanych elementach roboczych: narzędzia zaopatrzone w elementy pielące, jak noże kątowe, gęsiostópki i redliczki, narzędzia rotacyjne typu glebogryzarki i pielniki szczotkowe. Szerokość robocza narzędzi do odchwaszczania międzyrzędzi musi być dopasowana do rozstawy rzędów, a elementy robocze do typu gleby.

Pielęgnację międzyrzędzi rozpoczyna się wówczas, gdy chwasty mają wysokość 3 cm, a roślina uprawna jest na tyle duża, że nie grozi jej zasypanie glebą. Zwykle konieczne jest wykonanie więcej niż jednego zabiegu pielęgnacyjnego. Wszystkie przejścia pielęgnacyjne należy wykonać przed zwarciem łanu.

Zwalczanie chwastów w rzędach roślin uprawnych jest trudniejsze, a rodzaj zastosowanego elementu roboczego ma wpływ na skuteczność i terminowość odchwaszczania. Dominujące obecnie proste narzędzia (brony, pielniki, kultywatory) nie do końca spełniają oczekiwania nowoczesnej produkcji rolnej ze względu na niską precyzję pracy. Postęp rolnictwa precyzyjnego umożliwił stosowanie nowoczesnych maszyn i narzędzi, wykorzystujących metody detekcji i pozwalających na precyzyjne usuwanie chwastów w rzędach wokół pojedynczej rośliny uprawnej, bez jej uszkadzania. Nowoczesne pielniki, wyposażone w systemy elektronicznego sterowania dokonującego analizy obrazu, rozróżniające rośliny uprawne i chwasty, umożliwiają dokładne prowadzenie elementów roboczych narzędzi w odległości bezpiecznej od rzędów i roślin uprawnych.

Wybór narzędzi przy **pieleniu** (ręcznym lub mechanicznym) zależy od rodzaju występujących chwastów i rośliny uprawnej, a skuteczność zależy od wilgotności gleby i temperatury powietrza. Spotyka się różne rozwiązania konstrukcyjne pielników, w zależności od stosowanych elementów roboczych. Znacznie lepiej sprawdzają się narzędzia z aktywnymi elementami roboczymi, np. pielniki szczotkowe.

5. **Metoda termiczna** zwalczania chwastów (płomieniowe wypalanie) przeprowadzana jest specjalnymi dyszami na gaz propan-butan. Daje dobre efekty w roślinach uprawianych w szerokie rzędy, głównie w uprawach warzyw wolno kiełkujących, takich jak marchew, cebula, buraki ćwikłowe, kukurydza cukrowa.

6. W uprawach ekologicznych stosuje się także **koszenie** lub **wypasanie** w zależności od stopnia rozwoju chwastów, ich rodzaju i uprawy, w jakiej występują.

7. **Metody biologiczne** wykorzystywane do regulacji zachwaszczenia są na etapie badań, a ich stosowanie jest mało spopularyzowane. Prace nad naturalnymi wrogami roślinności segetalnej dotyczą wykorzystywania owadów, mikroorganizmów bądź oddziaływań allelopatycznych.

Interwencyjne zastosowanie środków ochrony roślin

Czasami pomimo stosowania zabiegów profilaktycznych oraz metod bezpośrednich, zachodzi konieczność zastosowania interwencyjnego wybranych środków ochrony roślin. Mogą to być jedynie środki ochrony roślin, które są zakwalifikowane dla rolnictwa ekologicznego (przez IOR-PIB), a których substancje aktywne są wymienione w załączniku II Rozporządzenia Komisji nr 889/2008 ustanawiające szczegółowe zasady wdrażania rozporządzenia Rady (WE) nr 834/2007 w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych w odniesieniu do produkcji ekologicznej, znakowania i kontroli oraz zostały dopuszczone do obrotu na terenie Polski.

Zakwalifikowane środki ochrony dla rolnictwa ekologicznego znajdują się w wykazie IOR pod linkiem https://www.ior.poznan.pl/1631,srodki-ochrony-roslin-do-upraw-ekologicznych oraz pod linkiem https://www.gov.pl/web/rolnictwo/ochrona-roslin-w-rolnictwie-ekologicznym, gdzie znajduje się lista środków ochrony roślin, których stosowanie jest zgodne z wymogami przepisów dotyczących rolnictwa ekologicznego opracowana przez MRiRW.

Źródło: www.strefa.agro.pl; www.modr.pl; www.cdr.gov.pl; www.agrofagi.com.pl; www.podrb.pl

eprasa.pl 94a12e04f5

Ochrona roślin w gospodarstwie ekologicznym

Podstawą ekologicznej ochrony roślin jest utrzymanie wysokiej jakości żyzności gleby, zachowanie bioróżnorodności oraz właściwe planowanie produkcji rolniczej. Dzięki temu rośliny są bardziej odporne na czynniki stresowe oraz ataki patogenów i szkodników.

KATARZYNA WOLIN, ZODR Oddział w Koszalinie

Rolnictwo ekologiczne jest systemem gospodarowania, którego celem jest produkcja żywności wysokiej jakości przy jednoczesnym zachowaniu równowagi biologicznej środowiska naturalnego. System ten opiera się na ograniczeniu stosowania środków chemicznych oraz wykorzystaniu naturalnych procesów biologicznych zachodzących w przyrodzie. Jednym z kluczowych elementów produkcji ekologicznej jest właściwie prowadzona ochrona roślin.

Ochrona roślin w gospodarstwie ekologicznym jest procesem złożonym i wymaga kompleksowego podejścia do produkcji roślinnej. Polega przede wszystkim na zapobieganiu występowania chorób, szkodników i chwastów. W odróżnieniu od rolnictwa konwencjonalnego nie opiera się na intensywnym stosowaniu syntetycznych środków ochrony roślin, lecz na działaniach profilaktycznych, odpowiedniej agrotechnice oraz wykorzystaniu naturalnych mechanizmów regulujących liczebność organizmów szkodliwych. Najważniejszą rolę odgrywa tu profilaktyka, odpowiednia agrotechnika oraz wykorzystanie naturalnych procesów biologicznych.

Stosowanie płodozmianu, międzyplonów, nawożenia organicznego oraz metod mechanicznych pozwala ograniczyć rozwój chorób, szkodników i chwastów. W sytuacjach zagrożenia stosuje się naturalne preparaty, dopuszczone dla rolnictwa ekologicznego. Prawidłowo prowadzona ochrona roślin umożliwia uzyskanie wysokiej jakości plonów przy jednoczesnym zachowaniu równowagi środowiska naturalnego.

Zasady ochrony roślin w rolnictwie ekologicznym

Produkcja ekologiczna w Polsce oraz w krajach Unii Europejskiej regulowana jest przez przepisy prawa wspólnotowego. Określają one zasady produkcji, przetwarzania oraz znakowania produktów ekologicznych. W rolnictwie ekologicznym zabronione jest stosowanie większości syntetycznych pestycydów oraz herbicydów. Rolnik ekologiczny musi prowadzić gospodarstwo w sposób kompleksowy, uwzględniający wszystkie elementy agroekosystemu.

Podstawowe zasady ochrony roślin w gospodarstwach ekologicznych

- Zapobieganie występowaniu chorób i szkodników.
- Stosowanie odpowiedniego płodozmianu.
- Dobór odmian odpornych lub tolerancyjnych.
- Wspieranie naturalnych wrogów szkodników.
- Stosowanie metod mechanicznych i biologicznych.
- Ograniczenie stosowania preparatów naturalnych dopuszczonych dla rolnictwa ekologicznego.

Profilaktyka

Profilaktyka jest najważniejszym elementem ekologicznej ochrony roślin. Jej celem jest stworzenie takich warunków, które ograniczą rozwój chorób i szkodników. Do najważniejszych działań profilaktycznych należą między innymi prawidłowy płodozmian, stosowanie zdrowego materiału siewnego, odpowiednie przygotowanie gleby, nawożenie organiczne, odpowiedni termin siewu i sadzenia oraz właściwa pielęgnacja roślin.

Prawidłowy płodozmian jest jednym z najskuteczniejszych sposobów ograniczania chorób i szkodników. Polega na takim następstwie roślin, aby nie uprawiać gatunków należących do tej samej rodziny botanicznej na tym samym polu przez kilka lat. W gospodarstwach ekologicznych szczególnie ważną rolę odgrywają rośliny motylkowe, które wzbogacają glebę w azot oraz poprawiają jej strukturę.

Metody agrotechniczne w ochronie roślin

Metody agrotechniczne stanowią podstawę ochrony roślin w rolnictwie ekologicznym. Obejmują one wszystkie działania związane z uprawą gleby, siewem oraz pielęgnacją roślin. Do najważniejszych metod należą:

- odpowiednia uprawa gleby,
- stosowanie międzyplonów,

eprasa.pl 94a12e04f5

• ściółkowanie gleby,
• utrzymywanie właściwej struktury gleby,
• właściwe nawożenie organiczne.

Międzyplony spełniają wiele ważnych funkcji. Chronią glebę przed erozją, ograniczają rozwój chwastów oraz poprawiają jej strukturę. Dodatkowo zwiększają zawartość materii organicznej w glebie.

Ściółkowanie gleby jest metodą polegającą na pokrywaniu gleby materiałem organicznym, np. słomą lub kompostem. Dzięki temu ogranicza się rozwój chwastów oraz poprawia warunki wilgotnościowe gleby.

Uprawa gleby jest jednym z podstawowych zabiegów agrotechnicznych wpływających na rozwój roślin oraz występowanie organizmów szkodliwych. Jej głównym celem jest stworzenie optymalnych warunków dla kiełkowania nasion, rozwoju systemu korzeniowego oraz prawidłowego wzrostu roślin. Do najważniejszych zabiegów należą między innymi orka, podorywka, bronowanie, kultywatorowanie oraz wałowanie.

Struktura gleby ma bardzo duże znaczenie dla zdrowotności roślin. Gleba o dobrej strukturze charakteryzuje się odpowiednim układem agregatów glebowych, które zapewniają właściwe stosunki wodno-powietrzne oraz umożliwiają prawidłowy rozwój systemu korzeniowego roślin.

Nawożenie organiczne jest jednym z podstawowych elementów gospodarowania w rolnictwie ekologicznym. Jego celem jest dostarczenie niezbędnych składników pokarmowych oraz poprawa jakości fizycznych, chemicznych i biologicznych gleby.

Mechaniczne metody zwalczania chwastów

Zachwaszczenie chwastów jest jednym z największych problemów w gospodarstwach ekologicznych, ponieważ stosowanie herbicydów syntetycznych jest zabronione. W związku z tym stosuje się różne metody mechaniczne i fizyczne zwalczania chwastów. Najczęściej wykorzystywane metody to:
• bronowanie,
• pielenie mechaniczne,
• pielniki międzyrzędowe,
• obsypywanie roślin,
• ręczne usuwanie chwastów.

Bronowanie wykonuje się najczęściej w uprawach zbóż oraz roślin strączkowych. Zabieg ten pozwala na niszczenie młodych siewek chwastów. W uprawach rzędowych, takich jak kukurydza czy warzywa, stosuje się pielniki międzyrzędowe. Zabiegi te wykonuje się kilkukrotnie w trakcie okresu wegetacji.

Biologiczne metody ochrony roślin

Biologiczne metody ochrony roślin polegają na wykorzystaniu naturalnych wrogów szkodników. Do najważniejszych wrogów szkodników należą:
• biedronki,
• złotooki,
• biegacze,
• pasożytnicze błonkówki,
• ptaki owadożerne.

Owady pożyteczne mogą w znacznym stopniu ograniczać populację szkodników, takich jak mszyce czy przędziorki, dlatego w gospodarstwach ekologicznych szczególną uwagę zwraca się na tworzenie warunków sprzyjających ich występowaniu. W tym celu zakładane są pasy kwietne, miedze śródpolne, zadrzewienia i żywopłoty oraz strefy buforowe. Elementy te zwiększają bioróżnorodność oraz stabilność agroekosystemu.

Naturalne środki ochrony roślin

W przypadku silnego wystąpienia chorób lub szkodników w rolnictwie ekologicznym dopuszcza się stosowanie niektórych preparatów naturalnych. Do najczęściej stosowanych należą preparaty roślinne, środki mikrobiologiczne i preparaty mineralne. W praktyce rolniczej często stosuje się różnego rodzaju wyciągi i gnojówki roślinne, przygotowywane między innymi z pokrzywy, skrzypu polnego, czosnku, cebuli oraz wrotyczu.
• Gnojówka z pokrzywy działa wzmacniająco na rośliny oraz odstrasza niektóre szkodniki.
• Wywar ze skrzypu polnego wykazuje działanie ograniczające rozwój chorób grzybowych.
• Preparaty z czosnku stosuje się głównie przeciwko szkodnikom, takim jak mszyce, przędziorki, mączliki, wciornastki oraz niektóre gąsienice motyli. Wyciągi czosnkowe mogą ograniczać rozwój chorób grzybowych, takich jak mączniaki czy niektóre plamistości liści.
• Wyciągi cebulowe mogą być wykorzystywane do zwalczania mszyc, przędziorków, mączniaka prawdziwego, a także chorób bakteryjnych roślin. Preparaty z cebuli stosuje się często w uprawach warzyw, roślin sadowniczych oraz roślin ozdobnych.
• Preparaty z wrotyczu stosuje się głównie przeciwko mszycom, mrówkom, stonce ziemniaczanej, pędrakom i innym szkodnikom glebowym. Wrotycz może również ograniczać występowanie niektórych chorób roślin. Jedną z najczęściej stosowanych jego form jest gnojówka.

W rolnictwie ekologicznym stosuje się również preparaty mikrobiologiczne, zawierające pożyteczne bakterie lub grzyby, które ograniczają rozwój patogenów roślin. Zawierają one żywe mikroorganizmy – głównie bakterie oraz grzyby zdolne do ograniczenia rozwoju patogenów roślin. Preparaty te są uznawane za bezpieczne dla środowiska naturalnego, ponieważ wykorzystują naturalne procesy biologiczne, zachodzące w glebie i na powierzchni roślin. W preparatach mikrobiologicznych stosowanych w rolnictwie najczęściej wykorzystuje się bakterie z rodzaju: *Bacillus*, *Pseudomonas*, *Azotobacter* oraz *Rhizbium*. Oprócz bakterii stosuje się również pożyteczne grzyby do których należą: *Trichoderma*, *Gliocladium*, *Beauveria*, *Metarhizium*.

Znaczenie bioróżnorodności

Bioróżnorodność jest jednym z kluczowych elementów stabilności agroekosystemu. Im większa różnorodność w gospodarstwie, tym mniejsze ryzyko masowego wystąpienia szkodników. W gospodarstwach ekologicznych zwiększa się bioróżnorodność poprzez:
• różnorodność upraw,
• stosowanie międzyplonów,
• utrzymywanie zadrzewień śródpolnych,
• zakładanie pasów kwietnych,
• ochronę naturalnych siedlisk.

Dzięki temu powstaje bardziej stabilny system ekologiczny, w którym naturalne mechanizmy regulują liczebność organizmów szkodliwych.

Źródło: J. Kowalska: Ochrona roślin w rolnictwie ekologicznym, IUNG-PIB, Puławy;
M. Ducka: Ekologiczne rolnictwo i ogrodnictwo;
K. Jończyk: Problemy agrotechniki w rolnictwie ekologicznym; IUNG-PIB w Puławach

eprasa.pl 94a12e04f5

STANISŁAW ZARZYCKI, ZODR w Barzkowicach
MARTYNA KOŁODZIEJCZAK, ZODR w Barzkowicach

Ta wiosna była niekorzystna dla roślin, co widać na polach. Z powodu bardzo niewielkiej ilości opadów zboża, zwłaszcza jare, zaczynają „żółknąć" i wypadać placami w miejscach, gdzie gleba jest niższej klasy. Z powodu braku opadów i przymrozków część kwiatów rzepaku opadła lub wykształciło się ich niewiele, ponadto rośliny są bardzo niskie i mają niewiele pędów bocznych. Nie wróży to dobrych plonów.

Czerwiec w produkcji zbóż to przede wszystkim zwalczanie chorób i szkodników. Najważniejsza jest ochrona liści flagowego i kłosa w zbożach ozimych i pszenicy jarej, gdyż to one decydują w dużej mierze o wysokości i jakości plonu. W uprawach pszenicy ozimej zabieg T3 ma za zadanie wspomóc działanie zabiegu T2 i dodatkowo ochronić górne, najbardziej produktywne liście zbóż przed presją patogenów, ale przede wszystkim ma zminimalizować ryzyko wystąpienia chorób na kłosie, w tym ochronić go przed fuzariozą. Grzyby z rodziny ***Fusarium*** powodują, że ziarno uzyskane z porażonych kłosów jest drobniejsze, pomarszczone, pokryte białą lub różową grzybnią. Fuzarioza kłosów również przyczynia się do obniżenia jakości ziarna, przede wszystkim ze względu na wytwarzanie przez grzyby mykotoksyn. Do ochrony kłosów najlepiej wykorzystać triazole i strobiluryny. Fuzariozę kłosów najskuteczniej zwalczają: dopuszczone jeszcze do stosowania metkonazol, protiokonazol oraz tebukonazol.

Przed kłoszeniem pszenicy ozimej warto zastosować trzecią dawkę azotu. Przy dobrej wilgotności gleby możemy zastosować azot doglebowo, w postaci saletry, w dawce około 20-40 kg N/ha lub BlueN, który jest nowością na rynku.

Jeżeli jest sucho i występują braki wody w glebie, możemy zastosować mocznik dolistnie. Pamiętać należy o prawidłowym stosowaniu mocznika w połączeniu z innymi środkami. Najpierw należy rozpuścić go w wodzie i wlać do opryskiwacza napełnionego do połowy wodą – przy włączonym mieszadle – a następnie dodawać rozcieńczone wodą inne preparaty, np. środki grzybobójcze czy nawozy mikroelementowe. Na końcu uzupełniamy zbiornik opryskiwacza wodą. Faza rozwojowa zbóż w czerwcu pozwala na dolistne zastosowanie maksymalnie 5-6 kg mocznika na 100 l wody. Oprysku dokonujemy przy niższych temperaturach i przy bezwietrznej pogodzie. Najlepiej w dzień pochmurny lub pod wieczór, przy dawce cieczy roboczej 250-300 l/ha.

Przy ochronie przed chorobami zbóż jarych, szczególnie pszenicy, pszenżyta i jęczmienia, należy prowadzić systematyczne obserwacje pól pod kątem pojawiania się mączniaka, rdzy, septoriozy (pszenica ozima, pszenżyto). Przy pojawieniu się oznak nasilania się chorób należy wykonać oprysk jednym z wielu zalecanych fungicydów, zawierających w swoim składzie, np. s.a. cyprodynil. Opryski należy wykonywać w fazie strzelania w źdźbło do fazy kłoszenia.

Ziemniaki ochraniamy przed stonką ziemniaczaną, bobik przed mszycą, zboża przed skrzypionką i mszycą, gdyż ich żerowanie w większym nasileniu znacznie obniża plony.

Na plantacjach ziemniaków, szczególnie odmian wczesnych, w przypadku stwierdzenia obecności stonki ziemniaczanej należy przystąpić do zwalczania larw w stadium L1 do L3 oraz chrząszczy. Do zwalczania stonki ziemniaczanej wykorzystać możemy preparaty z grupy pyretoidów (deltametryna) – Decis Mega 50 EW; mieszaniny neonikotynoidów i pretroidów. W miejsce wycofanego Proteusa 110 OD proponuje się D-Act. Jest to technologia stworzona do ochrony upraw przed szkodnikami. Składa się z dwóch produktów Decis Mega 50 EW i Kestrel 200 SL w dwóch opakowaniach, tj. Decis Mega 0,25L + Kestrel 0,5L lub większa opcja Decis Mega 1L + Kestrel (2x1L).

W burakach mogą pojawić się mszyce, śmietka ćwiklanka, pchełki i drobnica burakowa. Należy pamiętać, że do zwalczania chorób i szkodników powinno się przystąpić po przekroczeniu progów ekonomiczniej szkodliwości, zgodnie z zasadami integrowanej ochrony roślin.

Rolnicy posiadający łąki i hodujący przeżuwacze powinni rozpocząć sianokosy. Najlepiej rozpocząć je w fazie przed zakwitaniem gatunku dominującego trawy na łące. Siano zebrane przed kwitnieniem traw zawiera około 12,5% białka, a po przekwitnięciu o połowę mniej.

Należy sporządzać kiszonki również z traw. Będą one cenną paszą w okresie zimowego skarmiania.

eprasa.pl 94a12e04f5

Po każdym pokosie i po każdym wypasie (oprócz ostatniego) należy użytki zielone zasilać azotem.

Przypominamy, że zgodnie z nowelizacją ustawy o zdrowiu zwierząt (Dz.U. z 2025 r., poz. 1795) zmienione zostały przepisy dotyczące rejestracji podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną przez Inspekcję Weterynaryjną. Wszystkie podmioty i zakłady prowadzące działalność nadzorowaną przez Inspekcję Weterynaryjną, w tym utrzymujące zwierzęta gospodarskie, mają obowiązek dokonania rejestracji w IW lub uzupełnienia danych dotyczących podmiotów i zakładów (jeżeli były zgłoszone wcześniej). Zgłoszenia należy dokonać do właściwego powiatowego lekarza weterynarii. Wniosek musi zawierać m.in.: dane gospodarstwa/zakładu, opis obiektów, gatunki i liczby utrzymywanych zwierząt lub materiału biologicznego, lokalizację (współrzędne geograficzne). W każdym Inspektoracie można uzyskać szczegółowe informacje dotyczące tego obowiązku. Termin przekazania informacji do IW to 3 miesiące od dnia 18 marca 2026 r., czyli wejścia w życie Ustawy o zdrowiu zwierząt z dnia 25 listopada 2025 r. (Dz.U. z 2025 r., poz. 1795). Na wniosek Inspekcja nadaje podmiotom nadzorowanym weterynaryjny numer identyfikacyjny (WNI). Obowiązek wynika z potrzeby zapewnienia skutecznego nadzoru nad chorobami zakaźnymi oraz bioasekuracją. Zgłoszenie do IW jest niezależne od komputerowej bazy danych ARiMR – IRZplus. Brak dopełnienia zgłoszenia/aktualizacji może skutkować karami administracyjnymi, wezwaniem do rejestracji/uzupełnienia, koniecznością wstrzymania działalności, zakazem przemieszczania zwierząt czy wykreśleniem z rejestru.

Hodowcy bydła mlecznego powinni zwrócić uwagę na profilaktykę zdrowotną stada, która pozwala na ograniczenie stosowania antybiotyków i wpływa na zmniejszenie kosztów. Działania takie jak szczepienia profilaktyczne, właściwa higiena w oborze, odpowiednie warunki środowiskowe wpływają na zdrowie zwierząt, a co za tym idzie na wyniki produkcyjne. Ważne jest czyste, suche i odpowiednio duże legowisko. Wilgotne i zabrudzone stanowisko sprzyja rozwojowi bakterii. Wprowadzenie szczepień zgodnie z zaleceniami weterynarza zmniejsza ryzyko poważnych zachorowań w stadzie.

Najnowszym wyzwaniem dla hodowców bydła mlecznego jest konieczność liczenia śladu węglowego. Niektóre mleczarnie już teraz wymagają podania danych związanych z emisyjnością danej produkcji. W przyszłości zostaną wprowadzone narzędzia dla rolników do liczenia śladu węglowego i jego raportowania. Premiowane będzie wprowadzanie praktyk ograniczających emisje na każdym etapie produkcji (uprawa roślin na pasze, żywienie bydła, gospodarka nawozami naturalnymi i ich przechowywanie).

Ważnymi zabiegami w profilaktyce chorób we wszystkich gospodarstwach utrzymujących zwierzęta są: dezynsekcja, dezynfekcja i deratyzacja. Podczas wszystkich zabiegów należy przestrzegać zasad BHP oraz stosować preparaty zgodnie z zaleceniami producenta.

Dezynfekcja to zabiegi mające na celu zniszczenie patogennych drobnoustrojów w środowisku i powinna zostać poprzedzona dokładnym oczyszczeniem i myciem pomieszczeń oraz sprzętu. Dezynsekcja obejmuje zwalczanie owadów i pajęczaków w budynkach inwentarskich oraz na terenie fermy. Całkowite pozbycie się owadów jest praktycznie niemożliwe, ale ograniczenie ich liczebności ogranicza roznoszenie niektórych chorób. Deratyzacja to zwalczanie gryzoni z pomieszczeń. Najczęściej w okolicach budynku stosuje się stacje daratyzacyjne ze środkami gryzoniobójczymi oraz pułapki żywołowne w budynkach.

Regulamin oraz formularze zgłoszeniowe dostępne są na stronie internetowej: **www.farmer-roku.pl**

eprasa.pl 94a12e04f5

Ciche sygnały, wielkie straty: jak rozpoznać i ograniczyć stres u bydła?

W warunkach rosnących oczekiwań rynku, obejmujących jakość mleka, parametry wzrostu, zdrowotność, dobrostan i bezpieczeństwo żywności, umiejętność rozpoznawania i ograniczania stresu u bydła staje się jednym z kluczowych elementów budowania zdrowych, długowiecznych stad oraz prowadzenia produkcji zrównoważonej, efektywnej i odpowiedzialnej – zarówno mlecznej, jak i mięsnej.

MAGDALENA WIECZOREK, ZODR Oddział w Koszalinie

Współczesna zootechnika jednoznacznie wskazuje, że stres u bydła stanowi jeden z kluczowych czynników ograniczających efektywność produkcji zwierzęcej – zarówno mlecznej, jak i mięsnej. Jeszcze kilkanaście lat temu traktowany głównie jako pojęcie teoretyczne, dziś jest zjawiskiem dobrze opisanym w literaturze naukowej, a jego konsekwencje są mierzalne na poziomie fizjologicznym, behawioralnym i ekonomicznym.

Konsekwencje stresu

Stres definiuje się jako zaburzenie homeostazy organizmu wywołane działaniem bodźców środowiskowych, żywieniowych lub behawioralnych, na które zwierzę nie jest w stanie odpowiedzieć adekwatną reakcją adaptacyjną. W warunkach produkcyjnych prowadzi to do spadku pobrania suchej masy, obniżenia wydajności mlecznej, gorszych przyrostów dobowych, zaburzeń rozrodu, zwiększonej podatności na choroby metaboliczne i infekcyjne oraz skrócenia długości użytkowania krów i opasów.

Stres cieplny

Najlepiej poznaną i najczęściej opisywaną formą stresu u bydła pozostaje stres cieplny. W jego ocenie wykorzystuje się wskaźnik THI (Temperature-Humidity Index), integrujący temperaturę powietrza i wilgotność względną. Badania wskazują, że u krów wysokowydajnych pierwsze negatywne skutki obserwuje się już przy THI 68-72, co odpowiada temperaturom 22-24°C przy podwyższonej wilgotności. Wraz z postępującymi zmianami klimatycznymi liczba dni z przekroczeniem tego progu systematycznie rośnie. Wysokowydajne krowy generują znaczne ilości ciepła metabolicznego, a ich możliwości termoregulacyjne są ograniczone – dysponują niewielką liczbą gruczołów potowych, a głównym mechanizmem oddawania ciepła staje się tachypnoe (przyspieszony oddech). Już kilka dni ekspozycji na warunki stresu cieplnego może skutkować spadkiem wydajności mlecznej o kilkanaście procent, a w sytuacjach skrajnych nawet o 20-30%.

W przypadku bydła mięsnego stres cieplny prowadzi do obniżenia tempa wzrostu, pogorszenia konwersji paszy oraz zwiększonego ryzyka wystąpienia mięsa typu DFD (dark, firm, dry), szczególnie w okresie przedubojowym.

Fizjologiczne podłoże stresu cieplnego jest dobrze udokumentowane. Dochodzi do redystrybucji krwi z narządów trzewnych do skóry, co ogranicza perfuzję przewodu pokarmowego i sprzyja zaburzeniom trawienia oraz dysbiozie jelitowej. Zwierzę redukuje pobranie paszy, aby zmniejszyć produkcję ciepła, co prowadzi do ujemnego bilansu energetycznego, spadku stężenia glukozy i insuliny oraz wzrostu poziomu kortyzolu. Jednocześnie aktywowany zostaje układ współczulny i oś podwzgórze-przysadka-nadnercza, co skutkuje immunosupresją i zwiększoną podatnością na mastitis, kulawizny oraz choroby metaboliczne w okresie okołoporodowym. W przypadku bydła mięsnego obserwuje się dodatko-

eprasa.pl 94a12e04f5

wo wzrost poziomu katecholamin, co wpływa na glikogen mięśniowy i jakość tuszy. Skutki stresu cieplnego mają charakter odroczony – zaburzenia metaboliczne i hormonalne mogą wpływać na wydajność, przyrosty i rozród przez wiele tygodni.

Inne formy stresu

Coraz więcej uwagi poświęca się również innym formom stresu, takim jak stres społeczny, środowiskowy, żywieniowy czy związany z obsługą. Krowy i opasy są gatunkiem o silnie utrwalonych wzorcach behawioralnych, a ich dobrostan zależy w dużej mierze od przewidywalności środowiska. Zakłócenia rutyny – zmiana grupy technologicznej, hałas, śliskie podłoże, niestabilność dawki pokarmowej czy zbyt długie przerwy w dostępie do paszy – prowadzą do zmian w zachowaniu, takich jak skrócenie czasu leżenia, częstsze wstawanie, zmniejszenie przeżuwania czy wzrost agresji przy stole paszowym.

Wczesne objawy stresu są często subtelne: przyspieszony oddech, ślinienie się, gromadzenie się zwierząt w miejscach o lepszej wentylacji, unikanie legowisk czy spadek aktywności przeżuwania. Ich wczesne rozpoznanie ma kluczowe znaczenie dla zapobiegania poważniejszym konsekwencjom produkcyjnym.

Stres oksydacyjny

W ostatnich latach coraz częściej podkreśla się rolę stresu oksydacyjnego jako elementu towarzyszącego różnym formom stresu fizjologicznego. Nadmierna produkcja reaktywnych form tlenu prowadzi do uszkodzeń komórkowych i zwiększonego zapotrzebowania na antyoksydanty, takie jak witamina E, selen czy beta-karoten. Ich niedobór dodatkowo osłabia odporność i zwiększa ryzyko infekcji. Szczególnie wrażliwy na stres jest okres zasuszenia – nawet krótkotrwałe zaburzenia pobrania paszy lub ekspozycja na stres cieplny mogą zwiększać ryzyko ketozy, przemieszczenia trawieńca i mastitis po wycieleniu.

Badania wykazują, że krowy zasuszone w warunkach stresu cieplnego produkują w kolejnej laktacji istotnie mniej mleka, a ich cielęta charakteryzują się niższą odpornością i gorszym tempem wzrostu. W przypadku bydła mięsnego stres w okresie odsadzenia prowadzi do spadku odporności, większej zapadalności na choroby układu oddechowego oraz obniżenia przyrostów dobowych.

Stres dotyczy również młodszych grup zwierząt. Cielęta narażone na stres związany z odsadzeniem, transportem czy zmianą grupy wykazują zaburzenia rozwoju układu odpornościowego i mikrobioty jelitowej, co przekłada się na większą zapadalność na choroby i wolniejsze tempo wzrostu. Jałówki zestresowane w okresie odchowu później osiągają masę ciała niezbędną do pierwszego krycia, co zwiększa koszty produkcji i opóźnia wejście do stada. W przypadku opasów stres wpływa na konwersję paszy, przyrosty oraz jakość mięsa, szczególnie w okresie przedubojowym, kiedy nieprawidłowa obsługa może prowadzić do powstawania mięsa typu DFD.

Obora komfortowa

Mikroklimat obory, jakość legowisk, stabilność żywienia i organizacja pracy mają największy wpływ na poziom stresu u bydła. W okresach wysokich temperatur konieczne jest zapewnienie intensywnej wymiany powietrza poprzez wentylatory tunelowe, mieszacze powietrza czy systemy zraszania. Coraz częściej stosuje się również dachy o wysokiej refleksyjności oraz dodatkowe izolacje ograniczające nagrzewanie budynków.

Komfort legowisk ma kluczowe znaczenie – krowa spędza na leżeniu 12-14 godzin na dobę, a każdy dodatkowy okres stania świadczy o dyskomforcie. Zbyt twarde lub źle wyprofilowane stanowiska zwiększają ryzyko kulawizn i nasilają stres. W przypadku opasów równie istotne jest zapewnienie stabilnych warunków środowiskowych, minimalizowanie stresu transportowego oraz prawidłowa obsługa przedubojowa.

Jak wcześnie wykryć stres?

Współczesna technologia dostarcza narzędzi umożliwiających wczesne wykrywanie stresu. Systemy monitoringu aktywności, czujniki czasu leżenia, pedometry, kamery termowizyjne oraz rozwiązania oparte na sztucznej inteligencji pozwalają analizować wzorce ruchu, przeżuwania, temperatury ciała, a nawet wokalizację. Algorytmy predykcyjne potrafią wykryć odchylenia od normy na wiele godzin przed pojawieniem się widocznych objawów, co umożliwia szybką interwencję i ograniczenie strat produkcyjnych - zarówno w stadach mlecznych, jak i mięsnych.

W porównaniu z sytuacją sprzed kilkunastu lat postęp w zakresie rozumienia stresu u bydła jest ogromny. Dobrostan przestał być traktowany jako formalny obowiązek, a stał się integralnym elementem nowoczesnej produkcji zwierzęcej. Współczesne gospodarstwa – niezależnie od kierunku użytkowania – dysponują dziś precyzyjnymi wskaźnikami, zaawansowanymi systemami monitoringu, programami wsparcia finansowego oraz rosnącą świadomością hodowców.

Dobrostan w programach i przepisach

Zmiany w podejściu do dobrostanu znajdują odzwierciedlenie również w przepisach prawnych. Ustawa o ochronie zwierząt oraz akty wykonawcze określają minimalne wymagania dotyczące utrzymania bydła, jednak w ostatnich latach coraz większe znaczenie mają instrumenty zachęcające do podnoszenia dobrostanu ponad poziom wymagany prawem.

Ekoschemat „Dobrostan zwierząt", funkcjonujący od 2023 roku, premiuje praktyki realnie poprawiające warunki utrzymania, takie jak zwiększenie powierzchni bytowej, wypas czy utrzymywanie na ściółce. Wprowadzenie obowiązkowych szkoleń dotyczących ograniczania stosowania antybiotyków wpisuje się w aktualne podejście do zdrowia zwierząt, zgodnie z którym poprawa warunków środowiskowych stanowi podstawę profilaktyki chorób.

eprasa.pl 94a12e04f5

Letnie Przepisy: dania, desery i koktajle

DOMINIKA SZCZĘSNA, ZODR w Barzkowicach

SAŁATKA Z ARBUZA, FETY I MIĘTY

500 g arbuza, 100 g sera feta, kilkanaście listków świeżej mięty , 1 łyżka oliwy z oliwek, 1 łyżka soku z limonki

Pokroić arbuza w kostkę i przełożyć do miski. Dodać pokruszoną fetę i posiekaną świeżą miętę. Skropić wszystko sokiem z limonki i odrobiną oliwy z oliwek. Wymieszać delikatnie i podawać schłodzoną.

CHŁODNIK Z BOTWINKI

1 pęczek botwinki (ok. 300 g), 500 ml kefiru, 1 ogórek (ok. 150 g), 5 rzodkiewek, 2 łyżki posiekanego koperku, 2 jajka ugotowane na twardo)

Umyć i pokroić botwinkę (liście i buraczki), ugotować do miękkości w niewielkiej ilości wody. Ostudzić, a następnie dodać kefir. Dorzucić starte na tarce ogórki, pokrojone rzodkiewki i koperek. Wstawić do lodówki na co najmniej godzinę. Podawać z ugotowanym jajkiem na twardo.

TARTA Z CUKINIĄ I POMIDORKAMI KOKTAJLOWYMI

1 opakowanie ciasta francuskiego, 1 mała cukinia (ok. 200 g), 200 g pomidorków koktajlowych, 100 g sera koziego/feta, 1 łyżka oliwy, zioła – do smaku

Rozwinąć ciasto francuskie i ułożyć na blaszce. Pokroić cukinię w cienkie plasterki, pomidorki przekroić na pół. Na cieście rozłożyć ser i warzywa. Posypać ziołami. Piec ok. 20 minut w 200°C.

MAKARON Z PESTO I POMIDORKAMI

200 g makaronu penne lub spaghetti, 3–4 łyżki pesto – (ok. 80 g), 150–200 g pomidorków koktajlowych, parmezan do posypania (ok. 30 g), kilka liści świeżej bazylii

Ugotować makaron al dente. Wymieszać z domowym lub gotowym pesto. Dodać przekrojone pomidorki koktajlowe. Posypać parmezanem i bazylią.

SERNIK NA ZIMNO Z MALINAMI I BORÓWKAMI

400 g ciastek owsianych, 140 g masła, 500 g sera twarogowego, 200 ml śmietany kremówki 30%, 10 g żelatyny + 50 ml wody, maliny, borówki – 200 g, 1 opakowanie galaretki malinowej + 400 ml wody

Ciasteczka pokruszyć w malakserze i przesypać do miski. Połączyć z roztopionym masłem. Uzyskaną masę wyłożyć do formy. Ubić śmietanę, połączyć z serem i żelatyną rozpuszczoną w wodzie. Wylać masę serową na spód, wstawić do lodówki. Gdy stężeje, ułożyć maliny, borówki i zalać galaretką malinową. Schłodzić kilka godzin.

KOKTAJL TRUSKAWKOWO-BANANOWY

200 g truskawek, 1 średni banan, 200 ml jogurtu naturalnego, 1 łyżeczka miodu (opcjonalnie)

Zmiksować truskawki z bananem, jogurtem i odrobiną miodu. Podawać schłodzony.

eprasa.pl 94a12e04f5

Rękodzieło w rytmie natury

W świecie, który coraz szybciej pędzi naprzód, rękodzieło staje się formą cichego buntu wobec pośpiechu i masowej produkcji. To powrót do korzeni, do rytmu natury, do pracy rąk, które znają zapach drewna, fakturę lnu i ciepło gliny. Rękodzieło nie powstaje „od ręki" – ono dojrzewa, tak jak dojrzewają pory roku.

DOMINIKA SZCZĘSNA, ZODR w Barzkowicach

Dla wielu twórców natura nie jest jedynie tłem, ale prawdziwą współtwórczynią. Kolory ziemi, zielenie łąk, faktury kory drzew, miękkość mchu czy surowość kamienia stają się inspiracją do tworzenia przedmiotów codziennego użytku i małych dzieł sztuki. Rękodzielnicy coraz częściej sięgają po naturalne materiały: drewno, glinę, wiklinę, len, wełnę czy suszone rośliny. Każdy z nich niesie ze sobą historię miejsca, z którego pochodzi oraz energię natury, która go ukształtowała.

Rękodzieło w rytmie natury oznacza także podporządkowanie się cyklom pór roku. Wiosną rodzą się nowe pomysły, lekkie formy i jasne kolory. Lato sprzyja pracy z plenerze – warsztatom na świeżym powietrzu, zbieraniu ziół, kwiatów i traw. Jesień to czas ciepłych barw, ceramiki, tkanin i dekoracji domowych, a zima – moment wyciszenia, precyzyjnej pracy i tworzenia rzeczy, które mają dawać ciepło i poczucie bezpieczeństwa. Ten naturalny rytm sprawia, że rękodzieło staje się procesem, a nie tylko produktem końcowym.

Choć rękodzieło mocno czerpie z tradycji, nie jest zamknięte w przeszłości. Współcześni twórcy łączą dawne techniki z nowoczesnym designem. Haft ludowy pojawia się na minimalistycznych torbach, ceramika inspirowana naturą trafia do nowoczesnych wnętrz, a naturalne dekoracje stają się elementem świadomego stylu życia. Dzięki temu rękodzieło przestaje być jedynie pamiątką regionalną – staje się modą, wyborem estetycznym i światopoglądowym.

Tworzenie rękodzieła to także forma terapii. Powtarzalne ruchy, skupienie na materiale i procesie, brak presji czasu – wszystko to sprzyja wyciszeniu i byciu „tu i teraz". Wiele osób sięga po rękodzieło, by oderwać się od ekranów, stresu i nadmiaru bodźców. Nie bez powodu warsztaty rękodzielnicze cieszą się coraz większą popularnością – są przestrzenią spotkania, rozmowy i wspólnego tworzenia.

Rękodzieło w rytmie natury często rozwija się w małych, lokalnych społecznościach. Koła Gospodyń Wiejskich, stowarzyszenia i lokalni twórcy odgrywają ogromną rolę w pielęgnowaniu tradycji i przekazywaniu umiejętności kolejnym pokoleniom. Kupując rękodzieło, wspieramy nie tylko twórcę, ale również lokalną gospodarkę i ideę zrównoważonego rozwoju. Każdy ręcznie wykonany przedmiot jest niepowtarzalny. Ma drobne niedoskonałości, które są jego największą wartością. To właśnie one odróżniają rękodzieło od masowej produkcji i sprawiają, że czujemy z nim emocjonalną więź.

Rękodzieło w rytmie natury przypomina nam, że piękno nie musi być idealne wystarczy, że jest prawdziwe

eprasa.pl 94a12e04f5

Dlaczego alpaki?

Jeszcze kilka lat temu alpaki traktowane były jako ciekawostka w gospodarstwach agroturystycznych, dziś stają się pełnoprawnym elementem polskiego krajobrazu rolniczego. Ich hodowla przestaje być hobby, a staje się przemyślanym biznesem.

AGNIESZKA PRZEORSKA, PZDR w Drawsku Pomorskim

Alpaki doskonale adaptują się do polskiego klimatu. Są zwierzętami niezwykle odpornymi, a ich wymagania paszowe są stosunkowo niskie w porównaniu do bydła mlecznego czy koni. Głównym produktem, dla którego są hodowane jest „wełna bogów" – runo alpak jest hipoalergiczne, kilkukrotnie cieplejsze od owczej wełny i nie zawiera lanoliny.

Kierunki hodowli

Współczesna hodowla alpak w Polsce opiera się na trzech głównych kierunkach:

1. produkcja włókna i przetwórstwo: produkcja wysokiej jakości kołder, poduszek oraz odzieży premium;

2. sprzedaż materiału hodowlanego: wysokiej klasy samice i samce z certyfikowanym pochodzeniem (rejestracja w Polskim Związku Hodowców Alpak) osiągają ceny 10-50 tys. zł;

3. alpakoterapia: to najszybciej rosnący sektor– spokojna natura alpak sprawia, że są idealne do pracy z dziećmi z autystycznymi czy osobami starszymi.

Wymagania

Stado powinno się składać z minimum 3 osobników, gdyż alpaki to zwierzęta stadne. Schronienie może stanowić prosta, sucha i widna wiata lub stajnia. Brak przeciągów jest ważniejszy niż ogrzewanie – alpaki dobrze znoszą mróz, ale źle wilgoć.

Podstawą ich diety jest siano. Niezbędna jest specjalistyczna pasza uzupełniająca (witaminy i minerały) oraz suplementacja witaminy D w zimie. Do zabiegów pielęgnacyjnych należą: strzyżenie (raz w roku), korekcja racic (co 2-3 miesiące) oraz odrobaczanie (według wskazań lekarza weterynarii). Zwierzętom należy zapewnić bezpieczeństwo – ogrodzenie o wysokości min. 1,5 m (bez drutu kolczastego) oraz usunąć z wybiegu rośliny trujące (m.in. rododendron, azalia, cis, starzec jakubek).

Ryzyka hodowli

Nie każde urodzone młode nadaje się na materiał hodowlany. Osobniki z wadami zgryzu czy gorszym runem są sprzedawane za znacznie niższe kwoty (3-5 tys. zł). Ciąża alpaki trwa 335-350 dni, a rodzi się zawsze tylko jedno młode, budowanie stada jest więc procesem powolnym.

Przyszłość sektora

Polska staje się powoli europejskim ośrodkiem hodowlanym. Systematycznie podnosi się jakość polskiego runa, które zaczyna konkurować na rynkach międzynarodowych. W obliczu trudności w tradycyjnym rolnictwie alpaki stają się dla mniejszych gospodarstw skutecznym sposobem na dodatkowy zarobek i stabilizację finansową.

Źródło: Polski Związek Hodowców Alpak; Kwartalnik „Hodowca Alpak"; materiały naukowe Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu i Krakowie; Instytut Zootechniki PIB

eprasa.pl 94a12e04f5

KALENDARZ BIODYNAMICZNY

Czerwiec 2026

PONIEDZIAŁEK	WTOREK	ŚRODA	CZWARTEK	PIĄTEK	SOBOTA	NIEDZIELA
1 OG Od 1.00 do 13.00	2 OG/ZI 00-04 04-24	3 ZI	4 ZI/PO 00-16 16-24	5 PO	6 PO	7 PO/WO 00-18 18-24 4.16-20.54 Od 2.00 do 14.00
8 WO III Kwadra	9 WO/OG 00-11 11-24	10 OG	11 OG/ZI 00-14 14-24	12 ZI	13 ZI/PO 00-15 15-24	14 PO 4.14-20.59 Od 19.00
15 PO/WO 00-15 15-24 Do 7.00 ● NÓW	16 WO	17 WO/OG 00-14 14-24	18 OG	19 OG/ZI 00-17 17-24 Od 19.00	20 ZII Do 02.00	21 ZI/PO 00-23 23-24 4.14-21.01
22 PO I Kwadra	23 PO	24 PO/WO 00-09 09-24	25 WO	26 WO/OG 00-21 21-24	27 OG	28 OG Od 3.00 do 15.00 4.17-21.02
29 OG/ZI 00-10 10-24	30 ZI ○ PEŁNIA					

Lipiec 2026

PONIEDZIAŁEK	WTOREK	ŚRODA	CZWARTEK	PIĄTEK	SOBOTA	NIEDZIELA
		1 ZI/PO 00-22 22-24	2 PO	3 PO	4 PO/WO 00-09 09-24 Od 04.00 do 16.00	5 WO 4.22-20.59
6 WO/OG 00-17 17-24	7 OG III Kwadra	8 OG/ZI 00-23 23-24	9 ZI	10 ZI	11 ZI/PO 00-01 01-24	12 PO 4.29-20.54
13 PO/WO 00-00 00-24 Od .4.00 do 6.00	14 WO ● NÓW	15 WO/OG 00-01 01-24	16 OG Od 20.00	17 OG/ZI 00-02 02-24 Do 8.00	18 ZI	19 ZI/PO 00-07 07-24 4.37-20.46
20 PO	21 PO/WO 00-16 16-24 I Kwadra	22 WO	23 WO	24 WO/OG 00-03 03-24	25 OG Od 13.00	26 OG/ZI 00-15 15-24 Do 1.00 4.47-20.37
27 ZI	28 ZI	29 ZI/PO 00-04 04-24 ○ PEŁNIA	30 PO	31 PO/WO 00-14 14-24 Od 8.00 do 20.00		

FAZY KSIĘŻYCA: ● NÓW ◖ I KWADRA ○ PEŁNIA ◐ III KWADRA

Godziny sprzyjające rozwojowi roślin, której plonem ma być:

owoc, korzeń, kwiat, liść

Rośliny owocowe: bób, cukinia, dynia, fasola, groch, ogórek, pomidor, papryka, kukurydza, soja, truskawka, poziomka i wszystkie rośliny sadownicze.

Rośliny korzeniowe: burak, chrzan, cykoria, marchew, pietruszka korzeniowa, rzepa, rzodkiewka, seler korzeniowy, skorzonera, pasternak. Także dobre efekty osiąga się zaliczając do tej grupy: ziemniaka, cebulę, czosnek, pora i szparaga.

Rośliny kwiatowe: wszystkie kwiatowe rośliny ozdobne, a z roślin jadalnych słonecznik.

Rośliny liściowe: kapusta, kalarepa, jarmuż, pietruszka naciowa, seler naciowy, boćwina, szczypiorek, sałata, szpinak, szczaw oraz mimo że częścią użytkową jest kwiat - brokuł i kalafior.

00-07 - przykładowy przydział czasu sprzyjający uprawie określonych roślin

Żywioły: (ogień **OG**) (ziemia **ZI**) (powietrze **PO**) (woda **WO**)

CZAS SADZENIA - okres wspomagający wzrost roślin

☺ - Początek sadzenia

☺ - Koniec sadzenia

Godziny: „od - do" prac ogrodniczych nie wykonujemy

DOROTA TOLKO, PZDR w Szczecinie
Źródło: Kalendarz biodynamiczny 2026, działkowiec

eprasa.pl 94a12e04f5

Zielony azyl

Żyjemy w czasach, gdzie wszystko dzieje się w pośpiechu. Jesteśmy zapracowani i zestresowani. Mamy jednak szansę stworzyć sobie mały azyl, miejsce, gdzie naładujemy akumulatory. Mowa tu o naszych ogrodach, gdzie po pracy możemy odpocząć, słuchając śpiewu ptaków, czytając książkę czy po prostu obserwując piękno otoczenia.

KATARZYNA KURZYDLAK, PZDR w Gryfinie

Dawne ogrody użytkowe

Ogrody wiejskie wywodzą się z ogrodów przydworskich oraz średniowiecznych klasztorów, w których uprawiano rośliny lecznicze i przyprawowe. Ogrody chłopskie miały przede wszystkim charakter użytkowy – uprawiano w nich zioła, warzywa oraz kwiaty, takie jak niezapominajki, kosaćce czy konwalie majowe. Na przełomie XVII i XVIII wieku z pałacowych i dworskich ogrodów przywędrowała moda na ogrody ozdobne, pełne kolorowych rabat i klombów, na których sadzono lilie królewskie, dalie, róże oraz astry.

Rośliny przy zagrodach wiejskich sadzono według schematu, w ogrodach przy domu sadzono kolorowe, intensywnie kwitnące rośliny. Przy ogrodzeniu wysokie malwy komosy, słoneczniki, floksy i irysy, natomiast w środkowej części ogrodu niskie rośliny: aksamitki, lwie paszcze, maciejkę oraz byliny – piwonię czerwoną, serduszko okazałe. W zacienionych miejscach sadzono paproć oraz barwinka, kwitnącego ślicznie na fioletowo, którym ozdabiano wielkanocne koszyczki.

Kwiaty z ogrodów były wykorzystywane do obrzędów religijnych. I tak kwiaty piwonii i róż wykorzystywano do sypania płatków na Boże Ciało. Bukiety z ziół i kolorowych kwiatów zanoszono zaś do kościoła w czasie święta Matki Boskiej Zielnej. Zwyczaje te zachowały się do dziś.

Ogród dziś – jaki sobie tylko wymarzymy

Dziś każdy użytkownik ogrodu musi sam sobie odpowiedzieć, w jakim stylu ogrodu czuje się najlepiej. Jedno jest pewne – dzisiaj ogrody to miejsce odpoczynku i ozdoby. Każdy, kto zakłada ogród przy domu, wybiera jego styl i zadaje sobie przy tym pytanie, jakie ma pełnić funkcje. Można tu się wspomóc usługami firm projektujących ogrody. Najlepszą jednak frajdą jest własnoręczne zaprojektowanie ogrodu i posadzenie roślin wraz z dziećmi. Musimy pamiętać wtedy o kilku zasadach. Koniecznie powinniśmy zaplanować w nim część wypoczynkową, miejsce na spotkania z przyjaciółmi, na ognisko, wspólne posiłki przy stole. Nie zapomnijmy o części użytkowej, z małym warzywnikiem, z chrupiącą sałatą, rzodkiewką i marchewką. No i sad, wiosną pięknie kwitnący, jesienią obsypany chrupiącymi owocami – jabłkami, śliwkami…

W nowoczesnych ogrodach stawia się na duże drzewa i krzewy ozdobne, np. tamaryszek, miłorząb japoński, tuje. Znów modne są lilaki i forsycje. Na obrzeżach zakładamy duże trawniki, sadzimy rośliny wieloletnie, tj. hortensje, azalie, tulipany, rudbekie, floksy. Wykorzystujemy kamień, drewno, wodę. Drewniane deski na tarasach lub kamienne płyty podkreślają geometryczny kształt ogrodu. Wykorzystywane są duże i małe donice. Przede wszystkim jednak tworzymy go tak, aby to nam było w nim dobrze i abyśmy czuli się szczęśliwi spędzając w nim poranki lub popijając popołudniową kawę.

Źródło: M. Augustynowicz: Księga ogrodów.

eprasa.pl 94a12e04f5

Krwawnik – botaniczna apteka

Krwawnik pospolity jest cennym i łatwo rozpoznawalnym ziołem. Warto wybrać się latem na łąkę, z dala od ruchliwych dróg, aby uzupełnić swoje zapasy o samodzielnie zebrane ziele.

HELENA LECH, PZR w Świdwinie

Krwawnik pospolity to roślina o włochatej łodyżce, która osiąga wysokość do 1 m. Kwiaty są białe z odcieniem różowym. Mają charakterystyczny zapach, a także gorzki smak. Kwiatostan jest baldachokształtny, złożony z koszyczków. Kwitnie od kwietnia do października, czyli do wczesnej jesieni. Owocem jest spłaszczona niełupka, srebrzystoszara, bardzo uskrzydlona.

Ziele krwawnika ma wiele innych nazw takich jak: ziele rycerza, pokrzywa diabła czy perz starców. Jako środek ziołowy ma bardzo bogatą historię i posiada 120 związków o właściwościach leczniczych. Z tego powodu uznawany jest za botaniczną aptekę. Obok pokrzywy, czystka, dziurawca i ostropestu jest jednym z najczęściej stosowanych ziół leczniczych.

Anyżowy smak i absynt...

Ziele krwawnika pospolitego posiada lekko anyżkowy smak, który wykorzystany jest do produkcji absyntu. Na początku XX wieku produkcja absyntu została zakazana w wielu krajach, dopiero niedawno został zalegalizowany, jednak w ściśle określonych proporcjach składników. Głównym ograniczeniem jest ilość substancji zwanej tujonem (tujon wpływa na układ nerwowy, w większych ilościach może działać toksycznie — powodować zawroty głowy, pobudzenie, drżenia, a przy bardzo dużych dawkach nawet drgawki).

Kwiat dobry na wszystko

Krwawnik pospolity jest tradycyjnie wykorzystywany zarówno zewnętrznie, jak i wewnętrznie. Wykazuje działanie przeciwzapalne, przeciwbakteryjne, ściągające i przeciwkrwotoczne. Zawiera liczne witaminy i mikroelementy, dlatego znajduje zastosowanie nie tylko w ziołolecznictwie, ale również w farmakologii. W jego składzie znajdują się m.in.: witaminy A, C i K, garbniki, flawonoidy, cholina, sole cynku, miedzi i żelaza, a także kwas salicylowy, kamfora, kwas mrówkowy i kwas octowy.

Botaniczna nazwa krwawnika to *Achillea millefolium*. Słowo Achillea odnosi się do mitycznego bohatera Achillesa – uważa się, że on nosił zawsze ze sobą ziele krwawnika, aby w czasie wojny opatrywać rany. Słowo millefollium oznacza nadejście tysiąca liści, czyli dotyczy bardzo drobnych listków rośliny występujących w dużej ilości

Zastosowanie krwawnika w ziołoterapii zależy od wielu czynników, między innymi od jakości surowca, dawkowania oraz sposobu przechowywania.

- Działa przeciwbakteryjnie.
- Wspiera leczenie stanów zapalnych.
- Pomaga łagodzić kaszel, łagodzi podrażnienia błony śluzowej gardła, żołądka i jelit.
- Może być stosowany pomocniczo przy przeziębieniu i grypie.
- Wspiera drogi oddechowe podczas inhalacji i kąpieli parowych.
- Łagodzi objawy kataru siennego i alergii.
- Wspomaga łagodzenie bólu stawów.
- Wspiera pracę układu moczowego.
- Korzystnie wpływa na kondycję włosów oraz skóry, wspomagając regenerację tkanek i łagodząc podrażnienia.
- Jest polecany do pielęgnacji cery, a także do przygotowywania nasiadówek i okładów na rany oraz zmęczone oczy.
- Pomaga hamować drobne krwawienia wewnętrzne i zewnętrzne, wspomaga gojenie ran.
- Może wspierać walkę z pasożytami jelitowymi.
- Wspiera funkcjonowanie układu pokarmowego poprzez zwiększenie wydzielania soków trawiennych oraz żółci, dzięki czemu ułatwia trawienie i wchłanianie składników odżywczych.
- Poprawia apetyt.
- Przynosi ulgę podczas menstruacji i może zmniejszać obfite krwawienia.
- Znajduje także zastosowanie w ochronie roślin — pomaga odstraszać szkodniki atakujące uprawy i rośliny doniczkowe.
- Kwiat krwawnika można stosować w postaci herbatek, płukanek do skóry głowy oraz włosów łamliwych, przetłuszczających się i wypadających.

eprasa.pl 94a12e04f5

Ekonomia w naszych gospodarstwach

Przed producentami rolnymi stawia się dziś bardzo wysokie wymagania. Mogą oni realizować swoje cele samodzielnie, ale także przy wsparciu rodziny, najbliższych oraz instytucji oferujących pomoc i doradztwo, jak np. ODR.

JOANNA FINK ZODR w Barzkowicach

Głównym detreminantem określającym kondycję i rentowność gospodarstwa jest właściwe nim zarządzanie. Rolnicy posiadają coraz szerszy dostęp do narzędzi finansowych oraz możliwości pozyskania funduszy na rozwój gospodarstw, przez co w bezpośredni sposób mogą wpływać na wzrost ich funkcjonalności oraz opłacalność produkcji.

Wsparcie ODR

Świadczenie usług doradczych przez Ośrodki Doradztwa Rolniczego umożliwia wskazywanie kierunków rozwoju gospodarstw rolnych, m.in. poprzez wybór konkretnych działań innowacyjnych lub rozszerzenie profilu działalności gospodarstwa, np. o sprzedaż produktów wytwarzanych w gospodarstwie w ramach Rolniczego Handlu Detalicznego (RHD), Krótkich Łańcuchów Dostaw (KŁD) czy Sprzedaży Bezpośredniej (SB). Zwiększanie świadomości producentów rolnych w zakresie możliwości pozyskiwania środków finansowych na ww. działania będzie wpływać na wzrost rentowności gospodarstw.

Ośrodki Doradztwa Rolniczego, działające na terenie wszystkich województw, świadczą rolnikom usługi doradcze m.in. w zakresie kierunków rozwoju gospodarstw, o których wspomniano powyżej. Doradcy pomagają dobrać działania umożliwiające rozwój gospodarstw, co przekłada się na zwiększenie ich konkurencyjności, a w konsekwencji na osiąganie wyższej rentowności.

Rolnik dobrze zorganizowany

Aby przyszłość przyniosła właścicielom gospodarstw zyski, powinni od samego początku podejmować decyzje przemyślane oraz odpowiednio ukierunkowane na przyszłość. Decyzje powinny być podejmowane racjonalnie i w taki sposób, aby produkcja przynosiła im określone, zaplanowane zyski. Aby było to możliwe, rolnik musi prowadzić kalkulacje finansowe mające na celu obniżenie kosztów produkcji. Ciągła analiza sytuacji finansowej gospodarstwa oraz cen rynkowych nie pozwoli obniżyć jego rentowności.

Producent rolny powinien również prowadzić stałą analizę narzędzi finansowych oraz technik produkcji stosowanych w gospodarstwie. Wiąże się to często z czasochłonnym opracowywaniem różnego rodzaju planów i schematów, które w przejrzysty sposób przedstawiają aktualną sytuację gospodarstwa, a także pomagają określić, jakie działania i na jakim poziomie produkcji umożliwią osiągnięcie możliwie najwyższego zysku.

Niezwykle istotne jest również, aby analizy te były oparte na szczegółowych i rzeczywistych danych dotyczących danego gospodarstwa. Każdy producent rolny powinien przedstawiać rzetelne dane źródłowe dotyczące przychodów i kosztów działalności, co pozwoli doradcom rolnym skuteczniej wspierać gospodarstwo w realizacji wyznaczonych celów oraz osiąganiu satysfakcjonującej rentowności.

Każdy producent rolny musi zatem posiadać wiedzę w zakresie mikroekonomii, gdyż od niej zależy makroekonomia, również globalna. W dzisiejszej dobie rolnika definiują następujące grupy zawodowe: technik upraw, marketingowiec, finansista i oczywiście zarządca w zakresie prawnym oraz w zakresie zarządzania kapitałem ludzkim (jeżeli zatrudnia pracowników). Powinien posiadać także wiedzę w zakresie prawa pracy i w zakresie BHP.

eprasa.pl 94a12e04f5

Nabór na inwestycje leśne lub zadrzewieniowe

Od 1 czerwca można ubiegać o środki unijne na: zalesianie gruntów rolnych, tworzenie zadrzewień śródpolnych, zakładanie systemów rolno-leśnych i zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych.

Dofinansowanie w ramach inwestycji leśnych lub zadrzewieniowych z Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 może być przyznane rocznie maksymalnie do 40 ha w ramach danej interwencji. Wsparcie może być udzielone do gruntów stanowiących własność lub współwłasność wnioskodawcy albo własność jego małżonka, natomiast w przypadku zwiększania bioróżnorodności lasów prywatnych wsparciem objęte są także grunty wchodzące w skład wspólnoty gruntowej zarządzanej przez spółkę. Co istotne, o pomoc na te inwestycje nie mogą starać się jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej reprezentujące Skarb Państwa, które zajmują się zarządzaniem mieniem.

Jeden formularz umożliwia ubieganie się o wsparcie na:

- wykonanie zalesienia oraz jego ochronę przed zniszczeniem na gruntach objętych jednym planem zalesienia;
- utworzenie zadrzewienia i jego ochronę przed zniszczeniem na gruntach tworzących zwarty obszar powiązany gospodarczo lub przyrodniczo;
- założenie systemu rolno-leśnego i jego ochronę przed zniszczeniem na gruntach tworzących zwarty obszar, na którym jest prowadzona działalność rolnicza;
- zwiększenie bioróżnorodności w lasach prywatnych.

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa będzie przyjmować wnioski wyłącznie za pośrednictwem aplikacji eWniosekPlus od 1 czerwca do 31 lipca 2026 r. Dotychczas, czyli w ramach 3 naborów przeprowadzonych z PS WPR 2023-2027, do ubiegających się o to wsparcie trafiło 14,53 mln zł.

RED.

FER: wsparcie na działania prośrodowiskowe w obszarze rybactwa i rybołówstwa

15 czerwca 2026 r. rozpoczyna się wniosków o dofinansowanie w ramach działania 1.11 Ochrona środowiska naturalnego i zmniejszenie wpływu działalności rybackiej na środowisko.

Nabór wniosków będzie prowadzony od 15 do 29 czerwca i będzie dotyczył działań zmierzających do osiągnięcia lub utrzymania dobrego stanu środowiska w środowisku morskim, zgodnie z art. 25 ust. 2 lit. c rozporządzenia nr 2021/1139 (2/26). Numer naboru: FEDR.01.11-IP.01-002/26.

Wniosek może złożyć:

- uznana organizacja producentów, uznany związek organizacji producentów lub uznana organizacja międzybranżowa, o których mowa w przepisach ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o organizacji rynku rybnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 2045) lub
- organizacja rybacka inna niż określona w pkt 1), realizująca statutowe zadania w zakresie wykonywania rybołówstwa morskiego lub rybactwa śródlądowego.

Pula środków na nabór wniosków to 30 018 100 zł.

Źródło: www.gov.pl/web/rolnictwo

RED.

KGW – nabór o pomoc na prowadzenie działalności statutowej tylko elektronicznie

Od 30 kwietnia o przyznanie środków finansowych na działalność statutową mogą się po raz kolejny ubiegać koła gospodyń wiejskich. Od tego roku wnioski przyjmowane są za pośrednictwem Platformy Usług Elektronicznych.

Wsparcie uzależnione jest od liczby członków KGW (ustalonej na dzień złożenia wniosku) i wynosi:

- 8 tys. zł – dla kół, które tworzy nie więcej niż 30 osób.
- 9 tys. zł – w przypadku organizacji liczących od 31 do 75 członków,
- 10 tys. zł – jeśli w skład KGW wchodzi ponad 75 osób.

Otrzymane fundusze można przeznaczyć np. na działalność społeczno-wychowawczą i oświatowo-kulturalną, realizowanie przedsięwzięć na rzecz wszechstronnego rozwoju obszarów wiejskich czy krzewienie kultury ludowej.

Istotną zmianą, o której muszą pamiętać zrzeszone gospodynie wiejskie, jest sposób składania wniosków o dofinansowanie. Od tego roku dokumenty przyjmowane są wyłącznie w formie elektronicznej za pośrednictwem Platformy Usług Elektronicznych ARiMR. Za pośrednictwem tej platformy można również złożyć wniosek o wpis do ewidencji producentów, który jest potrzebny do poprawnego złożenia dokumentów o pomoc.

RED.

eprasa.pl 94a12e04f5

Premie dla młodych

Od 1 czerwca można ubiegać o dodatkowe fundusze na rozpoczęcie lub rozwój działalności rolniczej. To kolejny nabór wniosków o tę pomoc finansową w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027. Tym razem kwota premii może wynieść nawet 300 tys. zł.

Premie z PS WPR 2023-2027 mogą otrzymać osoby fizyczne, które:
• w dniu złożenia wniosku nie ukończyły 41 lat,
• prowadzą działalność rolniczą nie dłużej niż przez 24 miesiące albo ją rozpoczynają,
• mają nadany numer identyfikacyjny w ewidencji producentów,
• zdobyły kwalifikacje zawodowe lub umiejętności przydatne do prowadzenia działalności rolniczej albo zobowiążą się do ich uzupełnienia,
• złożą biznesplan.

Wsparcie ma formę płatności ryczałtowej. Standardowo to 200 tys. zł, a w przypadku młodych gospodarzy zdecydowanych na prowadzenie produkcji zwierzęcej – 300 tys. zł. Niezależnie od kwoty wypłata realizowana jest w dwóch ratach.

Przyznane fundusze należy przeznaczyć na: inwestycje budowlane służące wytwarzaniu produktów rolnych lub przygotowaniu ich do sprzedaży, nasadzenia trwałe w sadach i na plantacjach oraz zakupy nieruchomości rolnych, stada podstawowego, nowych maszyn i pojazdów czy sprzętu.

Nabór wniosków potrwa od 1 czerwca do 30 lipca 2026 r., a dokumenty będą przyjmowane wyłącznie za pośrednictwem Platformy Usług Elektronicznych ARiMR.

Dotychczas Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa zawarła z młodymi rolnikami prawie 9 tys. umów o wsparcie na ok. 1,8 mld zł.

RED.

Nowe terminy składania wniosków o rekompensaty z Funduszu Ochrony Rolnictwa

Rolnicy, którzy nie otrzymali zapłaty za sprzedane produkty rolne od niewypłacalnej firmy skupującej, będą mogli dwa razy w roku składać wnioski o rekompensatę z Funduszu Ochrony Rolnictwa. Nowe przepisy wprowadzają dodatkowy termin naboru i upraszczają część dotychczasowych zasad. Zmiany obowiązują od 13 maja 2026 r.

Dwa terminy składania wniosków

Po zmianach wnioski o rekompensaty można składać:
• od 1 lutego do 31 marca,
• od 1 lipca do 31 sierpnia.

Dodatkowy termin ma ułatwić rolnikom szybsze ubieganie się o wsparcie po upadłości lub restrukturyzacji firmy skupującej.

Kto może otrzymać rekompensatę

O rekompensatę mogą ubiegać się:
• producenci rolni,
• grupy producentów rolnych.

Wsparcie przysługuje wtedy, gdy rolnik lub grupa producencka nie otrzymali zapłaty za sprzedane produkty rolne od firmy prowadzącej skup, przechowywanie, obróbkę lub przetwórstwo produktów rolnych, która stała się niewypłacalna. Rekompensata obejmuje należności wynikające z faktur VAT oraz faktur VAT RR w kwotach netto.

Kiedy firma skupująca jest niewypłacalna

Przepisy wskazują, że firma jest niewypłacalna m.in. wtedy, gdy:
• ogłoszono jej upadłość,
• otwarto wobec niej postępowanie restrukturyzacyjne,
• sąd oddalił wniosek o upadłość z powodu braku środków na prowadzenie postępowania,
• umorzono postępowanie upadłościowe.

Jak wypłacana jest rekompensata

Rekompensaty przyznaje dyrektor oddziału terenowego KOWR po sprawdzeniu wniosku i potwierdzeniu istnienia należności. Wypłaty będą realizowane:
• do 30 czerwca – dla wniosków złożonych od 1 lutego do 31 marca,
• do 30 listopada – dla wniosków złożonych od 1 lipca do 31 sierpnia.

Wysokość rekompensaty będzie zależała od liczby złożonych wniosków oraz środków dostępnych w Funduszu Ochrony Rolnictwa.

Zmiany dla grup producentów

Nowelizacja wprowadza także limit rekompensat dla grup producenckich. Łączna wartość wsparcia dla jednej grupy nie będzie mogła przekroczyć 300 tys. euro w ciągu trzech lat. Nowe przepisy znoszą również karę pieniężną za nieprzekazanie deklaracji o wysokości naliczonej wpłaty na Fundusz Ochrony Rolnictwa.

Źródło: www.gov.pl/web/rolnictwo

RED.

eprasa.pl 94a12e04f5

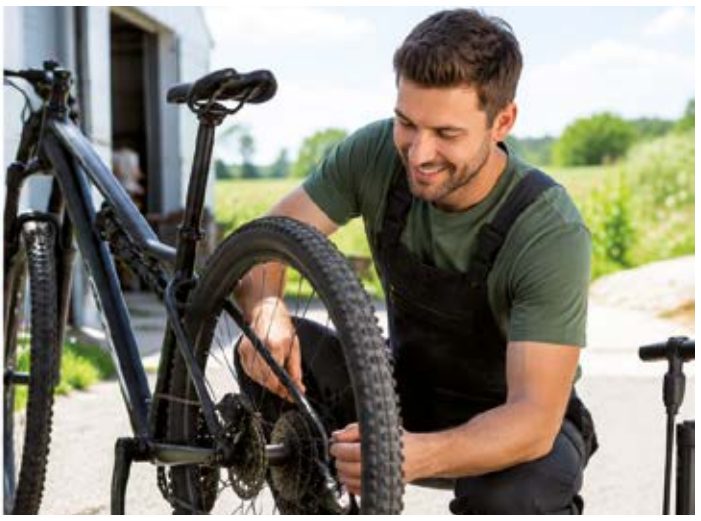

Działalność nierejestrowana – co powinien wiedzieć rolnik?

Zmiany w działalności nierejestrowanej dla rolnika, które weszły w życie 1 stycznia, znacząco podniosły limit przychodów i rozszerzają możliwości zwolnienia z VAT. Nowe przepisy zwiększają elastyczność i zmniejszają obciążenia administracyjne.

PAULINA DOLATOWSKA, ZODR w Barzkowicach

Działalność nierejestrowana rolnika (nieewidencjonowana) to drobna działalność zarobkowa (np. rękodzieło, usługi), która nie wymaga zakładania firmy i wpisu do CEIDG, czyli Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej. Rolnik może ją prowadzić pozostając w KRUS pod warunkiem, że działalność ta nie jest rolnictwem (np. uprawa/hodowla), lecz dodatkowym zarobkiem. Działalność nierejestrowana to forma pozwalająca rolnikom legalnie dorobić do budżetu, bez konieczności płacenia składek ZUS z tego tytułu.

Limity w 2026 roku

Od 1 stycznia 2026 r. zasady działalności nierejestrowanej zmieniły się na korzystniejsze: limit przychodów stał się kwartalny i wynosi 225% minimalnego wynagrodzenia. Przy minimalnym wynagrodzeniu 4 806 zł (brutto) w 2026 r., limit ten wynosi 10 813,50 zł na kwartał. Jeśli rolnik przekroczy limit przychodu w trakcie kwartału, działalność automatycznie stanie się działalnością gospodarczą. Wtedy w ciągu 7 dni należy zarejestrować firmę w CEIDG.

Do limitu przychodów uprawniających do prowadzenia działalności nierejestrowanej wliczają się przychody należne z danego miesiąca, wynikające z wystawionych rachunków lub faktur. Do limitu nie wliczają się natomiast wartości zwróconych towarów, udzielonych bonifikat i skont (czyli na przykład obniżek za uregulowanie płatności przed terminem). Do ustalania przychodu służy ewidencja sprzedaży.

Korzyści

Dla mieszkańców wsi, szczególnie tych ubezpieczonych w KRUS, działalność nierejestrowana to wygodna forma dorabiania. Korzyści z niej są duże, ponieważ:

- brak jest obowiązku rejestracji w CEIDG,
- brak składek zdrowotnych i społecznych,
- brak zaliczek na podatek dochodowy oraz
- uproszczona jest ewidencja sprzedaży, bez skomplikowanej księgowości.

Obowiązki

Nieliczne obowiązki rolnika, który prowadzi działalność nierejestrowaną to:

- prowadzenie prostej ewidencji sprzedaży,
- rozliczenie dochodu w PIT-36 według skali,
- przestrzeganie praw konsumentów (m.in. 14 dni na odstąpienie przy sprzedaży online),
- wystawianie faktur lub rachunków | na żądanie klienta.

W praktyce oznacza to minimum biurokracji – szczególnie korzystne dla rolników łączących dodatkowe zajęcie z pracą w gospodarstwie.

DZIAŁALNOŚĆ NIEREJESTROWANA W 2026 ROKU

- **Nowy limit kwartalny:** limit nie jest już miesięczny, lecz kwartalny, co daje większą elastyczność w sprzedaży sezonowej.
- **Wartość limitu:** 225% z 4 806 zł = 10 813,50 zł brutto przychodu na kwartał
- **Warunki dla rolnika:** działalność musi być inna niż rolnicza (np. rękodzieło, usługi), a przychód nie może przekraczać wskazanej kwoty.
- **Składki KRUS:** prowadzenie działalności nierejestrowanej zazwyczaj nie powoduje utraty ubezpieczenia w KRUS, o ile rolnik spełnia wymogi ustawowe.
- **Obowiązki:** konieczność prowadzenia uproszczonej ewidencji sprzedaży i rozliczenia podatku dochodowego (PIT) w rocznym zeznaniu podatkowym.

eprasa.pl 94a12e04f5

Co nie zalicza się do działalności nierejestrowanej?

Rolnik może prowadzić działalność, która nie należy do działalności rolniczej w rozumieniu przepisów. Nie można więc w ramach działalności nierejestrowanej wykonywać czynności, które ustawa wyłącza spod Prawa przedsiębiorców, takich jak:
- uprawa i produkcja rolna,
- chów i hodowla zwierząt,
- leśnictwo, rybactwo,
- usługi agroturystyczne świadczone w gospodarstwie,
- wyrób wina do 100 hl rocznie,
- sprzedaż produktów w ramach rolniczego handlu detalicznego (RHD),
- działalność KGW.

Co wolno?

Rolnik może świadczyć dodatkowe usługi niezwiązane bezpośrednio z produkcją rolną – takie jak:
- szycie,
- usługi kreatywne,
- naprawy,
- rękodzieło czy drobna sprzedaż usługowa.

Działalność gospodarcza

Natomiast działalność musi zostać zgłoszona jako działalność gospodarcza, jeśli wymaga zezwolenia, koncesji lub wpisu do działalności regulowanej (np. ochrona mienia, sprzedaż alkoholu, imprezy turystyczne, detektywistyka).

Kiedy przepisy nie obowiązują?

Przepisów ustawy Prawo przedsiębiorców nie stosuje się do:

O zasadach prowadzenia działalności nierejestrowanej przez rolnika można dowiedzieć się z oficjalnych źródeł rządowych oraz serwisów rolniczych. Poniżej przykładowe kluczowe miejsca:
• **Portal biznes.gov.pl** - serwis oferuje wyczerpujące informacje o działalności nierejestrowanej, jej definicji oraz limitach przychodów.
• **Ministerstwo Rozwoju i Technologii** - udostępnia specjalną broszurę o działalności nierejestrowej.
• **Serwisy rolnicze** - portale te często publikują artykuły o działalności nierejestrowanej, uwzględniając specyfikę KRUS i sprzedaż produktów rolnych.

- działalności wytwórczej w rolnictwie w zakresie upraw rolnych oraz chowu i hodowli zwierząt, ogrodnictwa, warzywnictwa, leśnictwa i rybactwa śródlądowego;
- wynajmowania przez rolników pokoi;
- sprzedaży posiłków domowych i świadczenia w gospodarstwach rolnych innych usług związanych z pobytem turystów;
- wyrobu wina przez producentów będących rolnikami wyrabiającymi mniej niż 100 hektolitrów wina w ciągu roku gospodarczego;
- działalności prowadzonej przez koła gospodyń wiejskich.

Wady działalności nierejestrowanej

Działalność nierejestrowana jest atrakcyjnym rozwiązaniem dla rolników chcących dorobić, ale posiada również szereg istotnych ograniczeń i wad, które w 2026 roku mogą wpłynąć na opłacalność lub ryzyko prawne takiego przedsięwzięcia.

Główne wady działalności nierejestrowanej dla rolnika

• Sztywny limit przychodów: przychody z działalności nierejestrowanej nie mogą przekraczać w żadnym miesiącu 75% minimalnego wynagrodzenia. W przypadku przekroczenia tego limitu, rolnik ma tylko 7 dni na zarejestrowanie działalności gospodarczej w CEIDG.
• Konieczność rozliczania podatku dochodowego (PIT).
• Brak możliwości odliczenia kosztów: w ramach działalności nierejestrowanej rozlicza się przychód, a nie dochód (przychód minus koszty). Oznacza to, że nie można odliczyć kosztów uzyskania przychodu (np. zakupu surowców, maszyn), co przy niższej marży może być nieopłacalne.
• Ograniczenia w sprzedaży (VAT): działalność nierejestrowana zazwyczaj wyklucza bycie podatnikiem VAT, co sprawia, że jest ona mało atrakcyjna dla kontrahentów biznesowych (B2B), którzy nie mogą odliczyć podatku VAT z faktury.
• Ograniczenia w zakresie działalności: działalność ta nie może być prowadzona w formie spółki cywilnej.

ZALETY DZIAŁALNOŚCI NIEREJESTROWANEJ DLA ROLNIKA

• Nie trzeba zgłaszać działalności w ewidencji przedsiębiorców – CEIDG, urzędzie skarbowym i GUS (nie potrzeba numerów identyfikacyjnych NIP i REGON).
• Nie trzeba płacić składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne ani ubezpieczenia zdrowotne z tytułu działalności gospodarczej.
• Nie trzeba płacić comiesięcznych (albo kwartalnych) zaliczek na podatek.
• Nie trzeba płacić podatku VAT – obejmuje zwolnienie podmiotowe, bo przychody z działalności nierejestrowanej nie przekroczą 240 tys. zł w skali roku, chyba że sprzedane towary bądź usługi wymagające rejestracji do VAT już od pierwszej sprzedaży.
• Nie trzeba prowadzić skomplikowanej księgowości tylko uproszczoną ewidencję sprzedaży.

eprasa.pl 94a12e04f5

INFORMACJA HANDLOWO-RYNKOWA

Na podstawie informacji zebranych w PZDR opracowały
BARBARA GROBELSKA, ZODR Oddział w Koszalinie
EWA WENC, ZODR w Barzkowicach

Wybrane ceny w dniu 7.04.2026 r.

Nawozy i środki ochrony roślin - ceny brutto

	jedn. miary	Rejon I	Rejon II	Rejon III	Rejon IV	Rejon V	Rejon VI	śr.	min.	max.
Amofoska 4-16-18	dt	-	-	195,00	-	216,00	215,00	208,67	195,00	216,00
Fosforan amonu/Polidap 18-46	dt	341,50	-	-	372,00	369,00	370,00	363,13	341,50	372,00
Korn-Kali 40	dt	-	-	140,00	178,00	159,05	172,00	162,26	140,00	178,00
Lubofoska, Tarnogran lub NPK jesienne (4-6 % N)	dt	200,00	186,50	190,00	-	190,00	-	191,63	186,50	200,00
Mocznik bez dodatków 46	dt	311,67	320,00	320,15	359,50	318,00	317,75	324,51	311,67	359,50
Mocznik otoczkowany 46	dt	-	313,00	232,50	-	-	-	272,75	232,50	313,00
Mocznik z inhibitorem ureazy	dt	320,00	-	-	324,00	315,00	330,00	322,25	315,00	330,00
Polifoska 4-12-32	dt	-	-	-	-	-	310,00	310,00	310,00	310,00
Polifoska 6-20-30	dt	283,33	-	255,25	285,25	316,00	312,50	290,47	255,25	316,00
Polifoska 8-24-24	dt	-	-	256,00	-	296,00	327,50	293,17	256,00	327,50
Saletra amonowa 32	dt	195,00	223,00	225,00	-	-	196,00	209,75	195,00	225,00
Saletra amonowa 34	dt	212,50	227,50	220,00	216,00	240,83	223,67	223,42	212,50	240,83
Saletrzak/Salmag 28	dt	210,00	-	-	-	-	-	210,00	210,00	210,00
Saletrzak/Yara Bela 27	dt	180,00	-	188,75	205,00	264,00	204,50	208,45	180,00	264,00
Siarczan potasu (Kalisop lub inne) 50	dt	-	518,00	515,10	-	-	-	516,55	515,10	518,00
Superfosfat wzbogacony 40	dt	253,00	-	270,00	267,00	266,50	286,00	268,50	253,00	286,00
Agil-S 100 EC	l	-	115,50	120,00	-	100,38	114,00	112,47	100,38	120,00
Butisan 400 SC	l	-	-	-	-	-	108,63	108,63	108,63	108,63
Cabrio Duo 112 EC	l	-	88,00	96,00	-	-	-	92,00	88,00	96,00
Caramba 60 SL	l	-	-	120,00	-	-	84,00	102,00	84,00	120,00
Caryx 240 SL	l	152,00	124,00	125,00	153,25	146,15	154,14	142,42	124,00	154,14
Coragen 200 SC	l	1 630,00	1 530,00	1 590,00	-	1 595,46	-	1 586,36	1 530,00	1 630,00
Cyperkill Max 500 EC	l	220,00	175,00	-	210,00	194,96	248,85	209,76	175,00	248,85
Decis Mega 50 EW	l	-	171,50	170,00	129,60	156,00	-	156,78	129,60	171,50
Delan 700 WG	kg	-	278,00	238,00	-	210,00	-	242,00	210,00	278,00
Delmetros 100 SC	l	180,00	175,00	182,00	181,00	182,50	-	180,10	175,00	182,50
Dewrinol 450 SC	l	82,00	76,75	-	-	68,00	-	75,58	68,00	82,00
Huzar Active Plus	kg	157,00	142,00	145,00	160,38	-	-	151,10	142,00	160,38
Huzar Active Plus	l	-	-	-	-	147,00	159,60	153,30	147,00	159,60
Infinito 687,5 SC	l	-	115,00	127,00	132,35	127,00	135,00	127,27	115,00	135,00
Karate Zeon 050 CS	l	-	152,50	155,00	170,00	158,75	143,00	155,85	143,00	170,00
Moddus 250 EC	l	145,00	170,00	170,00	-	124,14	-	152,28	124,14	170,00

Rejon I Białogard, Koszalin, Sławno
Rejon II Drawsko, Szczecinek, Wałcz
Rejon III Kołobrzeg, Świdwin, Łobez
Rejon IV Goleniów, Gryfice, Kamień
Rejon V Gryfino, Szczecin, Stargard
Rejon VI Choszczno, Myślibórz, Pyrzyce

eprasa.pl 94a12e04f5

Produkty rolne - ceny skupu netto

	jedn. miary	Rejon I	Rejon II	Rejon III	Rejon IV	Rejon V	Rejon VI	śr.	min.	max.
Gryka	dt	-	100,00	100,00	-	-	-	100,00	100,00	100,00
Jęczmień konsumpcyjny	dt	65,00	66,00	60,50	-	66,00	64,00	64,30	60,50	66,00
Kukurydza	dt	-	73,00	73,00	-	74,00	-	73,33	73,00	74,00
Łubin słodki	dt	-	93,00	92,50	-	90,00	84,00	89,88	84,00	93,00
Owies konsumpcyjny	dt	55,25	50,00	54,25	-	-	-	53,17	50,00	55,25
Owies paszowy	dt	48,00	51,50	-	-	54,00	-	51,17	48,00	54,00
Peluszka	dt	78,50	-	75,00	-	-	-	76,75	75,00	78,50
Pszenica konsumpcyjna	dt	75,50	77,00	75,00	78,00	76,17	76,83	76,42	75,00	78,00
Pszenica paszowa	dt	69,00	72,75	70,00	76,50	73,25	71,50	72,17	69,00	76,50
Pszenżyto	dt	62,67	67,50	67,50	68,50	63,33	64,50	65,67	62,67	68,50
Jałówki opasane (kl. E)	kg	9,75	-	9,80	-	-	12,00	10,52	9,75	12,00
Maciory i braki	kg	3,10	-	3,60	-	2,74	2,50	2,98	2,50	3,60
Mleko	l	1,35	-	1,47	-	1,68	1,91	1,60	1,35	1,91
Młode bydło opasowe (kl. A)	kg	9,50	-	11,00	18,00	-	12,00	12,63	9,50	18,00
Tuczniki kl. I	kg	7,15	-	6,30	-	5,96	4,00	5,85	4,00	7,15

Pasze - ceny brutto

	jedn. miary	Rejon I	Rejon II	Rejon III	Rejon IV	Rejon V	Rejon VI	śr.	min.	max.
dla bydła										
Koncentrat CJ	dt	-	-	286,00	298,00	-	-	292,00	286,00	298,00
Koncentrat KBO	dt	-	-	260,00	-	-	310,00	285,00	260,00	310,00
Koncentrat KBW	dt	-	-	-	298,00	-	-	298,00	298,00	298,00
Mieszanka B	dt	-	-	196,00	-	-	250,00	223,00	196,00	250,00
dla trzody										
Koncentrat L	dt	-	248,00	253,00	250,00	-	260,00	252,75	248,00	260,00
Koncentrat LP	dt	-	262,00	262,00	-	-	270,00	264,67	262,00	270,00
Koncentrat prosiak	dt	-	310,00	335,00	-	-	338,00	327,67	310,00	338,00
Koncentrat PW	dt	-	220,00	220,00	255,00	-	329,50	256,13	220,00	329,50
Koncentrat T	dt	-	250,00	290,00	245,00	-	290,00	268,75	245,00	290,00
Mieszanka LK	dt	-	165,00	160,00	154,00	-	160,00	159,75	154,00	165,00
Mieszanka PP finiszer	dt	-	157,00	174,00	-	-	155,00	162,00	155,00	174,00
Mieszanka PP grower	dt	-	188,50	163,00	155,00	-	178,00	171,13	155,00	188,50
Mieszanka PP starter	dt	-	230,00	238,00	-	-	277,50	248,50	230,00	277,50
Mieszanka PW	dt	-	201,00	212,00	197,00	-	227,80	209,45	197,00	227,80
Prowit T	dt	-	245,00	250,00	-	-	245,00	246,67	245,00	250,00
inne										
Otręby pszenne	dt	-	-	168,00	-	-	160,00	164,00	160,00	168,00
Śruta kukurydziana	dt	-	120,00	176,00	160,00	172,00	150,00	155,60	120,00	176,00
Śruta sojowa	dt	-	-	333,00	-	-	315,00	324,00	315,00	333,00

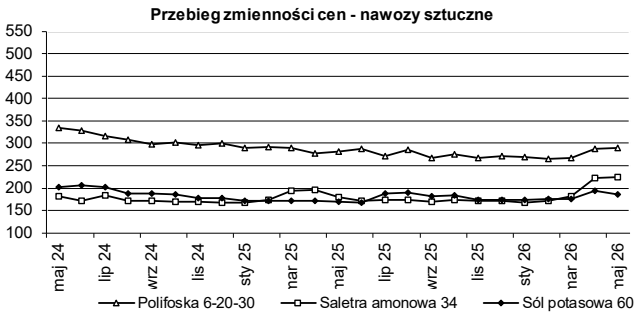

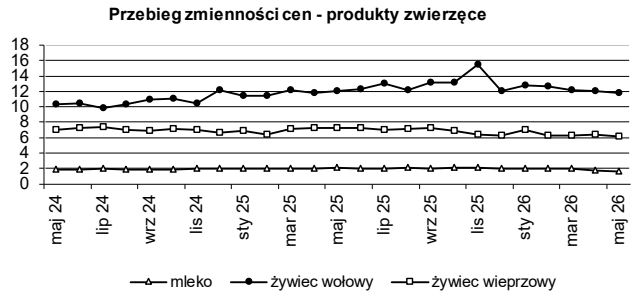

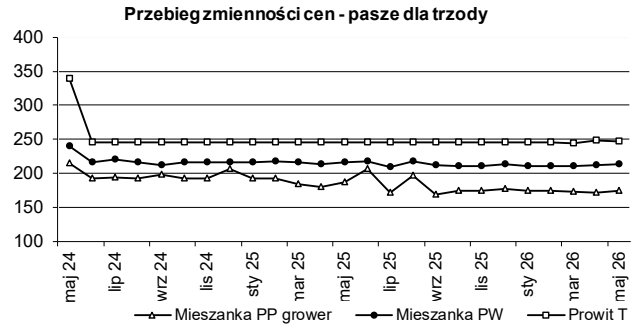

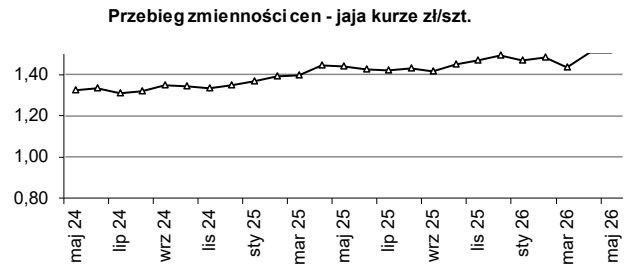

eprasa.pl 94a12e04f5

Produkty rolne - ceny sprzedaży u rolników i na targowiskach

	jedn. miary	Rejon I	Rejon II	Rejon III	Rejon IV	Rejon V	Rejon VI	śr.	min.	max.
Cielę (40-45 kg)	szt.	1 200,00	1 200,00	1 250,00	1 650,00	1 400,00	-	1 340,00	1 200,00	1 650,00
Jaja kurze średnie (50-60 g)	szt.	1,60	1,57	1,53	1,41	1,38	1,52	1,50	1,38	1,60
Jałówka cielna powyżej 1,5 r.	szt.	9 000	7 000	7 000	7 650	7 750	-	7 680	7 000	9 000
Jęczmień	dt	85,00	65,00	-	80,00	90,00	-	80,00	65,00	90,00
Krowa mleczna 3-5 lat	szt.	7 500	7 000	-	7 250	9 000	-	7 688	7 000	9 000
Mieszanka zbożowa	dt	-	55,00	-	70,00	-	-	62,50	55,00	70,00
Miód	l	49,33	43,33	49,00	46,67	43,15	51,25	47,12	43,15	51,25
Mleko krowie	l	3,70	4,75	3,50	4,50	3,24	2,10	3,63	2,10	4,75
Obornik	t	70,00	200,00	120,00	85,00	156,50	100,00	121,92	70,00	200,00
Owies	dt	-	50,00	62,00	70,00	80,00	-	65,50	50,00	80,00
Prosię (15- 20 kg)	szt.	-	270,00	425,00	300,00	-	-	331,67	270,00	425,00
Pszenica	dt	90,00	90,00	88,00	105,00	100,00	-	94,60	88,00	105,00
Pszenżyto	dt	-	70,00	65,00	77,50	-	-	70,83	65,00	77,50
Siano łąkowe prasowane	t	300,00	300,00	-	260,00	-	-	286,67	260,00	300,00
Słoma zbożowa prasowana	t	-	200,00	-	250,00	-	-	225,00	200,00	250,00
Ziemniaki jadalne min. 50 kg	dt	150,00	160,00	160,00	160,00	-	160,00	158,00	150,00	160,00

Usługi rolnicze i olej napędowy - ceny brutto

	jedn. miary	Rejon I	Rejon II	Rejon III	Rejon IV	Rejon V	Rejon VI	śr.	min.	max.
Bronowanie	ha	165,00	162,50	170,00	125,00	135,00	150,00	151,25	125,00	170,00
Foliowanie bel sianokiszonki	szt.	-	40,00	-	-	-	-	40,00	40,00	40,00
Koszenie traw	ha	265,00	170,00	190,00	200,00	220,67	200,00	207,61	170,00	265,00
Najem pracownika- prace dorywcze	h	30,00	30,00	38,00	36,25	35,00	-	33,85	30,00	38,00
Olej napędowy	l	7,21	7,19	7,32	7,21	7,19	7,27	7,23	7,19	7,32
Oprysk roślin	ha	100,00	97,50	125,00	90,00	121,97	98,33	105,47	90,00	125,00
Orka głęboka	ha	292,50	400,00	322,50	285,00	384,00	409,00	348,83	285,00	409,00
Prasa rolująca sł./siano (bele od Ø 1,5 m)	szt.	27,00	40,00	-	-	-	-	33,50	27,00	40,00
Prasa rolująca sł./siano (bele ok. Ø 1,2 m)	szt.	35,00	30,00	27,50	27,00	27,50	-	29,40	27,00	35,00
Roztrząsanie obornika z załadunkiem	t	-	45,00	55,00	-	74,00	44,00	54,50	44,00	74,00
Sadzenie ziemniaków	ha	-	210,00	300,00	220,00	-	-	243,33	210,00	300,00
Siew zbóż agregatem uprawowo siewnym	ha	251,67	205,00	252,50	232,50	290,00	301,33	255,50	205,00	301,33
Siew zbóż siewnikiem	ha	225,00	205,00	212,50	190,00	283,80	235,00	225,22	190,00	283,80
Talerzowanie	ha	223,33	235,00	215,00	175,00	280,00	214,00	223,72	175,00	280,00
Transport ciągnik z przyczepą do 12 t	h	150,00	130,00	145,00	145,00	233,67	180,00	163,94	130,00	233,67
Transport ciągnik z przyczepą powyżej 12 t	h	190,00	140,00	195,00	173,33	240,00	140,00	179,72	140,00	240,00
Uprawa agregatem podorywkowym	ha	220,00	245,00	242,00	150,00	274,00	228,00	226,50	150,00	274,00
Uprawa agregatem uprawowym	ha	248,33	249,00	237,50	195,00	259,67	206,67	232,69	195,00	259,67
Włókowanie	ha	-	105,00	110,00	90,00	-	140,00	111,25	90,00	140,00
Wynajem ciągnika do 80 KM	h	-	125,00	145,00	100,00	150,00	-	130,00	100,00	150,00
Wynajem ciągnika powyżej 80 KM	h	-	190,00	185,00	120,00	192,50	130,00	163,50	120,00	192,50
Zbiór buraków kombajnem	ha	-	1100,00	1300,00	-	-	-	1 200,00	1 100,00	1 300,00
Zbiór kombajnem z rozdrobn. słomy	ha	496,67	455,00	510,00	510,00	420,00	500,00	481,94	420,00	510,00
Zbiór kombajnem zbożowym	ha	406,67	418,00	452,50	475,00	413,50	588,67	459,06	406,67	588,67
Zbiór kukurydzy sieczkarnią polową	ha	-	-	-	-	817,50	-	817,50	817,50	817,50

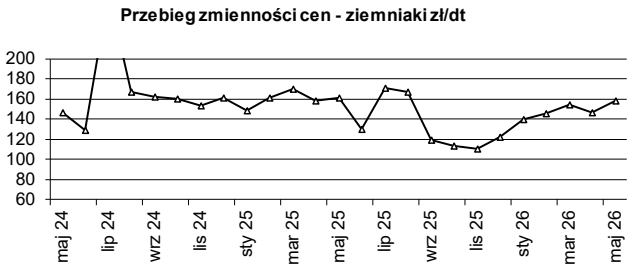

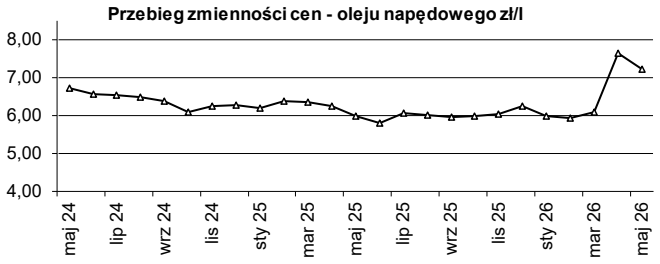

Uwaga: Opracowano na podstwie informacji zebranych w PZDR, szersze informacje cenowo-rynkowe na naszej stronie internetowej www.zodr.pl

eprasa.pl 94a12e04f5

RYNKI ROLNE

Wszystkie przedstawione poniżej dane są zbierane i udostępniane przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, w ramach Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej, i udostępniane w formie tygodniowych biuletynów na stronie www.minrol.gov.pl

1. Średnie ceny w przedsiębiorstwach prowadzących zakupy zboża (zł/tonę, bez VAT)

Regiony: Centralno-wschodni - województwa: lubelskie, łódzkie, mazowieckie, podlaskie, warmińsko-mazurskie; Południowy: dolnośląskie, małopolskie, opolskie, podkarpackie, śląskie, świętokrzyskie; Północno-zachodni: kujawsko-pomorskie, lubuskie, pomorskie, wielkopolskie, zachodniopomorskie. nld - niewystarczająca liczba danych do prezentacji

Towar		Polska				REGIONY											
						Centralno-Wschodni				Południowy				Północno-Zachodni			
		10.05	3.05	zmiana [%]		10.05	3.05	zmiana [%]		10.05	3.05	zmiana [%]		10.05	3.05	zmiana [%]	
				tygodniowa	roczna			tygodniowa	roczna			tygodniowa	roczna			tygodniowa	roczna
Pszenica	kons.	808	802	0,7	-12,0	761	752	1,2	-15,7	792	788	0,5	-14,6	826	820	0,7	-9,4
	pasz.	769	775	-0,8	-15,4	750	767	-2,2	-16,3	751	752	-0,2	-16,4	793	788	0,6	-13,9
Żyto	kons.	645	636	1,5	-13,6	628	616	2,0	-13,5	663	648	2,5	-13,4	648	647	0,1	-14,6
	pasz.	638	628	1,6	-14,1	622	617	0,7	-17,1	nld	nld	--	--	644	633	1,8	-12,8
Jęczmień	kons.	704	702	0,3	-14,9	--	--	--	--	--	--	--	--	704	702	0,3	-14,9
	pasz.	743	736	1,0	-11,4	740	736	0,5	-12,8	705	701	0,6	--	751	743	1,2	-10,2
	browar.	882	nld	--	-9,2	nld	nld	--	--	--	--	--	--	nld	nld	--	--
Kukurydza	pasz. "mokra"	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
	pasz.	832	808	2,9	-8,7	806	796	1,2	-10,3	805	810	-0,7	-13,1	847	816	3,9	-7,0
Owies	kons.	nld	nld	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	nld	nld	--	--
	pasz.	568	568	0,1	-24,7	569	577	-1,4	-24,8	nld	537	--	--	567	565	0,5	-24,1
Pszenżyto	pasz.	691	691	0,0	-15,9	691	686	0,8	-16,3	681	663	2,6	-17,6	693	699	-0,9	-15,1

2. Porównanie aktualnych cen zakupu zbóż oraz sprzedaży mąk i otrąb w przedsiębiorstwach z cenami w analogicznym okresie lat ubiegłych

Rodzaj ZIARNA		10.05	Zmiana ceny (%) w stosunku do:											
			tydzień temu	miesiąc temu	rok temu	2 lata temu	3 lata temu	4 lata temu	tygodnia	miesiąca	roku	2 lat	3 lat	4 lat
POLSKA														
PSZENICA	KONSUMPCYJNA	807,8	802,5	795,3	917,7	836,6	1001,0	1712,7	0,7	1,6	-12,0	-3,4	-19,3	-52,8
	PASZOWA	768,8	775,1	758,9	908,9	819,4	1043,5	1704,1	-0,8	1,3	-15,4	-6,2	-26,3	-54,9
ŻYTO	KONSUMPCYJNE	644,9	635,7	636,1	746,4	577,4	770,5	1319,3	1,5	1,4	-13,6	11,7	-16,3	-51,1
	PASZOWE	638,2	628,1	618,5	743,4	530,6	742,9	1367,0	1,6	3,2	-14,1	20,3	-14,1	-53,3
JĘCZMIEŃ	KONSUMPCYJNY	703,7	701,6	707,8	827,2	583,5	733,5	1405,3	0,3	-0,6	-14,9	20,6	-4,1	-49,9
	PASZOWY	743,4	735,8	727,4	839,1	699,4	889,9	1458,7	1,0	2,2	-11,4	6,3	-16,5	-49,0
	BROWARNY	882,3	838,4	858,1	972,0	1182,5	nld	1636,5	5,2	2,8	-9,2	-25,4	--	-46,1
KUKURYDZA	MOKRA	--	--	--	850,0	--	--	--	--	--	--	--	--	--
	SUCHA	832,1	808,5	804,8	911,3	760,7	1061,0	1484,5	2,9	3,4	-8,7	9,4	-21,6	-44,0
OWIES	KONSUMPCYJNY	nld	555,0	543,2	735,4	837,3	nld	1297,6	--	--	--	--	--	--
	PASZOWY	567,6	567,6	577,2	753,9	753,9	827,5	1187,6	0,0	-1,7	-24,7	-24,7	-31,4	-52,2

3. Ceny zakupu tuczników wg EUROP w kraju i makroregionach (bez VAT)

(masa ciepła poubojowa zł/t)

Regiony: Północny - województwa: kujawsko-pomorskie, pomorskie, warmińsko-mazurskie, Środkowo-wschodni: łódzkie, mazowieckie, podlaskie, Południowo-wschodni: lubelskie, małopolskie, podkarpackie, śląskie, świętokrzyskie, Zachodni: dolnośląskie, lubelskie, opolskie, wielkopolskie, zachodniopomorskie.

Klasa półtusz	Polska			REGIONY											
				Północny			Środkowo-Wsch.			Południowo-Wsch.			Zachodni		
	mpc (zł/t)	Zmiana ceny (%)		mpc (zł/t)	Zmiana ceny (%)		mpc (zł/t)	Zmiana ceny (%)		mpc (zł/t)	Zmiana ceny (%)		mpc (zł/t)	Zmiana ceny (%)	
	10.05	tygodniowa	roczna	10.05	tygodniowa	zmiana [%]	10.05	tygodniowa	zmiana [%]	10.05	tygodniowa	zmiana [%]	10.05	tygodniowa	zmiana [%]
S	7 126	-3,0	-20,5	7 032,8	-4,4	-20,4	7 265	-1,9	-18,7	7 025	-2,8	-21,8	7 106,2	-3,8	-21,2
E	6 985	-3,3	-21,3	6 927,4	-4,3	-21,4	7 044	-2,4	-20,4	6 910	-2,8	-22,0	7 026,8	-3,7	-21,4
U	6 646	-4,3	-22,5	6 631,6	-4,3	-22,6	6 568	-3,9	-22,6	6 611	-4,1	-22,9	6 716,8	-4,5	-22,3
R	6 351	-5,0	-23,0	6 259,0	-4,4	-23,5	6 215	-4,5	-23,3	6 352	-4,5	-23,2	6 457,3	-5,6	-22,7
O	6 043	-6,2	-22,7	5 768,7	-5,0	-24,3	nld	-	-	5 987	-5,7	-25	6 021,3	-9,8	-23,3
P	6 163	-1,2	-22,3	nld	-	-	nld	-	-	nld	-	-	nld	-	-
RAZEM	**7 025**	**-3,1**	**-21,0**	**6 937,2**	**-4,2**	**-21,1**	**7 148**	**-1,9**	**-19,3**	**6 940**	**-2,9**	**-22,1**	**7 030,4**	**-3,7**	**-21,4**

4. Ceny zakupu bydła rzeźnego wg makroregionów

(waga żywca zł/t, tygodniowe zmiany cen oraz struktury zakupu w %)

Regiony: Północny - województwa: podlaskie, pomorskie, warmińsko-mazurskie, zachodniopomorskie, Centralny: kujawsko-pomorskie, mazowieckie, łódzkie, wielkopolskie, lubuskie, Południowy: lubelskie, małopolskie, podkarpackie, świętokrzyskie, dolnośląskie, opolskie, śląskie.

Kategoria bydła	POLSKA			REGIONY								
				Centralny			Południowy			Północny		
	w.ż (zł/kg)	Zmiana ceny (%)		mpc (zł/t)	Zmiana ceny (%)		mpc (zł/t)	Zmiana ceny (%)		mpc (zł/t)	Zmiana ceny (%)	
	10.05	tygodniowa	roczna	10.05	tygodniowa	zmiana [%]	10.05	tygodniowa	zmiana [%]	10.05	tygodniowa	zmiana [%]
Bydło ogółem	13,44	-1,41	2,44	13,65	-1,8	1,7	13,40	-1,4	3,1	12,76	1,0	2,1
bydło 8-12 m-cy (Z)	13,98	-2,38	2,95	14,60	1,5	7,7	13,64	-4,5	0,2	-	-	-
byki 12-24 m-ce (A)	14,23	-3,05	-0,05	14,34	-3,0	-0,3	14,14	-2,7	0,0	14,03	-4,1	1,7
byki > 24 m-cy (B)	14,19	-1,17	0,39	14,31	-1,2	0,4	13,90	-1,6	-0,6	13,96	-1,5	-0,6
wolce > 12 m-cy (C)	14,04	-3,12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
krowy (D)	11,56	-1,33	4,45	11,77	-1,5	5,0	11,64	-1,9	3,9	10,78	0,6	2,7
jałówki > 12 m-cy (E)	14,01	-1,94	8,57	14,08	-2,6	8,7	14,18	-0,9	9,3	13,09	-2,7	4,4

* z uwagi na wymóg nieidentyfikowalności danych ceny nie podano

Opracował: Andrzej Kamiński

eprasa.pl 94a12e04f5

Warunki prenumeraty

WARUNKI PRENUMERATY W 2026 ROKU
Prenumerata jest prowadzona w 18 PZDR na terenie całego województwa. Roczna cena prenumeraty 1 egz. u doradcy - 40,00 zł, prenumerata pocztowa - 80,00 zł (w przypadku większej ilości egz. prosimy o kontakt z redakcją). Zamówienia na prenumeratę należy przesyłać na adres: redakcja@zodr.pl lub sekretariat.barzkowice@zodr.pl, albo pocztą: ZODR w Barzkowicach, Redakcja 73-134 Barzkowice 2.
Wpłaty na prenumeratę przyjmujemy na konto: Bank Gospodarstwa Krajowego Oddział w Szczecinie 10 1130 1176 0022 2146 6320 0005

ZAMIESZCZENIE REKLAM (CENY BRUTTO)
▸Reklama w pełnym kolorze:
A4 - pierwsza emisja - 1 300 zł, kolejne - 1100 zł
A5 - pierwsza emisja - 650 zł, kolejne - 600 zł
Artykuł reklamowy A4 - 650 zł
Moduły (1 moduł 45x62 mm) - 50 zł/moduł

PRZYJMOWANIE REKLAM I OGŁOSZEŃ
Treść reklamy wraz ze zleceniem i oświadczeniem, że zleceniodawca zapoznał się z treścią Zasad ogólnych przyjmowania ogłoszeń i reklam... należy przesłać (**do 5. dnia w miesiącu poprzedzającym wydanie)** na adres redakcji. Formularz zlecenia, Zasady ogólne dot. reklamy oraz wymogi techniczne dostępne są na stronie www.zodr.pl/wydawnictwo.

Redakcja nie odpowiada za treść zamieszczonych reklam i ogłoszeń, zastrzega sobie prawo redagowania i skracania nadesłanych tekstów.

Wydawca: ZODR w Barzkowicach, www.zodr.pl
Redakcja: ZODR w Barzkowicach
73-134 Barzkowice 2, tel. 91 479 40 73, 479 40 41
facebook.com/zodr.barzkowice
e-mail: redakcja@zodr.pl
Zespół: Sylwia Lenard (redaktor naczelna)
Elżbieta Jarosz-Czerniak, Milena Worach (skład, projekt okładki),
Druk: TOP DRUK Sp. z o.o., sp. k., ul. Nowogrodzka 151a, 18-400 Łomża, nakład 1200 egz.

OGŁOSZENIA ROLNIKÓW

KUPNO

Czyszczalnie do zboża i nasion Pektus, Rofama, CZ Major. Tel. 504 910 322.

Ciągnik Zetor Forterra, agregat uprawowy 3 m, formownica do redlin ziemniaków, sadzarka do ziemniaków talerzowa. Tel. 795 807 728.

Bizon Rekord, BS, Class, sortownik do ziemniaków, pług obrotowy Kverneland Famarol, siewnik zbożowy, agregat siewny, opryskiwacz ciągany na kołach Pilmet. Tel. 790 318 118.

Rozsiewacz wapna rcw Unia Brzeg, dmuchawę do zboża ssąco-tłoczącą POM Augustów, przyczepę rolniczą. Tel. 511 924 809.

Ciągnik Zetor, przystawkę do kukurydzy; siewnik do kukurydzy i rozsiewacz nawozu. Tel. 728 032 907.

SPRZEDAŻ

Gruber Unia Grudziądz 3 m, agregat podorywkowy – maszyna w dobrym stanie, zabezpieczenia sprężynowe, 7 łap, rok. prod. 2008, cena 11 600 zł. Tel. 667 554 356.

Bizon na części, silnik na części, heder nowy typ z wózkiem, silnik na chodzie - super stan, sortownik do ziemniaków rolkowy. Tel. 698 087 689

Łąkę o pow. 2,77 ha klasy III i IV położej w miejscowości Przeczno, gm. Bierzwnik. Łąka wilgotna nadająca się do programów przyrodniczych. Tel. 508 361 422

Dwie przyczepy 4-tonowe, brony ciągane pięciopolowe, siewnik Poznaniak 270, kultywator - 2 szt., przetrząsaczo-zgrabiarkę (pająk), opielacz do ziemniaków, silnik elektryczny 15 kW na wózku przewoźnym, dmuchawa do zboża i siana, wóz konny drabiniasty i skrzyniowy (garażowany), samochód osobowo-terenowy Suzuki Jimi. Tel. 666 395 108, dzwonić po 20.00

Kosiarkę bijakową LEOPARD 250/0, rozsiewacz poplonów APV, dolny zaczep John Deere, kultywator duński 2,7 m. Tel. 662 295 827

Kontakt z nami

Zachodniopomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach, 73-134 Barzkowice 2
tel. (91) 479 40 10; 15, (91) 561 37 00
e-mail: sekretariat.barzkowice@zodr.pl, www.zodr.pl

Oddział w Koszalinie, ul. Przemysłowa 8
75-216 Koszalin, tel. (94) 341 87 30
e-mail: koszalin.oddzial@zodr.pl

POWIATOWE ZESPOŁY DORADZTWA ROLNICZEGO

PZDR w Białogardzie, ul. Kisielice Duże 28, 78-200 Białogard
tel. (94) 312 04 10,
e-mail: bialogard.pzdr@zodr.pl

PZDR w Choszcznie, ul. Grunwaldzka 36, 73-200 Choszczno
tel. (95) 765 27 93
e-mail: choszczno.pzdr@zodr.pl

PZDR w Drawsku Pomorskim
ul. Piłsudskiego 21, 78-500 Drawsko Pomorskie
tel. (94) 363 22 64
e-mail: drawsko.pzdr@zodr.pl

PZDR w Gryficach, ul. Wojska Polskiego 57/5, 72-300 Gryfice
tel. (91) 384 71 52
e-mail: gryfice.pzdr@zodr.pl

PZDR w Gryfinie zs. w Baniach, ul. Targowa 19
74-110 Banie, tel. (91) 416 80 62
e-mail: gryfino.pzdr@zodr.pl

PZDR w Goleniowie zs. w Nowogardzie
ul. Wojska Polskiego 67, 72-200 Nowogard
tel. (91) 392 71 75
e-mail: goleniow.pzdr@zodr.pl

PZDR w Kamieniu Pomorskim
ul. Mieszka I 6a, 72-400 Kamień Pomorski
tel. (91) 382 34 98
e-mail: kamien.pzdr@zodr.pl

PZDR w Kołobrzegu
ul. 6 Dywizji Piechoty 60, 78-100 Kołobrzeg
tel. (94) 352 40 30
e-mail: kolobrzeg.pzdr@zodr.pl

PZDR w Koszalinie, ul. Przemysłowa 8, 75-216 Koszalin
tel. (94) 342 79 29
e-mail: koszalin.pzdr@zodr.pl

PZDR w Łobzie, ul. Sikorskiego 6, 73-150 Łobez
tel. (91) 397 09 21
e-mail: lobez.pzdr@zodr.pl

PZDR w Myśliborzu, ul. Spokojna 13, 74-300 Myślibórz
tel. (95) 747 93 51
e-mail: mysliborz.pzdr@zodr.pl

PZDR w Pyrzycach, ul. Kościuszki 26, 74-200 Pyrzyce
tel. (91) 570 48 75
e-mail: pyrzyce.pzdr@zodr.pl

PZDR w Sławnie zs. w Darłowie
ul. Tynieckiego 2, 76-150 Darłowo
tel. (94) 314 00 00
e-mail: slawno.pzdr@zodr.pl

PZDR w Stargardzie
Barzkowice 2, 73-134 Barzkowice
tel. (91) 479 40 33
e-mail: stargard.pzdr@zodr.pl

PZDR w Szczecinku
ul. Witolda Pileckiego 8-9, 78-400 Szczecinek
tel. (94) 374 00 54
e-mail: szczecinek.pzdr@zodr.pl

PZDR w Szczecinie
ul. Smolańska 4, 70-026 Szczecin
tel. (91) 484 51 55
e-mail: szczecin.pzdr@zodr.pl

PZDR w Świdwinie, ul. Kołobrzeska 47, 78-300 Świdwin
tel. (94) 365 35 57,
e-mail: swidwin.pzdr@zodr.pl

PZDR w Wałczu, ul. Chopina 53, 78-600 Wałcz
tel. (67) 258 97 30
e-mail: walcz.pzdr@zodr.pl

Numery kontaktowe do wszystkich doradców dostępne są na stronie www.zodr.pl/kontakt

eprasa.pl 94a12e04f5

PODLASKI OŚRODEK DORADZTWA ROLNICZEGO W SZEPIETOWIE ZAPRASZA NA

VII KRAJOWE DNI POLA SZEPIETOWO 2026

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

PODR SZEPIETOWO

19-21 CZERWCA 2026

19-21 CZERWCA 2026

PODR SZEPIETOWO

www.krajowednipola2026.com.pl

Aplikacja Mobilna

PATRONAT HONOROWY

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

POLSKA FEDERACJA HODOWCÓW BYDŁA I PRODUCENTÓW MLEKA

NIKiDW NARODOWY INSTYTUT KULTURY I DZIEDZICTWA WSI

PATRONI MEDIALNI

SPONSOR GENERALNY

SPONSOR STRATEGICZNY

SPONSOR GŁÓWNY

SPONSOR BRANŻOWY

eprasa.pl 94a12e04f5

XXXVIII BARZKOWICKIE TARGI ROLNE

AGRO POMERANIA

11-13 WRZEŚNIA 2026

70 LAT ZACHODNIOPOMORSKIEGO DORADZTWA ROLNICZEGO

www.zodr.pl/targi-rolne

eprasa.pl 94a12e04f5